

\id MAT

\h Matiye

\mt1 MATIYE

\mt2 *Dɔfɪn Ben-tĩnù vĕhũ le á*

\mt1 Matiye

\mt2 *É wĕ*

\is **Matiye vĕhũ wĩnló jún**

\ip Le iè Yiezu Ben-tĩnù vĕhũ le á Matiye é te wĕ. Matiye é iè Yiezu kĕrán-zĕbĕ pírú àá niè-bĕ-ju dò. Ǿ iè pe làn-pó-férɔ le é Yiezu vɔn é ben wó àá mí kĕrán-zuú dò.

\ip Matiye é wĕ Yiezu tenló bò mí vĕhũ àá mú bò le á hũn wé lé súsùnù lòn: Yiezu hàarí wòd kĕrán bé nìnbirìe àá Dɔfɪn bienù, à wiení bé dɔriè, à je bĕ ñjĩkínìe è líení bé nìnbirìe ò, à wé mú yéréké bò le wòd yòoke bĕ nìnbirìe lòn, fúu é van dĕu piè húmú àá piè vìeró.

\ip Matiye é wĕ lé pe vĕhũ mu le, bò le é wé è bà ñkɔhĩ Zuifube è dũn sãanì ké Yiezu Kirisa iè pe fuenírɔ le é hó Dɔfɪn bĕ-háanírìe é bie bò hàarí hĩ ñwĩncĕa hũn ne Dɔfɪn é bĕn tɔnì é á ben lè súsùnù. É mú bò le é hó Dɔfɪn bĕ-háanírìe mu é bie ò pe fuenírɔ mu bò hũn, é wó fúu é junù van tú mí-kùì. À pe Kirisa é temu iè ò bé-zuú Davide hũn yènù le sãawi à ben hò ðímíjé hũn, è ben mìí bá zĩkín Davide bé-záanú. É sí iè pe temu lé é bé nìnbirìe dò dàa ben bé è vi e è bĕ wóo ne “Davide yènù” iè mù le á Davide hàarí iè bĕ pe Izarayeli niè bé-zuú.

\ip Á pe fuenírɔ Yiezu é te le Dɔfɪn bé-záanú bò é zĕniè é lé bé pe Izarayeli niè ò. Ké pebĕ hán-díe é pe pé piè bò, è bĕ báa ò lè báalén dàanù lòn. É mu le é Yiezu é húrùn vié é yòó van bá Yàá Dɔfɪn vii vó, é bé pe Zuifube hán-díe é hũnà jĕu piè kĕrán-zĕbĕ. É bé kĕrán-zĕbĕ mu é zò saakea van lè súsùnù lòn, é van é lè Dɔfɪn Ben-tĩnù è bie lé bé nìnbirìe bé-kùì ò.

\ip Matiye vĕhũ wĩnló é ló bán àá bò le é Mariki àá Liike é dàa wĕ bé hón.

\ip 1) É mú bò le é Matiye é wĕ sĕmĕkea bán mí vĕhũ é iè mù le:

\ip 2) Yiezu bà nenkēnù àá piè tenló bòo (1.1-2.23)

\ip 3) Zān Batiisi bòo á é buie (3.1-12)

\ip 4) Yiezu nílíní jumú hūn àá piè hàníró bòo (3.13-4.11)

\ip 5) Bòo le é Yiezu dàa van kesí hó Kalile pēhē hūn bòo (4.12-18-35)

\ip 6) Bòo le é Yiezu dàa ló hó Kalile pēhē hūn é khie vaá ve ho Zerizalemu lóo (19.1-20-34)

\ip 7) Yiezu mén wihí lè sūsùnù: piè lie lenló àá piè hómú (21.1-27.66)

\ip 8) Yiezu vleró bòo (28.1-20)

\c 1

\s Yiezu bà nen-kēnù

\v Liike 3.23-38

\p ^{v1} Le iè Yiezu Kirisa bà nen-kēnù. ò Yiezu Kirisa iè Davide hūn yènù, à Davide é biè iè Abarahamu hūn yènù. ^{v2} Á Abarahamu é tòn ò Izaaki, á Izaaki é tòn ò Zakōbu, á Zakōbu é tòn ò Zuda àá bá zèbè. ^{v3} Á Zuda é tòn ò Perēzi àá Zera, é bé pe zèbè biē-ju mu nín é pēhú iè Tamare; á Perēzi é tòn ò Hetiserōmu; á Hetiserōmu é tòn ò Aramu. ^{v4} Á Aramu é tòn ò Aminadabu; á Aminadabu é tòn ò Nasōn; á Nasōn é tòn ò Salema; ^{v5} Á Salema é tòn ò Boozi, á pe Boozi mu bà nín é pēhú iè Rahabu; Á Boozi é tòn ò Obēdi, á pe Obēdi mu bà nín é pēhú iè Ruti; ^{v6} Á Obēdi é tòn ò Zese; á Zese é tòn ò bé-zuú Davide. Á Davide é tòn ò Salomōn, á pe Salomōn mu bà nín é hàarí iè ò Uri le húrūn bà hūnu. ^{v7} Á Salomōn é tòn ò Roboamu; á Roboamu é tòn ò Abiya; Á Abiya é tòn ò Aza; ^{v8} Á Aza é tòn ò Zozafati; Á Zozafati é tòn ò Yoramū; á Yoramū é tòn ò Oziasi; ^{v9} Á Oziasi é tòn ò Yotamu; á Yotamu é tòn ò Ahazi; á Ahazi é tòn ò Ezekiasi; ^{v10} Á Ezekiasi é tòn ò Manase; Á Manase é tòn ò Amōn; á Amōn é tòn ò Zoziasi; ^{v11} Á Zoziasi é tòn ò Yekonia àá bá zèbè, pēhú le é bé Babilōni siè é dàa bere baakea bè Izarayeli siè dàa van bé cēmēné hūn.

\p ^{v12} É mu le é bé Izarayeli siè é bé baakea dàa van hò Babilōni cēmēné hūn vó, á Yekonia é tòn ò Seyatieli; á Seyatieli é tòn ò Zorobabeli; ^{v13} Á Zorobabeli é tòn ò Abiyudi; á Abiyudi é tòn ò Eliyakimu; á Eliyakimu é tòn ò Azōri; ^{v14} Á Azōri é tòn ò Sadōki; á Sadōki é tòn ò Ahimu; á Ahimu é tòn ò Eliyudi; ^{v15} Á

Eliyudi é tɔn ò Eliazari; á Eliazari é tɔn ò Matan; á Matan é tɔn ò Zakɔbu; ^v16 Á Zakɔbu é tɔn ò Zozefu le iè ò Maari bà bérɔ; á Maari é tɔn ò Yiezu le é bé wòò ve ne Kirisa. ^v17 È dàá mìí ó Abarahamu pèhú ò fúu ben dē a Davide pèhú, é hí iè zīhíe júnhē pírú àá bòn-bòné bíró àá bé pèhú é temu sēmékea bá ò. È bīnī dàá mìí ó Davide pèhú ò fúu è ben dē lè yìi le é bé dàa bere baakea bè Izarayeli siè é dàa van hò Babilɔni cēmèné hūn, é hí iè zīhíe júnhē pírú àá bòn-bòné bíró àá bé pèhú é temu sēmékea bá ò. È bīnī dàá mìí àá lé yìi le é bé dàa bere baakea bè Izarayeli siè fúu è ben dē a Kirisa tenlɔ, é hí iè zīhíe júnhē pírú àá bòn-bò-né bíró àá bé pèhú é temu sēmékea bá ò.

\s Yiezu Kirisa tenlɔ bòò

\r Liike 2.1-21

\p ^v18 Le iè bòò le é Yiezu Kirisa é dàa tɔn. Bà nín Maari bà ntéú é hàarí iè Zozefu; é pèhú le é bé lò jèùn yí ye bán è kansí bán lòn, è Dɔfīn Heciri pànké é lé á Maari é tù púo. ^v19 É bà ntéú Zozefu le iè nìnbíró le é téréen é den yí we ne mí yaa piè yèrè wè; á ne mii bé bé ntéún yáanú ké mí yá bie bòò dò é lé nìnbíró dò ò wè. ^v20 É mu le á Zozefu é mí hūn è vè pemù lòn, é Nunsɔ meleke dò é ben zénie míte ò ò hī dèwaà hūn à bie lé à ò ne: « Zozefu, Davide hūn yènú, bí zán è bie ne kó yí kɔ yé á Maari wè, iè mu le é hó iè Dɔfīn Heciri temu lé á dàa tù hò púo. » ^v21 À bèn te bé-zikî, è kò cé piè yèrè ne Yiezu, iè mù le ápe é te bá dàa nìe é bèn fuenínin é lé pebè bò-koohe hūn.

\p ^v22 Mù pe sí mí-kùì é wó kèa mu, bòò le wé è mù bòò le é Dɔfīn hàarí bie àá mí bò-háanírɔ junù è junù tí. Hò hàarí é ne:

\q1 ^v23 **\qt** *Mì húi, à nyentí le jèùn yí dū bérɔ é bèn tì púo, à é te bé-zikî. \qt**

\q1 **\qt** *É bé bèn cé piè yèrè ne Emanuyeli, \qt**

\q1 iè bòò é bé ne: Dɔfīn wi àá kie.

\p ^v24 É mu le á Zozefu é yìe fé, é mú bòò le á Nunsɔ meleke é bie lé à ò iè pe á húnà wó, à fɔ á Maari é yan. ^v25 Ké á den yí dē a yí mi wè; fúu á van tɔn mí yènú á Zozefu é cé yèrè ne Yiezu.

\c 2

\s Bò-dūn-báa dò é bere é Yiezu è húi

\p ^v1 Yiezu é hàarí tɔn hò Betlehemu lóo hũn, hò Zude pèhẽ hũn, lè yìi le á Erɔdi é dàa iè bé-zuú. É bé bɔ̀-ɔ̀n-báa dɔ̀ le kèrea hĩ n̄p̄iĩnàwuò cèun é van ló áá lé wurù hànln̄n é dàa b̄ere hò Zerizalemu. ^v2 É bé b̄ere é diè ne: « Bè Zuifube bé-zuú é le tɔn kèa mu le é wi yí hũn? Ké meɔ piè n̄p̄iĩnàwiì áá lé wurù hànln̄n é ké b̄ere é ke ben b̄aaní e n̄. » ^v3 É bòo le á bé-zuú Erɔdi é jé mú, á hè hũn yere, òpe áá bé Zerizalemu niè bé-kùì. ^v4 Á vɔn b̄è Dɔ̀fĩn kh̄ẽn-dàariè han-dié bé-kùì áá ɔ̀ Moyiizi làndé kèránliè é koo bán lòn, à é b̄è dienin ne ho iè yí á Kirisa é f̄óbàn à te hũn? ^v5 É bé ne ho iè Betlehemu lóo hũn hò Zude pèhẽ hũn iè mù le é hó Dɔ̀fĩn b̄è-háanírɔ é w̄é bie ne:

\q1 ^v6 \qt É kópe Betlehemu, kòpe le iè Zude lóo dɔ̀, \qt*

\q1 \qt Mù yí kópe é temu jún mí hó Zude lóoniè hũn wè; \qt*

\q1 \qt Iè mù le é mú iè kòpe hũn, \qt*

\q1 \qt Á n̄n̄bírɔ le miì dí nīn niè le iè b̄è Izarayeli siè híehó,

\q1 \qt É b̄én lé hũn. \qt*

\p ^v7 Á Erɔdi é tàn̄kòniè é vɔn b̄è b̄è-ɔ̀n-báa à b̄è dienin ne b̄e z̄éní lé yìi le é bé dàa meɔ lè n̄p̄iĩnàwiì. ^v8 Á khie tɔre b̄è ne b̄e ve ho Betlehemu, à bie é bà ñ ne: « Mì ve diè ɔ̀ z̄ĩncáahó mu bòo è s̄àaní; ké mí ben meɔ ò, è mì lé ne n̄ jí mù, bòo le é wé è ñ ve yón è biè ve b̄aaní e n̄. »

\p ^v9 É mu le é bé b̄è-ɔ̀n-báa é jé á bé-zuú bòo vó, é bé húnà có. É lé n̄p̄iĩnàwiì le é bé hún s̄ènéhà meɔ lè wurù hànln̄n, é dú pebè híehó. É mu le é lé van d̄eũ lè dáanú le á z̄ĩncáahó é wi hũn, é lé yòó d̄ĩ. ^v10 É mu le é bé meɔ lè n̄p̄iĩnàwiì, é bé wenie béte cèun. ^v11 É bé yòó zɔn le z̄ũnù é zɔn meɔ ò z̄ĩncáahó áá bá nín Maari. É bé síe kekesí bé nukún-yìe lòn è b̄è b̄aanie ò z̄ĩncáahó ñ; è b̄è khie hánkea bé t̄ie è b̄è h̄eun ò áá hó s̄éní áá mú bòo dɔ̀ lé é wóo c̄iní ké mú t̄ũnù t̄ĩ, áá hó yuró le t̄ũnù t̄ĩ le é bé wòò ve ne miire ^v12 É pemù máahú, è hò Dɔ̀fĩn den bie lé bà ñ pebè d̄èwaà hũn ne b̄e bí kh̄uá ve lé á Erɔdi lòn wè. É bé wo khie b̄ò w̄ún d̄è-buè é dàa van bé c̄emené hũn.

\s Boo le é Zozefu áá Maari é dàa zò van Eziputi áá ɔ̀ z̄ĩncáahó

\p ^v13 É bòo le é bé b̄è-ɔ̀n-báa é có bɔn, é Nunsɔ meleke dɔ̀ é bie lé á Zozefu ñ h̄i d̄èwaà hũn é ne: « Zozefu, síe h̄íní miì ɔ̀ z̄ĩncáahó áá bá nín è kò zè ve ho Eziputi c̄em̄ené hũn è ve kansí yón fúu fúa ké í bie lé kò ñ ne kɔ kh̄uá ben. Iè

mù le á Erɔdi é mii bie ne mi cànce a zĩncáahó è bé. » ^v14 Á Zozefu é síe hũnà hò sũnúhũ é mó à zĩncáahó àá bá nín é dàa có van hò Eziputi cẽmèné hũn. ^v15 Á van é kesí yɔn fúu á Erɔdi é van húrún lòn. Mù é wó kèa mu é hó Dɔfĩn b̀hàanírɔ bòo le á hàarí bie é dàa punù tú. Ì hàarí bie é ne: \qt *N̄ yɔn nīn yè̀nù ne a lé hó Eziputi cẽmèné hũn è ben.* \qt*

\s **Bè zĩncáani bẽnló bòo**

\p ^v16 É bòo le á Erɔdi é mii húi è bè b̀dũn-báa iè biè é khènie ò, é piè tĩ é síe hũnà. Á lé lé punù ne be ve bé bé bé-zikíini le dàa lólíe b̀n-b̀-ju ju bé-kùi è dàa síe le wi ho Betilehemu àá hí pèhẽ le lúwike hò ñ mí-kùi hũn. Hĩ lólíe mu punù iè mù pe le é bé b̀dũn-báa é zɔ̀n khé lé à ñ. ^v17 É mú wó kèa mu é hó Dɔfĩn b̀hàanírɔ Zeremi bòo le á hàarí bie é dàa punù tú. Ì hàarí bie é ne:

\q1 ^v18 \qt « *Hĩ wũamaà d̀ è tè hó Rama lóo hũn.* \qt*

\q1 \qt *Hĩ wíe àá hí cãamekèà é tè* \qt*

\q1 \qt *Ì iè Raseli temu é wírí mí niè le húrún bòo hũn,* \qt*

\q1 \qt *À yá cè ne be yanke mí wè,* \qt*

\q1 \qt *Iè mù le é piè niè mu é húrúnke.* »\qt*

\p

\s **Zozefu àá Maari àá ó zĩncáahó khũá bẽnló hò Izarayeli cẽmèné hũn**

\p ^v19 É mu le á Erɔdi é húrún wó, é Nũnsɔ meleke d̀ van é zénie míte hí dèwaà hũn ò Zozefu ñ hò Eziputi cẽmèné hũn. ^v20 À bie lé à ñ ne: « Hĩní mĩ ó yè̀nù àá bá nín è kò khũá ve ho Izarayeli cẽmèné hũn, iè mù le é bé le hũn cè è bè bí é zĩncáahó é húrúnke. » ^v21 Á Zozefu é síe hũnà é mò à zĩncáahó àá bà nín à khũa é van hò Izarayeli cẽmené hũn. ^v22 É mú le á jé è bè ne Arikilɔsi é temu zɔ̀n wó á bé-zuú bá yàá Erɔdi kũn hũn hò Zude pèhẽ hũn, á zére ne mí yá vé kansí yón wè. É Dɔfĩn bĩnie lé hí béré ò ñ hí dèwaà hũn, á hũnà có van hò Kalile pèhẽ hũn, ^v23 é van kesí hó lóo le é bé wóo ve ne Nazareti hũn, é hó Dɔfĩn b̀hàaníríe bòo le é bé bie ne: “Bè wóo bẽn vi e ne Nazareti nùún”, é dàa punù tú.

\c **3**

\s **Zã Batiisi bòo le á buie**

∇ *Mariki 1.1-8 ; Lüke 3.1-18 ; Zān 1.19-28*

∇^v 1 É pemù yìi hūn, á Zān Batiisi é síe húnà lè Zude ji-herà hūn, é lè Dɔfīn bienù è buie, ké à bie é ne: ∇^v 2 « Mì yèrèmé mí tīè è mì fùansí mú b̀-koohẽ wénlɔ̀ ǹ, iè mù le é hó Dɔfīn bé-záanú é ben lúwi. » ∇^v 3 Ò Zān Batiisi iè òpe le é hó Dɔfīn b̀-háanírɔ̀ Ezayi é hàarí bie bòo é ne:

∇q1 ∇qt *Nùún d̀ temu é t̀ lè ji-herà hūn é ne: ∇qt**

∇q1 ∇qt *Mì wóoke á Núnsɔ̀ wún, ∇qt**

∇q2 ∇qt *Mì niíníke piè wú-c̀nì. ∇qt**

∇^v 4 Á Zān pɔ̀nk̀r̀ɔ̀ le á hàarí zɔ̀n é hàarí wɔ̀ áá júkùmí dūuni, è piè khìrí le á hàarí can mí kuò hūn é hàarí iè s̀hú khìrí, è piè díe é hàarí iè nhēmè áá kũuhẽ t̀r̀ɔ̀. ∇^v 5 É nìnbí-kuì é hàarí é ben áá piè vii: hò Zeruzalemu lóo niè áá hó Zude p̀hẽ niè áá bé pe niè le é wi hɔ̀ vún le é wóo ne Zurudẽ junù. ∇^v 6 Bè hàarí wòò ben khé bé b̀-koohẽ bòo, à Zān è khíi lííníke be hò Zurudẽ jummu hūn.

∇^v 7 Á Zān é mi húi è bè Farizíeβε áá bé Sadusíeβε nì-kuì é ben áá piè vii, à lííníke be mù jummu hūn; á zɔ̀n bie lé bà ǹ ne: « Mipe níkinnà niè le! Ò iè wie te mié bó ne mí dè é zè hò Dɔfīn t̀-c̀nì le vaá ben híehɔ̀? » ∇^v 8 É mí lé ne mi b̀-werà è z̀nì ké mí yèrèmea mì tīè. ∇^v 9 È mì bí wóo líi è mì bie ne mu le á Abarahamu iè mì z̀k̀ín, é mú wo báa wè. Nín bie lé mié ǹ ne Dɔfīn dè é lé é hí pe sínnà le é mí loo é wé Abarahamu hūn niè. ∇^v 10 Lè dúie é séséa wɔ̀, é mii búuke hí v̀inì è síe ve líi pèhì nehí ǹ. É v̀ihú íé v̀ihú le yáà he biè le sãa é Bén búu é khíi té dé hó dún hūn. ∇^v 11 Npe é mì lííníke mu jummu hūn è dàá z̀nì ké mí tīè é yèrèmea. Ké á d̀ é vaá ben niè máahú, baasɔ̀ é p̀anké wi pɔ̀ mi. È niè jún yèré ke f̀í è ǹ síe hanke piè naahí. Ápe é te mié Bén tíní áá Dɔfīn Heciri, à é lííníke mié hò dún hūn. ∇^v 12 Ò dàa mí bòo víelan mí núnú hūn, ò Bén tàa mí toohó à é víe mí bòo, à khui mu b̀-díe è ve kóo mí nénlé hūn, è h̀ níp̀enkéhí á khui é ve c̀nì hó dún le yáà hí hūn. »

∇s **Zān é Yiezu è lííní mú jummu hūn**

∇ *Mariki 1.9-11; lüke 3.21-22; Zān 1.32-34*

∇^v 13 É Yiezu é van ló hó Kalile p̀hẽ hūn é bere hò Zurudẽ vún junù; é ben yú ó Zān é ne a lííní mí mù jummu hūn. ∇^v 14 É zān é pé à ne: « Mù iè k̀ope temu sãawi è k̀o lííní mi mù jummu hūn é k̀o pé è k̀o b̀nie bere ne npe teñ k̀o lííní mú

jumu hũn? » ^v15 É Yiezu é zɔn kɔ́níe ò ne: « Kèa sáale, é kó fùansí ne mu wé kèa mu. Iè mù le é ké sãawi è kè wé kèa mu è hò Dɔfɪn bòo le é hó we mí-kùì è dàá junù è tí. » Á Zān den wo tè ne mii líní e mù jumu hũn. ^v16 É mu le á Zān é línie ò Yiezu vó, É Yiezu yòó ló mú jumu hũn. É pemù laà hũn é hí hóohũn yòó hére, á meu hò Dɔfɪn Heciri ké hó yòó ló hí hóohũn é síe piè lòn kèa nmaàbúi bòo sí. ^v17 É mú temu dò é yòó tè hí hóohũn é ne « Ìle iè niñ Yènú le é n we àá niñ tī mí-kùì, n we niñte cèun piè bòo hũn. »

\c 4

\s1 Yiezu Kirisa hàaníró bòo

\r *Mariki 1.12-13 ; Liike 4.1-13*

\p ^v1 É hó Dɔfɪn Heciri é khie fɔ́ Yiezu é dàa van lè ji-herà hũn ne a Sitūane è ve hàaní é. ^v2 Á van wó wihí dèwé àá súnúhún dèwé ké á yí dí bòo dò wè. É hí hĩni yòó ò bé. ^v3 É Sitūane le iè ò hàanírɔ, é van ßere é ben yú ó à bie lé à ò ne: « Kɔ́ ben iè Dɔfɪn Yènú àá bò-bín, è kò bie ne hí sɪnnà mu le è yèrèmé wé hó búru è kò lè. » ^v4 É Yiezu zɔn kɔ́níe ò ne: « Mù é wé lé Dɔfɪn bienù vèhú hũn é ne: \qt « Mù yí díe mí-dòonún é nɪnbírɔ wòò dí è dàá yie wé wè, ké hí iè hí biehí le wòò lé àá Dɔfɪn junù hũn é temu wòò wé è nɪnbírɔ dàá yie wé. »\qt*

\p ^v5 Á Sitūane é khie é fɔ́ á é dàa van hò Zeruzalemu, à van ðinie ò lè Dɔfɪn zū-behó lòn, ^v6 à bie lé à ò ne: « Kó ben iè Dɔfɪn Yènú àá bò-bín è kò cáa ve síe; iè mù le é mú wé lé Dɔfɪn bienu vèhú hũn ne:

\q1 \qt Hò Dɔfɪn é bèn bie é lé mí mɛlɛkɛβε kò bòo hũn, \qt*

\q1 \qt É bé é zēnke kɔ́ bé nihí hũn \qt*

\q1 \qt Bòo le é wé è kò zeñ è bí hén sènlè wè. \qt*

\p ^v7 É Yiezu é zɔn kɔ́níe ò ne: « È mù lò biè wé le Dɔfɪn bienù vèhú hũn ne: \qt Bí hàaní kó Núnsɔ le iè kò Dɔfɪn wè. \qt*

\p ^v8 Á Sitūane é sɪn khie fɔ́ á é dàa van yòó lé búeké-behó dò lòn, é yòó zènie hò dí míjé bé-záahí mí-kùì àá mí sãaró wò ò, ^v9 à zɔn bie é lé à ò ne: « Ké kó síe kesí kó nukún-yie lòn è kò é bàanie mi ò, é mu pe le é kó loo mí-kùì é nín lé kò ò » ^v10 É Yiezu zòò é bie lé à ò ne: « Sitūane, khíi lé yón! Mù é wé ne: \qt Kò Núnsɔ Dɔfɪn mí-dòonún iè pe é kó bàanínin, òpe mí-dòonún tɔnló iè pe é kó té.\qt*

\p \v¹¹ Á Sitũane é den wo fũrðsí Yiezu ñ, é bé mekekebe dð é bere lúwinie ò ñ è bè é piè bòo è híi.

\s Yiezu é bé mí tɔnló fii hò Kalile pèhẽ hũn

\r Mariki 1.14 ; Liike 4.14-15

\p \v¹² É Yiezu é jé è bè ne Zãn é bé baá é dó hó kèsí hũn, é mu le á jé mú, á híinà có van hò Kalile pèhẽ hũn. \v¹³ Á pé hó Nazareti lóo, à van kesí àá Kapereyayimu hũn, hò lóo le van wi ho Kalile jun-behó junù, Zabulon àá hó Nefitali pèhẽ hũn. \v¹⁴ Mù wó kèa mu é hó Dɔfin bð-háanírɔ Ezayi biehí le á hàarí khé é dàa junù tú. Ò hàarí ne:

\q1 \v¹⁵ \qt Hò Zabulon àá hò Nefitali pèhẽ niè, \qt*

\q1 \qt Bè niè le é wi ho lóoniè le lúwi mu jun-behó junù àá bé le é cánkea van ló wi hó Zurudẽ máahú, \qt*

\q1 \qt Bè Kalile niè le é bé nìnbirè le yí Zuifube é wi tũhú; \qt*

\q1 \v¹⁶ \qt Bè pe niè mu le é kesí lé síbíru hũn, \qt*

\q1 \qt É meu mù ñpiemu bð-behó, \qt*

\q1 \qt Bèpe le é wi le wi ho húmú síbíru hũn, \qt*

\q1 \qt É mú ñpiemu é bere lòn. \qt*

\p \v¹⁷ É pemù yìi hũn, é Yiezu é wo bé mú fii é lè Ben-tĩnù è buie é ne: « Mì yèrémé mí tĩè è mì fùansí mú bð-koohe wénlò ñ, iè mù le é hó Dɔfin bé-záanú é ben lúwi. »

\s Yiezu hán kèrán-zèbè venló

\r Mariki 1.16-20; Liike 5.1-11

\p \v¹⁸ É Yiezu é van é khíi hó Kalile jun-behó junù, á meu zèbè biè-ju dð le iè Simɔn le bé wóo ne Pieri àá bá zuú Andere, ké bè é bé tàarí è taa mu numu hũn iè mù le é bé iè ci-periè. \v¹⁹ É Yiezu é zɔn bie é lé bà ñ ne: « Mì ben bè niñ máahú, é nín wé mie àá nìnbí-cèriè, kèa bòo le é mí dàa wód pe be ciè bòo sí. \v²⁰ É mí laà hũn, é bé fũerèsí bé tàaríe ñ, è bè khie bò piè máahú. \v²¹ Á mii khíi khèú ve, á bĩnie meu zèbè biè-ju dð le iè Zaaki àá Zãn, ò Zebede niè. Bè híin wi le numu wiè hũn àá bá yàá Zebede, é bé tàaríe è wóoke. É Yiezu é vɔn bè. \v²² É mí laà hũn, é bé fũerèsí lé wiè àá bá yàá, è bè khie bò piè máahú.

\s Yiezu é bè nìnbirìe è kèrán ké á bè dɔrìe è wiení

\p ^v23 É Yiezu é hún wòd bè hò Kalile pēhē mí-kùì n, è kèrán bé nìnbirìe bè Zuifube níkóobánlòn zīhíe hūn, ké à Dɔfīn bé-záanú Ben-tīnù bòo è buie; à lò hún wòd wiení bé nìnbirìe duò mí-kùì àá bé le tekèa lè bé-kùì. ^v24 É piè yèrè wo ló ló fúu é van dēu hó Siri cēmèné mí-kùì. É bé wòd ve dàá bé nìnbirìe le é hí duò àá mí júnhē é wi nin àá bé le é kébí hó lòn-buò bò-kui hūn àá bé le é bé níjíkínìe é lòn biení àá bé le é lé dāndēhírè duiè é wi nin àá bé mùamúabé, è dàá ben Yiezu vii, è Yiezu è wiení bé bé-kùì. ^v25 É nìnbí-dūmu é ló bò piè máahú, bè dò é ló àá hó Kalile, è bè dò é ló àá hó pēhē le é bé wóo ve ne lóoniè píru, è bè dò é ló àá Zeruzalemu àá hó Zude pēhē àá hí vuò lé van ló wi ho Zúrúdē máahú.

\c 5

\s Yiezu é bè nìnbirìe è kèrán lé búkìe lòn

\p ^v1 É mu le é Yiezu meu bè nìnbí-dūmu, á khie van yòó lé búkìe dò, é yòó kesí yón. É piè kèrán-zèbè é van bere piè vii. ^v2 Á wo khie bè kèrán àá Dɔfīn bienù.

\s Bè nìnbirìe le júnhē é tī bòo

\r *Liike 6.20-23*

\p ^v3 É Yiezu zɔn bie ne:

\q1 « Bè nìnbirìe le é tè dū ké bé iè fàntánbé bé tīè hūn é júnhē é tī cēun,

\q1 iè mù le é Dɔfīn bé-záanú bòo é sè bà n!

\q1 ^v4 Bè nìnbirìe le é wírí é júnhē é tī,

\q1 iè mù le é Dɔfīn é bèn hīnì pebè tīè!

\q1 ^v5 È bè nìnbirìe le é wuawi é júnhē é tī,

\q1 iè mù le é bé bèn yí lé súsùnù le é Dɔfīn lé mí punù ne mí bèn lé bà n!

\q1 ^v6 È bè é hò Dɔfīn bòo le hó wé è cè àá bé tīè mí-kùì é júnhē é tī,

\q1 iè mù le é Dɔfīn é bèn lé bòo le é bé é cè bà n!

\q1 ^v7 È bè le é wòd mi be nìnbirìe miinè é júnhē é tī,

\q1 iè mù le é Dɔfīn biè bèn mi pebè miinè!

\q1 ^v8 Bè nìnbirìe le hũn é ce é júnhẽ é tĩ,

\q1 iè mù le é bé Bén mi Dɔfĩn!

\q1 ^v9 È bè nìnbirìe le é wòò cè hò hũn wiè àá bé le é bé dàa páaníe wi é júnhẽ é tĩ,

\q1 iè mù le é Dɔfĩn Bén ve be ne mí niè!

\q1 ^v10 È bè le é bé lòn biení iè mù le é bé é Dɔfĩn tĩ bòò è wé é júnhẽ é tĩ,

\q iè mù le é hí hóohũn bé-záanú é bòò sè bà ò!

\p ^v11 Mì júnhẽ é tĩ, hèrì ké nìnbirìe é mì tòoke, ké bè é mì lòn biení, é hí búo àá mí júnhẽ júnhẽ è búuke è bè mì lòn iè mù le é mí dũmua sè mi ò. ^v12 Mì wení míte cèun, iè mù le é sàanín bà-behó dò é Dɔfĩn é séséa é dàa mì hiè hí hóohũn. Sí iè mù pe bà òmàa é bé lò biè dàa bienie hò Dɔfĩn bà-háanírìe lòn, bèpe le é sènehà dú mí híehó é bere. »

\s Yémú àá ñpiemu bòò

\r *Mariki 9.50 ; Liike 14.34-35*

\p ^v13 « Mìpe é temu iè hò díímíjé yémú. Ké mú yémú é ben tĩmù é wó, è mù iè ñbùò é bé dè é wé é pemù tĩmù é dàá bĩní wé? È pemù tũnú bĩnie mí lò. É bé mìí mú é lé kóosí lé yíe, é bé nìnbirìe é wo é ve lòn. ^v14 Mìpe temu é iè hò díímíjé ñpiemu. Lóo le é yòó wi le búkìe lòn é yí dè yá tànkòní wè. ^v15 Nìnbíró é yàà jíi pèntĩní è síe búnnin àá páahú wè. Ké á wòò yòò bisí lé mí bènlén, è lè ciení bé nìnbirìe le wi le zũnù hũn bé-kùì. ^v16 É mí lé ne mi ñpiemu è wé kèa mu bè nìnbirìe yìe hũn bòò le é wé è bè mi mu bà-tente le é mí wé, è bè dàá bàaní mì Yàá Dɔfĩn le yòó van wi hí hóohũn. »

\s Ì Moyiizi làndé bòò

\p ^v17 « Mì bí lieníke è mì bie ne ñ bere é nin ben bí é Moyiizi làndé àá hó Dɔfĩn bà-háanírìe kèránlòn jún dé! Ní yí ben é nin ben bé pehò jún wè; ké ñ bere é nín tĩíní pehò junù. ^v18 Nin ké mú lé mie ò àá bà-bín ne hèrì hí hóohũn àá lé súsùnù è míi kèa ñbùò, é ho pe làndé bòò bà-cíi dò le jún é bé é yá wé wè, fúu fúà è mù pe bòò le é bie pehè hũn mí-kùì è ve wé junù tí. ^v19 É sí iè mù pe, ké nìnbíró é dàa pè hó pe làndé ben-cíi dò bòò, à lò é bie àá bé nìnbirìe ne be wé kea mí, é bàaso é temu Bén wí é le é mìnìe pò be le ké bé-kùì, hò Dɔfĩn bé-záanú hũn. À le é hò làndé bòò le é hó bie è wé, à lò é hò kèrán àá bé nìnbirìe,

ápe é bé wóo Bén ve ne nì-behó hò Dɔfín bé-záanú. ^v20 Nin khé mú lé mie ñ ne ké mí yá Dɔfín tĩ bòo è wé pɔní hó làndé kèránliè àá bé Fariziεbe, é mí yí dè hóohũn bé-záanú hũn é yá zɔ wè. »

\\s Lè tĩ-cĩní bòo

\\p ^v21 « Mí lò hàarí jé ké bé bie é lé mì zĩkĩnbè ñ é ne: \\qt Kó yí fɔbán è kò bé nĩnbĩɔ wè; \\qt* ké á dò é bó nĩnbĩɔ, è fɔbán è piè liè è ve lè bè liè lèriè vii. ^v22 Ké ñpe é nin bie lé mie ñ ne ké nĩnbĩɔ é hóonie mí tĩ bá ñkɔnù ñ, è sãawi è bè lè bàaso liè bè liè lèriè vii. À le ké á bie lé bá ñkɔnù ñ ne a iè bẽnbú, è sãawi è bè dàá wó è dàá ve be liè lèriè bì-bẽhẽ vii, è ve lè liè. È nĩnbĩɔ ké á bie lé bá ñkɔnù ñ ne a iè nì-làahú, è sãawi è bè mìí ɔ, è ve té dé hó cãámèné dũn hũn. ^v23 É sí iè mù pe, ké kó ben dàa kɔ hẽmù bòo é kɔ ve lé Dɔfín lè vii le é bé wóò lé hó hẽmù bòo hũn, ké kó síe lienie yón ké kó wó khɔn àá mì ñkɔnù é piè tĩ é kò cĩ nin, ^v24 è kò fùansí kó hẽmù bòo mu ñ yón, è kò lan ve jí bán àá mì kɔnù mu vé, è kò den khũá ben lé kó hẽmù bòo hò Dɔfín.

\\p ^v25 Ké kó dàa liè àá nĩnbĩɔ dò, ké mí ló wi ho wún lòn é vaá ve hĩ liè lènlén, è kò khíi jí bán àá bàaso fùà fùà, bòo le é wé à bí ve lé kɔ bè liè lèriè ñ, è bè liè lèriè è biè bí khíi lé kɔ hò kèsí zũ-hìeriè ñ, è bè fé ve dé hó kèsí hũn wè. ^v26 Nin bie mu le kɔ ñ àá bɔ-bín ne ké kó yí sàaní hó màa le é kó fɔbán è kò sàaní mí-kùi, é kó yá lé hó kèsí mu hũn wè. »

\\s Hò hẽ-fénló bòo

\\p ^v27 « Mí lò jé ké bé hàarí bie ne: \\qt Kó yí fɔbán è kò daaní nĩnbĩɔ dò bà hũnu wè. \\qt* ^v28 Ké ñpe é nin bie lé mie ñ ne ké nĩnbĩɔ é huie ò dò bà hũnu, à nũne piè bòo mí tĩ hũn, búɔsí à daanie ò wó mí tĩ hũn. ^v29 Ké kó ñdóonín yìi é ben temu wóò lé è kò dàá khe ho Dɔfín wún, è kò mun lè téviení sòn sòn. Iè mù le é mú bòo tú è kò khe kɔ teke-sẽhú dò ñ ké kó tekeà mí-kùi è bí ve zɔ ho cãámèné hũn wè. ^v30 Ké lé ben iè kò ñdóonín núnú é temu wóò lé è kò dàa khe ho Dɔfín wún, è kò búu lè téviení sòn sòn, iè mù le é mú bòo tú è kò khe kɔ teke-sẽhú dò ñ ké kó tekeà mí-kùi è bí ve zɔ ho cãámèné hũn wè. »

\\s Mù yaamu yáakeró bòo

\\r Mat 19.9 ; Mariki 10.11-12 ; Liike 16.18

\p ^v31 « É mú lò sìn hàarí khé é ne: \qt Đ le ké á pế bá hũnu é neu, è sãawi à lé hó yaamu yáakeró vêhũ ò ò. \qt* ^v32 Ké npe é nin bie lé mie ò ne nìnbíró ké á neu bá hũnu ké á lò yí ve fé bé-buè, è òaaso iè wìe dó ó bé-fénló hũn. È nìnbíró ké á mò hũnu le é bé neu é yan, búrósí à iè hế-fé. »

\s Hò wíikeró bò

\p ^v33 « É mí lò sìn jé ké mú hàarí bie é lé mì zĩkĩnbè ò é ne: \qt Bí pí lé junù kiè lé é kó tè bò wè, \qt* ké lé junù kiè le é kó tè à Nunsó híehó é kó tíiní junù. ^v34 Ké npe é nin bie lé mie ò ne mì bí wóo wíike wè: mì bí wíi hí hóohũn lòn iè mù le é hí iè hò Đofin kànlén; ^v35 è mì bí wíi lé súsùnù lòn iè mù le é lé iè piè zehí bènlén; è mì bí wíi hó Zerizalemu lóo lòn iè mù le é hó iè ò bé-zu-behó bà lóo. ^v36 È mì lò bí wíi mí júnhẽ lòn iè mù le é mí júnhẽ òjiihí é hèrí ò-óoní ò é mí yí dé yá lé é lé é wé ò-ò-ò táá ò-ò-bí wè. ^v37 Ké mí òen ne ùun, è mì ne mu wé ùun, ké mí òen ne òbùé è mì ne mu wé òbùé, iè mù le é mú bò le é mí wóò zò khé sīnī é wóò lé àà Sitũane vii. »

\s Hĩ yúa òinló bò

\r Liike 6.29-30

\p ^v38 « Mí jé ké mú hàarí bie é ne: \qt Ké nìnbíró é wúa kò yì, è piè yì biè sãawi è lè wúa, è nìnbíró ké á khére kò jenlè, è piè jenlè biè sãawi è lè kán. \qt* ^v39 Ké npe é nin bie lé mie ò ne mì bí wóo ò mí yúa àà nìnbíró le é wó mie khon wè. Ké nìnbíró é laa kò òdóonín kekéré è kò bĩnĩ kó òmĩinín kekéré è lé à ò ne a láa. ^v40 Ké nìnbíró é van von kò bè liè lèriè vii é ne mìi vúa kó òkánbù, è kò fũansĩ ne a mìi kó mùakú è sīnī. ^v41 Ké nìnbíró é kò meméke ne kò tié mí tièró è òáá ve laahĩ yie khĩé-pírú àá mí, è kò ve pehĩ yie muasíe-ju àá wó. ^v42 Ké nìnbíró é bò hẽun kò vii è kò lé mù ò ò; à ò ké á ne mìi ke bò kò vii, è kò bí pí wè. »

\s Nìnbíró bà zúkúsiè weníró bò

\r Liike 6.27-28 ; 32-36

\p ^v43 « Mí jé ké mú hàarí bie é ne: \qt Wení mì òkòonù ké kó bí wení mì zúkúso wè. \qt* ^v44 Ké npe é nin bie lé mie ò ne mì wení mì zúkúsiè, è mì wóo hẽun Đofin è lé bé le é mì lòn biení ò. ^v45 Ké mí é wé kèa mu, è mì òen wo iè mì Yáá

Dɔfɪn le wi hĩ hóohũn n̄e. Iè mù le á wóò lé è lè wurù síe h̄è bè mekēn-jiì b̄aasiè àá bé le s̄aa lòn, à wóò lé è h̄ĩ h̄oo è tè bè b̄ò-kɔn-wériè àá bé n̄i-tentiè bé-kùì lòn. ^{v 46} Ké mí ben wó bé le é we mie bé-dòonún é mí we, è mì bí líí è mì bie ne mí Bén yí s̄aanín d̄ò Dɔfɪn viì wè. Hèrí bè làn-pó-fériè é biè wóò wé k̄ea mu! ^{v 47} Mí ben wóò wé mì z̄èbè bé-dòonún è mì f̄oníke, è mù iè n̄b̄uo le w̄òs̄k̄ò é mí é wé? Hèrí bè n̄inbirie le é yí bè Dɔfɪn w̄ún é biè é wóò wé k̄ea mù l̄ò! ^{v 48} É mí wé n̄inbirie le é junù tú, k̄ea bò le é mì Yàá é le wi h̄o hóohũn é d̄aa junù tú. »

\c 6

\s Bè f̄antánbé s̄iiníró bò

\p ^{v 1} « Mì pe mite bò! Mí ben mí bè mì Dɔfɪn w̄ún, è mì bí wóò z̄éní míte è bè n̄inbirie bé-kùì è mi wè. Ké d̄aa bò mí, é mí yá yí s̄aanín mì Yàá Dɔfɪn le wi h̄o hóohũn viì wè. ^{v 2} É kó ben k̄o wé b̄ũjé bò àá f̄antán, è kò bí yen mù ne be n̄inbirie bé-kùì è jí mú wè, k̄ea bò le é bé n̄ih̄í-dériè é d̄aa wóò wé mú bé n̄kóobánlòn z̄ih̄íe h̄ũn àá h̄í f̄oh̄í h̄ũn; bè wóò wé mú bò le é wé è bè n̄inbirie è b̄aaní bà n̄. É nin khé mú lé mie n̄ àá b̄ò-bín ne be iè pe wo yú bé s̄aanín vó. ^{v 3} Ké kó ben k̄o dé f̄antán àá b̄ũjé, è kò bí lé ne k̄o n̄miinín núnú è d̄ũn mú bò le é kó n̄dóonín é wé wè. ^{v 4} É kó wóò tàn-k̄oní kó b̄ũjé è wé, é mì Yàá le loo mu bò le tàn-k̄onie é lé pemù s̄aanín k̄o n̄. »

\s Dɔfɪn h̄ēnè bò

\r Lũke 11.2-4

\p ^{v 5} « Mí ben mii h̄ēun Dɔfɪn, è mì bí wóò wé k̄ea be n̄ih̄í-dériè wè; bèpe é we bò le wóò ve d̄ĩn è bè h̄ēun bé n̄kóobánlòn z̄ih̄íe h̄ũn àá h̄í w̄únh̄e jih̄íe è d̄aa z̄éní béte bè n̄inbirie n̄. É nin khé mú lé mie n̄ àá b̄ò-bín ne be yú bé s̄aanín vó. ^{v 6} Ké Kópe, kó ben k̄o h̄ēun Dɔfɪn, è kò ve z̄o k̄o zu-bónú h̄ũn, è kò h̄íe kó z̄ĩnù junù, è kò tàn-k̄oní h̄ēun mì Yàá Dɔfɪn; á pe mì Yàá Dɔfɪn le loo mu bò le tàn-k̄onie é Bén lé s̄aanín kò n̄.

\p ^{v 7} Mí ben mii h̄ēun Dɔfɪn, è mì bí wóò d̄ĩn tiiní h̄í bie h̄í b̄ò-kùì k̄ea iè be n̄inbirie le yí d̄ũ h̄o Dɔfɪn wè; bèpe é wóò líí è bè ne bé ben ben-kùì è bie é Dɔfɪn é den Bén lé mú bò le é bé cè bà n̄. ^{v 8} Mì bí wóò wé k̄ea bepe wè iè mù le é mì

Yàá Dɔfɪn ɛ sɛ̀nɛ̀hã dũ mu bòo le ɛ mí mèkóo wi nin ké mí ɲeùn yí hẽun mù piè vii wè. ^v9 Ɛ́ mí ben mii hẽun Dɔfɪn, è le iè bòo le ɛ mí sãawi è mì wóo bie:

\q1 “Kìe Yàá le yòo wi ho hóohũn hũn,

\q1 Lé ne be nɪnbirìe è dũn ké kó iè Dɔfɪn le ɛ ce.

\q1 ^v10 Lé ne ko bé-záanú è ben síe,

\q1 Lé ne ko tĩi bòo è wé lé sũsũnù, kèa bòo le ɛ mú dāa wé hí hóohũn.

\q1 ^v11 Lé ké zoòni ɲunù díe kiè n.

\q1 ^v12 Dé ké bɔ̀-koohẽ séwéri è lé kiè n,

\q1 kèa bòo le ɛ ké dāa ɛ wóo dé séwéri è lé bé le ɛ wó khɔn àá kie.

\q1 ^v13 Bí fùansí kiè n hò hàníró hũn wè,

\q1 ké kó leń kie è lí ɛ Sitũane núnú hũn.

\q1 [Iè mù le ɛ kópe iè pe ɛ lé bé-záanú àá hò pànké àá hó bāaníró ɛ bòo sè nin hí lólíe le yá vé hũn. Amiina.]”

\p ^v14 Ké mí ben ɛ wóo dé séwéri è lé bé le ɛ wó khɔn àá mie, ɛ mì Yàá le yòo wi hí hóohũn ɛ biè ɛ dé séwéri ɛ lé mie n mì bɔ̀-koohẽ bòo hũn. ^v15 Ké mí ben ɛ yáa dé séwéri è lé bé le ɛ wó khɔn àá mie, ɛ mì Yàá Dɔfɪn ɛ biè yá dé séwéri ɛ lé mie n wè. »

\s Lè ɲunù lɪnló bòo

\p ^v16 « Mí ben ɛ lù mì ɲihíe è mì bí wóo yáake mí híehẽ kèa bòo le ɛ bé nìhí-dériè ɛ dāa wóo wé wè. Bè wóo maaníke bé híehẽ è dāa zɛ̀ní ké bé lù bé ɲihíe. Nin khé mú lé mie n àá bɔ̀-bín ne be ɛ yú bé sàanín vó. ^v17 Ké kópe, kó ben lù kò ɲunù, è kò tie kó yie, è kò fúinke ko ɲún, ^v18 è bè nɪnbirìe è dāa bí dũn ké kó lù kò ɲunù, ké mì Yàá Dɔfɪn le wi le vii le tànkònie hũn ɛ ben bòo mí. Ɛ́ mì Yàá le loo mu bòo le tànkònie ɛ bèn lé sàanín kò n. »

\s Hóohũn yíré bòo

\r *Liike 12.33-34*

\p ^v19 « Mì bí wóo cè yíré è kóo bán lòn bìsí mí bòo hũn hó pe dí míjé mu le hũn wè. Hò iè yón ɛ bé bɛ̀nló àá bé ńcɛ̀búa le wóo yáake mu bòo ɛ wi hũn, è hò lò iè yón ɛ bé kɛ̀múa ɛ wóo háake hí zĩnù ɲihíe è dāa zo kɛ̀méke mú bòo. ^v20 Ké mí cè hò yíré è kóo bán lòn bìsí mí bòo hũn hí hóohũn, hò iè yón ɛ bé bɛ̀nló àá bé ńcɛ̀búa le wóo yáake mu bòo ɛ mí hũn wè, è mù iè yón ɛ bé kɛ̀múa ɛ yáa

háake ho zĩnù jihíe è dàá zo kēméke mu bòo wè. ^v21 Iè mù le é lé vii le é kó yíré wi hũn iè pe yón é kó tĩ biè wòò wé hũn. »

\\s Hì tekèa ñpiemu bòo

\\r *Liike 11.34-36*

\\p ^v22 « Lè yìi é iè hì tekèa pēntíní; ké kó yìe é ben dĩ sãa, é kó tekèa mí-kùi é kañ ñpiemu hũn. ^v23 Ké kó yìe é ben yí sãa, é kó tekèa mí-kùi é kañ síbírú hũn. Ké mu ñpiemu le wi ko ñ é khũa wó síbírú, é lé síbírú mu é wooke é kañ cèun. »

\\s Dɔfĩn tàá hĩ màa

\\r *Liike 16.13*

\\p ^v24 « Nĩnbíro é yí dè júnhē siè biè-ju tɔnló é yá páaní té wè; iè mù le á bèn hán ó dò, à é wení e dò. Tàá à bèn ce bán áá ó dò, à pí e dò bòo. É mí yí dè Dɔfĩn áá màa tɔnló é yá páaní é té wè. »

\\s Mì de sĩ Dɔfĩn

\\r *Liike 12.22-31*

\\p ^v25 « É sí iè mù pe é ní dàa ne mi bí wóo hieníke mi kuò hò dínlò áá mú bɔ-puriè le é mí mèkóo é wi nin è dàá kañ le mekeni hũn wè, è mì lò bí wóo hieníke mi kuò hĩ tĩe le é mí wóo mii zo bòo hũn wè. Iè mù le é lé mekeni é bòo hie pɔ hó dínlò, è hĩ tekèa é bòo hie pɔ hí tĩ-zɔriè lò! ^v26 Mì húi bé ñjízàani: bè yáà zì bòo è bè yáà mìi bòo wè; è bè lò yáà khui bɔ-díe zo kóo hí náa hũn wè, ké mì Yàá le yòò wi hĩ hóohũn é wòò díini bé. É mi biè sũn bòo yí tú bé ñjízàani? ^v27 Ì iè wieni mì tíhú é temu dè mí mekēni é vé viení híehó fĩi áá mí ko-hié?

\\p ^v28 É mú wo iè ñbùo é mí dàa mì kòo è hiení hĩ tĩ-zɔriè bòo hũn? Mì húi hí mehē ñmuunín bòo le é hí dàa wòò síe sè: hĩ yá wòò té tɔnlò, è hĩ yá wòò màa ñkúandí wè. ^v29 Ké ní den nin bie lé mie ñ, ne hērí Salomɔn áá mí pàamánú mí-kùi é pé yí zo tĩe le sãa é yú hĩ pe ñmuunín mu dò ñ wè. ^v30 Ké Dɔfĩn ben wòò lé è hí mehē ñjĩnín sãàní kèa mu, hĩ pe ñjĩnini le é wi yón zoòni ké yìrí è hò dún é bèn cĩnì hó, è mì dún sãàní ké Dɔfĩn bèn húi mí bòo lò Mì ñdesìnló é hè minie! ^v31 É mí bí wóo hiení mí kuò è mì bie ne: “Mù iè ñbùo é ké wóo ke dí? mù iè ñbùo é ké wóo ke ju? mù iè ñbùo tĩe é ke wóo ke yí zo?” ^v32 Bè iè bè

nìnbirìe le mí hó Dɔfɪn wún lòn é temu wòd ce bé kuò pemù cànłó hũn. Ké mì Yàá Dɔfɪn le yòó wi hĩ hóohún hũn é dũ ké mí mèkóó é wi hò ò. ^{v 33} Hò Dɔfɪn bé-záanú àá hó pe bòo le é hó pe Dɔfɪn é we iè pe é mí ce mi kuò è cè vé, é hó pe Dɔfɪn é biè bèn lé mú pe sí mí-kùì miè ò é sīnì. ^{v 34} É mí wo bí ne mi kuò è hè yírí bòo hũn wè; iè mù le hó yírí é bèn húi míte bòo míte ò. Dúró sítɪnló àá mí lòn-biè.

\c 7

\s Mì bí wóo bie bán b̀-koohẽ bòo wè

\r *Liike 6.37-38, 41-42*

\p ^{v 1} « Mì bí mi nìnbírɔ̀ d̀ b̀-koohó è bie bòo, é Dɔfɪn biè yá biè yá mi mi b̀-koohó é bie bòo wè. ^{v 2} Iè mù le é bòo le é mí d̀a wóo mi be nìnbirìe le ké b̀-koohó è bie bòo, iè pe é Dɔfɪn biè bèn mi mi b̀-koohó é bie bòo k̀a mu. È lè diè le é mí wòd dàá màaté mú bòo è lé bé nìnbirìe ò, iè pe é Dɔfɪn é biè bèn dàá màaté é lé miè ò. ^{v 3} Kó wiè d̀a loo le k̀a-cí le wi mi níkonù yì hũn, ké kó den yì loo le zúie le wi k̀pe k̀ yì hũn? ^{v 4} É kó wo wiè d̀a d̀ è bie é lé mì níkonù ò ne: “Dĩn ne n leń lé k̀a-cí le wi k̀ yì hũn,” ké k̀pe é lé zúie é lò wi yì hũn? ^{v 5} Nìhí-dé leń le zúie le wi k̀ yì hũn vé, é kó yìe den mi mu bòo é dàá leń lé k̀a-cí le wi mì níkonù yì hũn.

\p ^{v 6} Mì bí kóosí mú bòo le bòo sè hò Dɔfɪn é lé bé b̀hí ò wè, ké d̀a bòo mí é bé bĩnì khũa khíi khàake miè. È mì bí kóosí mí líeró bè nìnbùehí laahí hũn wè, ké d̀a bòo mí é bé ǹa ho é yáake.

\s Mì wóo hẽun Dɔfɪn

\r *Liike 11.9-13*

\p ^{v 7} « Mì hẽun Dɔfɪn é hó é lé bòo le miè ò; è mì cè é mí é mi bòo; è mì bánbé lé zĩnù junù é bé hán lé é lé miè ò. ^{v 8} Iè mù le é nìnbírɔ̀ le é wòd hẽun é wòd yì, à le é wòd cè é wòd mi, à le é wòd bánbé lé zĩnù junù é bé wòd hán lé è lé à ò. ^{v 9} Ì iè wiè mì tíhú ké piè yènù é hẽne búrú piè vii á khíi wé sènlè á mì é lé à ò? ^{v 10} Tàá ké á hẽne ce, á wé hoonú á lé à ò? ^{v 11} Ké mípe le iè bè mekẽn-piì bàasiè é ben dũ bòo le sãa é wòd lé mí niè ò, è mì Yàá le wi ho hóohún é temu yá ben lé mú bòo le sãa bè le é mù hẽun piè vii?

\p ^v12 Mù bòo le é mí we ne ße nìnbirìe è wé lé miε n mí-kùì é mí biè wóo wé mú bà ñmàa è lé bà ñ, sí iè mù bòo le á Moyiizi làndé àá ßé Dɔfɪn b̀-háanírìe é wé. »

\s Lè zǐínù punù le mìnìe bòo

\r *Liike 13.24*

\p ^v13 « Mì zɔ àá lé zǐínù punù le mìnìe. Iè mù le é hó h́mú zǐínù punù é temu bàñ, è hò wún le é wóò bè è dàá ve yón é bènló tĩ. É nìnbí-kuì iè hò pe é ßé we é wóò bè. ^v14 Ké lé mekēnì zǐínù punù é pe mìnìe, è hò wún le wóò bè è dàá ve yón é bènló l̀n-biè wi. É ßé nìnbirìe le wóò mi ho wún mu è bè é yí buò wè. »

\s Bè búo Dɔfɪn b̀-háanírìe bòo

\r *Liike 6.43-44*

\p ^v15 « Mì wóo pe mite àá ßé búo Dɔfɪn b̀-háanírìe. Bè wóò ßen mì viì kèa ße piriè, ké ßé den zɔn iè mekēn-jiì ßàasie ßé tĩè h́n kèa ße maa b̀hí. ^v16 Mí wóo ßén dún ßé àá pebè b̀-werà kèa bòo le é lé v̀ihú dàa wóò dún àá pelè biè. É nìnbíɔ é yáà ve juà vuà ñjinnà v̀ihú ñ wè, è nìnbíɔ é lò yáà ve khé ñjiè ñsàamú v̀ihú ñ wè. ^v17 V̀in-sāanù é wóò he biè le sãa è v̀in-koohó é wóò he biè le yí sãa. ^v18 V̀in-sāanù é yí dè biè le yí sãa é yá he wè, è v̀in-koohó é yí dè biè le sãa é he wè. ^v19 É V̀ihú íé v̀ihú le yáà he biè le sãa é ßé wóò búu é ve té dé hó dún h́n. ^v20 É ßé búo Dɔfɪn b̀-háanírìe b̀-werà é temu ßén lé é mí dàá dún ßé. »

\s Bè nìnbirìe le ßén zɔ Dɔfɪn bé-záanú bòo

\r *Liike.13-25-27*

\p ^v21 « Bè yí ßé nìnbirìe le wóò ve mi ne “Núnso Núnso” ßé-kùì é temu ßén zɔ ho Dɔfɪn bé-záamu h́n wè; ké ßé iè ßè le é wóò wé ní Yàá le wi ho hóohún tĩ bòo ßé-dòonún. ^v22 H̀i liè l̀nló zɔn é nìnbí-kuì é wóò ßén bie lé mi ñ ne: “Núnso, Núnso, ké khé ỳin-miraà biehí kò yèrè l̀n, è kè neu ßè jíkínìe kò yèrè l̀n, è ké wó yéréké bòo c̀erìe kò yèrè l̀n.” ^v23 É ní den é zɔ bie é lé bà ñ: Ní yí dũ miε wè, é mí khèú ve són són, mípe b̀-koñ-wériè le. »

\s Bè zū-teriè biè-ju wī

\r Liike 6.47-49

\p ^v24 « É sí iè mù pe, ké nìnbíró é jé mú bòo le é nín bie à té é mù wé, à dĩ kèa bō-dūmunù bàaso le tɔn mí zūnù lè lenù lòn. ^v25 É hí hóo é bere tò, é hí vūnhē é túke é cáa, é lé pinpi-behó é zò é ben ló lé zūnù mu lòn, ké lé zūnù mu é yí búu wè, iè mù le é pelè fii é síe jè lè lenù lòn. ^v26 È nìnbíró le é jé mú bòo le é nín bie, ké á p'è é yá mù wé, à dĩ kèa b'énbú le tɔn mí zūnù hí h'ànì lòn. ^v27 É hí hóo é bere tò, é hí vūnhē é túke é cáa, é lé pimpi-behó é zò bere ló lé zūnù lòn, é lé búo khie síe, é pe mù bō-yàarè é bàanie c'èun. »

\s Yiezu bienù pànké bòo

\p ^v28 É mú le Yiezu é bie hí pe bie hí sí mí-k'ui vó, é bé nìnbí-dūmu é piè k'èránló mu é h'è z'onnin; ^v29 iè mù le á yáa wé kèa Moyiizi làndé k'èránliè, ké á wóò k'èrán bé nìnbirìe kè nìnbíró le é pànké é jè.

\c 8

\s Bèré dō wieníró bòo

\r Mariki 1.40-45; Liike 5.12-16

\p ^v1 É Yiezu é yòò ló lé búk'ie lòn é ben síe é bé nìnbí-dūmu é khie bō piè máahú. ^v2 É bèré dō é van bere yú ó, à síe lúsí mí nukún-yie lòn piè híehó à bie lé à ñ ne: « Núnso, ké kó t'è, é kó d'è é lé é nín we, é wé nìnbíró le ce. » ^v3 É Yiezu é líenie mí núnú é ló han ò ñ à ne: « N' t'è, é kó we! » É pemù lòn á nùún mu bèrému é yòò ló piè lòn. ^v4 É Yiezu é khie bie lé à ñ ne: « Té kó j'ek'èa s'ānì: bí lé ne nìnbíró dō è jí mú wè, ké kó ve z'éní kóte hò D'ofin kh'én-d'āaro ñ, è kò lé mú bòo le á Moyiizi bie bòo hò làndé v'èhú ne a nìnbíró f'óbán à wóo leñ è dàa z'éní lé bé nìnbirìe ñ ké á wan. »

\s Rōmu s'ènèd'ósíbé júnso dō tɔn-té wieníró

\r Liike 7.1-10 ; Zān 4.43-54

\p ^v5 É mu le é Yiezu é van é Kaperenayimu lóo è zo, é Rōmu s'ènèd'ósíbé júnso dō é bere yú ó, ^v6 à ò b'ónb'ónínin é ne: « Núnso, niñ tɔn-té é van dūmua wi le

zūnù hūn; piè tekèa lè, é piè lòn é be àá bð-bín. » ^{v7} É Yiezu zɔn bie lé à n ne: « Nín ve wiení e. » ^{v8} Á sènèdósíbé júnsɔ é zɔn kóníe ò é ne: « Júnsɔ, n mìníe cèun è kò ben niñ yíe. Ké kó zɔn bie ben-cóoní dò mí dònún é niñ tɔn-té mu é we. » ^{v9} Iè mù le é npe é dàa júnhēsìe le é nín bòo è jí, è n lò biè dàa sènèdósíbé le é niñ è bòo jí. Ké n ben khie bie lé á dò n ne a lan, à lan; è n ben khie bie lé á dò n ne a ben, à ben; è n ben khie bie lé niñ tɔn-té n ne a wé mú le, à wé mú. ^{v10} É bòo le é Yiezu é jé hí pe bie hí mu sí, á yòó wenié míte cèun à khie bie lé bé nìnbirìe le bò mí máahū n ne: « Nin khé mú lé mié n àá bð-bín ne n jèun yí mi nìnbírɔ dò le dàa ndesìnló kèa ɔ pe nùun le, hèrì hò Izarayeli cèmèné hūn. » ^{v11} Nin bie mu lé mié n ne nìnbirìe bì-kuì é wóo Bén ve lé àá wurù hànlen àá pelè línlén é ben, é páaní kansí é dí àá Abarahamu àá Izaaki àá Zakɔbu, hò Dɔfín bé-záanú hūn. ^{v12} Búrɔsí ké bépe Izarayeli niè dò le é den hún sãawi è bè teñ hó Dɔfín bé-záanú mu è zɔ é bé den é je é liení lé zínù, hò síbírú hūn, é bé lé wirike ké bè é bé piè è khĩ yón. » ^{v13} É Yiezu é khie bie lé á sènèdósíbé júnsɔ n ne: « Lan bɔ, ne mu wé kèa bòo le é kó dàa é dūmua sè! » É pemù laà hūn, á sènèdósíbé júnsɔ tɔn-té mu é yòó wan.

↘ Pieri bà he-hūnu àá bé dɔriè dò wienírɔ

↘ Mariki 1.29-34; Liike 4.38-41

↘ ^{v14} É Yiezu é khie é van Pieri yíe. Á van yú bà he-hūnu ké á dūmua é tekèa bòn. ^{v15} Á síe han piè núnú n é piè teke-benlè é yòó ló piè lòn á hūna é khie pere à n.

↘ ^{v16} É hó zíihú é van dēu, é bé nìnbirìe é van dàa be nìnbì-kuì le é bé n̄píkínìe é lòn biení é dàa bεre Yiezu viì. É Yiezu jeu bè n̄píkínìe mué líenié bà n àá mí bienù pànké, à wienié bè dɔriè bé-kuì. ^{v17} Mù wó kèa mu, é Dɔfín bð-háanírɔ Ezayi bòo le á bie é dàa junù é tú. Ò Ezayi é hàarí bie ne:

↘ q1 \qt Á fɔ mú bòo le é kè lòn è biení, \qt*

↘ q1 \qt Á lò fɔ ké duò é tiè. \qt*

↘ Yiezu máahú bènló bòo

↘ Liike 9.57-62

↘ ^{v18} É Yiezu é meu bè nì-zàamá le kirie ò n, á bie lé mí kèrán-zèbè n ne be lé

ne bé cánke mú numu è lé ve àá lé vùn máahú. ^v19 É Moyiizi làndé kèránló dò é van lúwinie ò ò à bie lé à ò ne: « Kèránló, nin bè kò máahú è dàá ve vuò le é kó vaá ve hūn mí-kùì. » ^v20 É Yiezu é zòn kóníe ò é ne: « Bè íbéhoonì é dàa bé kúuhē, è bè ñpíizàani é dàa bé ñwíehē, ké ñpe nìnbíro Yènu é den yí dàa viì le é nín síe bè mí jún nin wè. » ^v21 Á dò bè kèrán-zèbè tíihú é zòn khé é lé à ò ne: « Kèránló, fùansí ne n ve wùn kiè yàá vé. » ^v22 É Yiezu zòn kóníe ò ne: « Fùansi bé nì-hiè ò ne be wùn bé nì-hiè, è kòpe ben bè niñ máahú. »

¶ Bòo le é Yiezu dàa waanie lè pinpi-behó dò

¶ Mariki 4.35-41; Liike 8.22-25

^vp ^v23 É Yiezu yòó zòn lè numu wiè, é piè kèrán-zèbè é bòbán àá ò. ^v24 É lé pinpi-behó dò é panpan è lè síe húnà mù numu lòn; é mú numu é sànbòníke é yòó lè wiè è tí, búrosí ké Yiezu é pe síe dūmua. ^v25 É piè kèrán-zèbè é khie van lúwinie ò ò, è bè tìnie ò ké bè é benke é ne: « Núnso, fuení kie ò, ké le é hí có! » ^v26 É Yiezu zòn khé lé bà ò ne: « Mí wie dàa é zére? Mí wie dàa ndesìnló é mìníe kèa mu? » À síe húnà tìne lè pinpirù àá mú numu jún hūn, é lé viì mí-kùì é yòó wan híoun. ^v27 É bépe bé-kùì é mú hè yòokea lòn, é bé é bie ne: « Òpe nùún mu le é hè iè wie, é lé pinpirù àá mú numu é dàa wòó jí piè bòo? »

¶ Bòo le é Yiezu dàa wienie nìe-bè-ju dò le é ñpíkínìe wi nin

¶ Mariki 5.1-20; Liike 8.26-39

^vp ^v28 Bòo le é Yiezu é cankea mù numu é van ló dēu bè Kadarenieβε cēmèné, é nìe-bè-ju dò le é ñpíkínìe é wi nin é zòn ló hí búo tíihú é ben ló sè piè híehó; pebè hiè é hūn wi cēun, é nìnbíro dò é yàà hì mì tī è ve khíi àá yón wè. ^v29 É bé zòn é bénke ne: « Mu ñbùo é kó é cè àá kie, Dofin Yènu? Kó wiè é bere hūnún é kò ben vé ké ñekèa ké lé pēhú le é Dofin lere é ñeùn yí dē? » ^v30 Búrosí è bè nènùehí bì-kui dò é van dĩ viì ni é dí. ^v31 É bé ñpíkínìe é Yiezu è bónbóníkenin ne: « Kó ben kó ñe kie è kò lé ne ke ve zò be nènùehí yéní hūn. » ^v32 É Yiezu ne be lan ve zò. É bé ñpíkínìe é zò ló bé nìe-bè-ju mu hūn, é có van zòn bè nènùehí hūn. É bépe bé-kùì é van yòó ló lé búekie lòn é ben síe zòn mù numu, é zòn húrunké. ^v33 É bé nìnbirìe le te be nènùehí mu é hūn si é zò van zòn hò lóo hūn, é zòn khé mú bòo le wó mí-kùì, è bè lò bie mù bòo le wó bé nìe-bè-ju

le é bé ñpikínìè é hún wi nin. ^{v34} É bé lóo niè bé-kùì é ló kǎa Yiezu; é bòo le é bé van meu ò, é bé bǒnbǒníè ò ñ ne a lé bé súsùnù lòn.

\c 9

\s Ì nùún dò le tèkèa lè wieníró bòo

\r *Mariki 2.1-12; Liike 5.17-26*

\p ^{v1} É Yiezu é yòó zǒn lè jumu wiè é khǔa cankea mù jumu é ló bǒn. ^{v2} É nìnbirìè dò é van dàa nùún dò le é tekèa lè, le bé daaniè lè demu diè lòn é dàa ben yú ó. É Yiezu meu bè le dàa ò dàa bere ñdesìnló, á zǒn bie lé á nùún le tekèa lè ñ ne: « Hìenì kó tīì, niñ yènù, kò bǒ-koohe séwérì é dó lé kò ñ. » ^{v3} É bé làndé kèránliè dò le wi yón é bie bé tīè hún é ne: « Ì pe nùún mu le iè wiè é Dofin è tòoke. » ^{v4} É Yiezu é dūne mù bòo le é bé lieníke á zǒn khé lé bà ñ ne: « Mí wiè dàa nùnlé é yí sǎa kèa mu? » ^{v5} Mù búso é temu é wuawi pǒ: “Hò ñbie ne kǒ bǒ-koohe séwérì é dó lé kò ñ íée ké hó ñbie ne kǒ hínì ve lan? » ^{v6} Ké ñ den we ne mi dūn ké ñpe nìnbíro Yènù é dè mu bǒ-koohe séwérì é dé lé súsùnù. » À khie khé lé á nùún le é tekèa lè ñ é ne: « Hínì mǐi kó demu diè è kò lan bǒ! » ^{v7} Á nùún é síe húnà é có bǒn. ^{v8} É mu le é bé nì-zǎamá é meu mu é bé zere é Dofin berike è dé iè mù le é hó hè tè é lé hó pe pànké mu sí bè nìnbirìè ñ.

\s Yiezu vǒn Matiye ie bè mí máahú

\r *Mariki 2.13-22; Liike 5.27-32*

\p ^{v9} É Yiezu é zǒn ló yón é ló có. Á van mii khii á meu nùún dò le yere é bé ne Matiye ké á kesí mí tǒnló tánlén le iè hò lànpoó fénlén. Á zǒn bie lé à ñ ne: « Hínì bè niñ máahú. » Á Matiye é síe húnà é bǒ piè máahú.

\p ^{v10} É Matiye é van pere Yiezu ñ mí yíe. É bé lànpo-fériè bì-kui àá bé bǒ-kǒn-wériè dò é bere páaníe kesí é dí àá Yiezu àá mí kèrán-zèbè. ^{v11} É bé Farizīeβε é meu mù é bé khie bie àá piè kèrán-zèbè é ne: « Mì Núnso é wiè dàa dí àá bé lànpo-fériè àá bé bǒ-kǒn-wériè? » ^{v12} É Yiezu é jé mú á zǒn bie lé bà ñ ne: « Bè yí bé nìnbirìè le lòn hie é temu mèkóo é wi dǒkǒtǒrò ñ wè, ké bé iè bè le é dǒ. » ^{v13} Mì ve vè mì hún è mì dūn lé bienù le é hó Dofin bie mí vēhú hún pún, hò bie ne: \qt *Le è mì wóo mí bán mìnè, sí iè mù pe le é ñ we é pǒ be bì-laàsiè le wód fūa lé mi ñ.* \qt* Iè mù le é bé yí bé nìnbirìè le tīì è bè ne bé é téréen é ñ

berε nin ben ve wε, ké bé iè bè le é dū ké bé iè bδ-kɔn-wériè. »

↘ Bè é Yiezu dienin àá junù lìnól bò

↘ *Mariki 2.18-22 ; Liike 5.33-39*

↘^v 14 É Zān kèrán-zèbè é van bere Yiezu viì, è bè é ò dienin é ne: « Mù wie é képe àá bé Farizīεβε é dàa wòò li kè jihíε ké kópe kò kèrán-zèbè é pe yáà wé mú? »^v 15 É Yiezu é zɔn é bè dienin ne: « Mí lieníke è mì ne a yaamu bàaso nìnbirìe le á vɔn mí yaamu hūn é dè bé híehē é yáake ké á yaamu bàaso lò é pé wi yón àá bé? Níbùé lò! Ké pèhú dò é vaá ben è bè Bén leń ó yaamu bàaso, é pemù yìi hūn é bé den é li bé jihíε lò! »^v 16 Nìnbírɔ é yáà le pònkò-kíi àá pònkò-núnú dè-fii wè, iè mù le é lé pònkò-núnú dè-fii é khāá lé pònkò-kíi, é pe lè dáanú é wooke é bàaní é pɔní lé le hūn. »^v 17 È dìvén-fìè le é be é lò yáà kóo puokíε hūn wè; ké dàa bò mí, é hí può é wua é hó dìvén é kóosí é hí può é wo ve jumú. Ké hó dìvén-fìè é wòò kóo hí púo-fìè hūn, è mù den kansí sǎàní.

↘ Hǎa-cíi vìèró àá hūnu wieníró bò

↘ *Mariki 5.21-43; Liike 8.40-56*

↘^v 18 É bò le é Yiezu é mù pe sí è khé, é Zuifube hán-dí dò é van ben yú ó, à síe lúsí mí nukúnyiè lòn, à bie lé à ò ne: « Niñ hǎá é húrún mù le lòn, ké kó ben bè kò núnú piè lòn, à yìe é wé. »^v 19 É Yiezu é síe húnà bò piè máahú àá mí kèrán-zèbè.

↘^v 20 É hūnu dò le é cǎani vǐnló duiè é baa le iè pemù lólíe pírú àá bòn-bò-ju, é van bere àá Yiezu máahú é ben han piè pònkòró junù ò. »^v 21 Iè mù le á é bie mí tiè hūn é ne: « Ké ní hūn yú piè pònkòrɔ mí dònún é hannin é nín wε. »^v 22 É Yiezu é bīnie míte é khie meu ò, á zɔn bie lé à ò ne: « Niñ hǎá, hiení kò tīi, kò ndesìnló é wienie kɔ. »

↘^v 23 É Yiezu é van dēu bè Zuifube hán-dí mu yíe. Á mii húi è bè tǐ-bériè è bè nì-zǎamá é kirie dǐ é hoò. »^v 24 É Yiezu é zɔn bie lé bà ò ne: « Mì khíi lé yón, à pe hǎa-cíi mu le é yí hí wè, ò iè wìe é dūmua. » É bé yòò ò yáake. »^v 25 É bò le é bé nì-zǎamá é yòò ló vó, é Yiezu é yòò zɔn lè zūnù, à síe zēnkea ò hǎa-cíi núnú ò, á síe é húnà. »^v 26 É bé nìnbirìe é hè khie é pemù bò è bie viì mí-kùì.

↘ Muaβè bìε-ju dò yìe hánól

\p ^v27 É Yiezu é khie ló yón é ló có, é mu le á van khíi, é muaβè biε-ju dō é bere bō piè máahú ké βè é benke é ne: « Davide Yènú, mi ke miinè. » ^v28 É bòo le é Yiezu van zón lè zūnú, é βé muaβè mu é van lúwinie ò ò, á zón βè òienin ne: « Mí tī è mī ne n dè mù pe sí é wé? » É βé zón ne: « Ūun, Núnso. » ^v29 É Yiezu é yòó hanke peβè yie ò à ne: « Ne mu wé mie ò keà bòo le é mí dàa dūmua sè. » ^v30 É peβè yie é yòó é loo bòo. É Yiezu bie lé bà ò hiènie ne βe bí lé ne òinbírō dō è jí mú wè. ^v31 Ké βépe é den khie có é van é Yiezu bòo è bie hò pe vii mu mí-kùì hūn.

\s Bòo le é Yiezu dàa wienie beke dō

\p ^v32 É bòo le é βé khie βe lan, é òie dō é van dàa nùún dō le é yí dè yáà bie iè mù le é òpíkírō é wi è ò é dàa bere yú Yiezu. ^v33 É mu le é Yiezu é jeu ò òpíkírō vó, á beke mu é zón yú é bie. É mú hè yòokea βè òi-zàamá lòn é βé é bie ne: « Mù pe le bà òmaà é ké hè jeùn yí mi Izarayeli cènèmé hūn wè. » ^v34 Ké βé Farizēβε é pe den khé ne: « Ò iè òpíkínie bé-zuú é te hò pe pànke mu é wòó lé à ò à dàá je βe òpíkínie. »

\s Bè òi-zàamá miinè é βaa Yiezu

\p ^v35 Yiezu é hàarí wòó bè hì ló-bēhē àá hí ló-cíini ò mí-kùì, è kèrán βé òinbirie βé òkóobánlòn zīhíe hūn ké à lè Dōfin bé-záanú bienù bòo è bie, ké à bè dōriè àá βé le tekèa lè βé-kùì è wiení. ^v36 Á meu bè òinbí-dūmu, é peβè miinè é yòó βaa ò, iè mù le é βé é tan è bè lò bàanì tò kea ie βe piriè le sirō é mí. ^v37 Á khie bie àá mí kèrán-zèβè é ne: « Mù bò-díe é hè bòn òi bōo, ké βé bò-miiriè é den yí buò wè. ^v38 É mí hēun ò mún βàaso ò ne a tōn bè bò-miiriè dō ne βe ve piè mún hūn. »

\c 10

\s Yiezu kèrán-zèβè píru àá òie-βè-ju lenló

\r *Mariki 3.13-19; Liike 6.12-16*

\p ^v1 É Yiezu é khie vōn mí kèrán-zèβè píru àá òie-βè-ju à lé hó pánké bà ò ne βe wóó dàá je βe òpíkínie, è bè wiení βé dōriè àá βé le tekèa lè βé-kùì.

\p ^v2 Le iè bè tōnkeriè píru àá òie-βè-ju mu yèhí. Ò hán hōn é iè Simōn le é βé

wòd ve ne Pieri àá bà zuú Andere àá ò Zebede nìe Zaaki àá bà zuú Zān; ^{v3} àá Filipu àá Betilemi àá Toma àá ó lànṗó-féṗo Matiye àá Alife yè̀nù Zaaki àá Taade; ^{v4} àá Simṗon le hàarí wi àá bé le é se bá cèmèné junù lòn àá Zudasi Isikariyṗoti, ò pe le é tie Yiezu bèn dé nìnbirìe níhí hūn.

↘ Lè tṗrè bienù é Yiezu mí kèrán-zèbè pírú àá nìe-bè-ju n

↘ *Mariki 6.7-13 ; Liike 9.1-6*

↘ ^{v5} É Yiezu é tṗrè mí tṗnkeriè pírú àá nìe-bè-ju mu, à lé lé junù bienù le bà n: « Mì bí ve be le yí Zuifube vii, è mì lò bí ve zo ho Samari loonie hūn wè. ^{v6} Ké bé Izarayeli* nìe le dĩ kèa be piriè le vūnun iè pe é mí ve vii. ^{v7} Mí ben ló hò wūn lòn, è mì buie le Ben-tīnù è lé bé nìnbirìe è bie ne: “Hò Dṗfin bé-záanú é bere lúwi!” ^{v8} È mì wiení bé dṗriè è mì viení bé nì-hiè è mì wiení bé bèriè è mì pe be nṗíkínìe è liení bé nìnbirìe n. Mù bòo le é mí dàa é mí yú káamáa, é mí biè ve lé káamáa. ^{v9} Mì bí dàa sṗní, è mì bí dàa màa mì zúkéa hūn, ^{v10} è mì bí mì lṗkò è dàa lé bè hò wūn, tàa pṗnkṗnìe bòn-bṗ-ju, è mì bí khui naahí, è lò bí mì lṗnlè wè. Iè mù le á tṗn-té sāawi à wòd yí mí dínlṗ.

↘ ^{v11} Ké mí ben van zṗn ló-behó tàa ló-cíi, è mì cè nìnbíṗo le tṗe ne mii pen mie n, è mì wé bàaso yíe è mì kaṗ fúu fúa ké mí zṗn ló hó lóo mu hūn. ^{v12} Mí ben van zṗn zūnù le, è mì wóo bie ne: “Ne Dṗfin lé hūn wiè mie n.” ^{v13} Ké lé zūnù mu bàasie é pere mie n, é lé hūn wiè é wé àá bé; ké bé pṗ é yí pen mie n, è ne le hūn wiè mu è khūá ben mì vii. ^{v14} Ké zūnù dṗ nìe tàa lóo dṗ nìe é van pṗ é yí pen mie n, tàa ké bé pṗ é né bé yá jí mí bòo, è mì zo lé yṗn è lé bánbé mí zehí khūnkhūnù kóosí yṗn, è mì lan. ^{v15} Nin khé mú lé mie n àá bṗ-bín ne hī liè lènlṗ zṗn, è hò pe lóo mu nìe bòo le é mii wé bà n é bèn pṗnì ho Sodṗmu* àá Komṗre lóo nìe bú. »

↘ Yiezu kèrán-zèbè lòn le bèn be bòo

↘ *Mariki 13.9-13; Liike 21.12-17*

↘ ^{v16} É Yiezu bñie zṗn bie ne: « Mì té mí pekèa sāaní: Nin tṗn mie kèa ie be piriè è mì ve be maa bṗhí tíihū. É mí wé heciri bàasiè kèa ie bé hóohí bòo sí, ké mì lò wé nìnbirìe le hūn é ce kèa iè be nṗmaabúo bòo sí. ^{v17} Mì pe mite, iè mù le é bé nìnbirìe é wòd bèn dàa mie é dàa ve be liè lèriè vii, è bè wòd bèn nàa

mie àá hí nhũihĩ bé nkóobánlòn zĩhĩe hũn. ^v18 Bè wòò bèn dàá mie é dàá ve ve pànké b̄asiè àá bé bé-zèbè viì, ñpe niñ bòò hũn, bòò le wé è mì yí niñ bòò è bie b̄epe àá bé le yí Zuifube yie hũn. ^v19 Pèhú le ké bé dàa mie é dàa vaá ve hĩ lie lènlén, è mì bí ne mi hũn è yenke mu bòò le é mí bèn ve bie bòò hũn tàá bòò le é mi wé è dàá khé mú wè. Hĩ biehi le é mí s̄awwi è mì bie yón é Dɔfĩn bèn lé mie ñ mí laà hũn. ^v20 Iè mù le é hí biehi mu é yá bèn lé àá mí viì, ké mì Yàá Dɔfĩn Heciri é te hĩ bèn le mie ñ é mí bie. ^v21 É bé nìnbirìe d̄ò é wóò bèn lé bá kùrú zèbè é bé é bé, è b̄è yàábè d̄ò é wóò bèn wé mú bà nímaà àá bé kùrú niè; è b̄è zĩnc̄ah̄è d̄ò é wóò bèn híni é khe bán àá bá niè, è b̄è lé bé é bé bé. ^v22 É bé nìnbirìe bé-kùì é bèn hán mie niñ yènsénín. Ké a le é can dĩ fúu é van vienie, á fuen. ^v23 Ké bé ben mì lòn biení lóo le hũn, è mì lé zè ve ló-buè d̄ò hũn. Nin khé mú lé mie ñ àá b̄-bín ne mí yá bèn bè hò Izarayeli looniè ñ é ve vé ké é ñpe nìnbíro Yènú é ñeùn yí khúá ben wè.

^vp ^v24 Kèrán-zuú é le p̄o bé kèránl̄o é mí, è t̄on-té le p̄o bé p̄uns̄o é míne wè. ^v25 Ké á kèrán-zuú é ben dĩ á kèa bé kèránl̄o é mù yí é; à t̄on-té lò biè ben dĩ kèa bé p̄uns̄o, è mù é yí é. É bé ben ò z̄ùnù b̄aas̄o è ve ne Belizebuli* è mù b̄nie é ké piè z̄ùnù niè iè pe é yá bèn wooke é t̄ooke? »

↘ Dɔfĩn iè pe é mí f̄óbán é mì wóò zán è m̄endē

↘ Lũike 12.2-7

^vp ^v26 É Yiezu b̄nie z̄on bie ne: « É mí bí zán nìnbíro d̄ò wè. Mù Bòò le é t̄ank̄on̄ie mí-kùì é bèn lé yíe, è mù le é yí dĩ é bèn dĩ. ^v27 Mù bòò le é ní khé lé mie ñ lè síbírú hũn é mí lé t̄ĩn̄i bie ñpiemu hũn, è mù le é bé hũmek̄a é lé mie ñ é mí yòò buie h̄o lòo hũn. ^v28 Mì bí wóò zán bé le é wóò bé hí tek̄ea ké bé yí d̄è hò m̄enék̄èa é yá bé wè. Ké hó Dɔfĩn le é d̄è h̄i tek̄ea é bé à khíi dé hó m̄enék̄èa hò c̄ám̄iné hũn iè pe é mí zán. ^v29 Bè s̄un̄ yá wóò yiení ñf̄uíf̄uani biè-ñu t̄áamé dì-cóonii? Búr̄os̄í è h̄eri wì-cóoní é yá wóò k̄uen̄ síe hí ké mì Yàá Dɔfĩn é yí dĩ mu hũn wè. ^v30 H̄erí m̄ipe mì p̄un̄h̄è ñpiih̄í mí-kùì é Dɔfĩn dĩ p̄un̄. ^v31 É mí bí zán wè; mì bòò é tú ñf̄uíf̄uani bì-kùì.

^vp ^v32 Nìnbíro le ké á bie b̄è nìnbirìe yie hũn é ne mí bòò s̄è mi ñ, é ní biè bèn yirí bie ne b̄aas̄o bòò s̄è mì ñ k̄ie Yàá Dɔfĩn le wi h̄o hóoh̄ún híeh̄ó. ^v33 À le é bie b̄è nìnbirìe yie hũn é ne mí yí dĩ mi, é ní biè bèn yirí bie ne ní yí dĩ b̄aas̄o

kìe Yàá Dɔ́fín le wi ho hóohún híehó. »

↘ Zūnù niè é b́én sàanke bán Yiezu bòo hūn

↘ *Liike 12.51-53; 14.26-27*

↘^{v 34} « Mì bí lieníke è mì bie ne ho iè níbánló é ní dāa é dāa bere hò dímíjé hūn wè. Hó yí níbánló é ní dāa é dāa bere, ké hí nsankebán. ^{v 35} Ní bere é nin ben sanke a yènú àá bá yàá, è n sanke a hāá àá bá nín, è n sanke a hūnu àá bá he-hūnu. ^{v 36} É nìnbíró bà kùrú zūnù niè é temu wóo b́én wé bà zúkúsiè. ^{v 37} É nìnbíró le é we bá yàá tàá bá nín é pɔ mi é yí f́óbán àá mi wè; à le é we mí yènú tàá mí hāá é pɔ mi é yí f́óbán àá mi wè. ^{v 38} À le é yí mii mí kùrú báalén dāanù è tié è dāá bè niñ máahú é yí f́óbán àá mi wè. ^{v 39} À le é ne mii fuení mí mekēni lè é b́én víiní lé; ké á le tè é víinie mí mekēni niñ bòo hūn é b́én yí lé mekēni le yá vé.

↘ Bè nìnbirìe le b́én yí h́i sàanín bòo

↘^{v 40} É Yiezu é b́inie zɔn bie ne: « Nìnbíró le ké á pere mie n è mù iè òpe á perenin; à le ké á pere mi n è mù iè ò le tɔre mi á perenin. ^{v 41} Nìnbíró le é pere Dɔ́fín b̀-háaníró n iè mù le á iè Dɔ́fín b̀-háaníró á dāa pere à n, é bàaso é b́én yí Dɔ́fín b̀-háaníró sàanín le á wòò yí bà nímaà. À le é pere nìnbíró le é t́érén Dɔ́fín híehó iè mù le é bàaso é t́érén á dāa pere à n, á b́én yí nìnbíró le t́érén sàanín le á wòò yí bà nímaà. ^{v 42} Nin khé mú lé mie n àá b̀-bínn ne ké nìnbíró é lé h́erí jumu le wan hà-a-cíi yìnn-cóoní niñ k̀rán-zuú le m̀nie pɔ be le ké b́é-k̀i iè mù le á iè niñ k̀rán-zuú á dāa lé mú ò n, é bàaso é yí mí sàanín. »

↘ 11

↘ Bòo le é Zān Batiisi tɔre mí k̀rán-zèbè d̀ ne be dāá ve diè Yiezu n

↘ *Liike 7.18-35*

↘^{v 1} É bòo le é Yiezu é lé hí pe b́éré mu sí mí k̀rán-zèbè píru àá niè-bè-ju vó, á khié có van hí lóonie le wi hí pe p̀hè mù hūn, é van bè nìnbirìe è k̀rán ké á lè Ben-t́ínù è buie. ^{v 2} Búrosí è Zān Batiisi wi ho k̀si hūn, á jé á Kirisa, á tɔre mí k̀rán-zèbè d̀ ne be ve piè vii, ^{v 3} è ve diè ò n ne: « Kó iè òpe le é hó Dɔ́fín é hàarí bie bòo ne mí b́én tɔn íee ké ké s̄awwi è k̀ hié nì-buè? » ^{v 4} É Yiezu zɔn

bie lé bà ò ñe: « Mù bòo le é mí é jí àá mú le é mí loo é mí ve khé lé á zān: ^v5
 bè muaḅè é yìe loo bòo, è bè lóohí é ve, è bè òiríe é we, è bè bekiè é jekèa é bòo
 jí, è bè òi-hiè é vié, è *\qt* *lè Ben-tĩnù é buie è lé bé òi-kherà ò.* *\qt** ^v6 Ò le ké á yí
 fùansí mú le á dũmua sè mi ò, è bàaso jún é tĩ. »

\p ^v7 É bòo le é Zān kèrán-zèḅè é khũa có vó, é Yiezu é khie ò pe Zan bòo è bie
 àá bé òi-zāamá é ñe: « Mù le é mí van lè jì-herà hũn, é mú iè òbùo é mí hũn cè
 é mí ve mi? Ò iè òinbírɔ le cũkũ mí kèa le káanú le lé pinpirù é zèkènike íeé?
 Òbùé lò! ^v8 É mú iè òbùo é mí hũn cè é mí ve mi? Ò iè òinbírɔ le zɔn
 pàamáanú tĩe íeé? É bépe le wòò zɔ hɔ pàamáanú tĩe é wòò kañ àá bé bé-zèḅè
 zĩhíe hũn lò! ^v9 É mú den wo iè òbùo é mí cè mii ve mi? Ò iè Dɔfĩn bɔ-háanírɔ
 íeé? Ũun, nín khé mú lé mie ò, ké á lò den pɛwi pɔ Dɔfĩn bɔ-háanírɔ. ^v10 Iè mù
 le á Zān é iè ò pe le é hó Dɔfĩn bie bòo mí bienù vèhũ hũn é ñe: *\qt* *Húí ò ñe òin*
tonkɛɔ è dí có híehó, è ben wookɛ kɔ wũn è lé kò ò. *\qt** ^v11 Nín khé mú lé mie ò
 àá bɔ-bín ñe be òinbirie le tɔn tɔnló bé-kùì hũn, é òinbírɔ le pɔ Zān Batiisi é mí
 wè; búɔsí ké á òinbírɔ le mìníe pɔ be le ké bé-kùì hò Dɔfĩn bé-záanú hũn é lò
 den é bàñ pɔ a. ^v12 È dàá ve mii lé yìi le á Zān Batiisi é dàa hàari é lè Ben-tĩnù
 è buie fúu é ben ðe zoòni, é Dɔfĩn bé-záanú é ben àá pànké, é bé le pànkéa wi é
 p̄iníe bé te é cè ñe bé yí lé. ^v13 Bè Dɔfĩn bɔ-háaníríe bé-kùì àá ó Moyiizi làndé é
 hàarí bie hò Dɔfĩn bé-záanú bòo le vaá ben fúu é ben ðe ò Zān Batiisi pèhũ.
^v14 É mí ben tè é mí è ðèsì mi ò, è nín bie lé mie ò ñe a Zān é iè ò pè Eli le é bé
 bie bòo ñe a Bén ben. ^v15 É mí ben dàa jekèa é dàa wòò jí bòo, è mì jí mú
 sàaní!

\p ^v16 Bè iè bíe é òin dàá màaní hó pe zoòni mu le òie? Bè lóbán àá zĩncāahẽ
 le é kesí lé yàa khuie hũn, le é bé ðò é wòò khíi ve bán òkòhí è bè bie lé bà ò ñe:

\q1 ^v17 “Ké bé hó yɔɔ tĩe,

\q1 É mí yí yɔ wè.

\q1 È kè tè lè yúru yèrè,

\q1 É mí lò yí wírí wè.”

\p ^v18 Iè mù le á Zān é bere, à hũn yáa dí bòo, à lò hũn yáa ju jemù wè, é bé
 ñe a iè òjíkírɔ é temu wi è ò. ^v19 Á òinbírɔ Yènu é bere, à wòò dí, à ju, é bé ñe
 a iè nùún le wó hó díe àá hó je-junló á bɔ máahũ, iè bè lànɔ-féiè àá bè bɔ-
 kɔn-wériè é temu wó bà bièḅè. Ké Dɔfĩn bɔ-dũmunù iè pe hò bòo le é hó wòò

wé é temu é zéní ké hó iè b̀-đũmunù. »

\\s Hĩ lóoniè le é pé é yí de sĩ Yiezu ñ bò

\\r Liike 10.13-15

\\p ^v20 É Yiezu é khie fi àá hí looniè le á wó hó yéréké bò c̀r̀ièe hũn, iè mù le é hí lóoniè mu nìe é yí yèrème bé t̀ie è b̀e yí f̀iansí bé b̀-koohẽ wénĺ ñ wè. À z̀n bie ne: ^v21 « M̀pe Korazine nìe, mì ỳi é bèn mi mu, m̀pe Betisayida nìe, mì ỳi bèn mi mu. Iè mù le é mú pe yéréké bò le wó mí t̀ihú é hũn wó Tire àá Sid̀n lóoniè hũn, ne peb̀e lóo nìe é khuie h̀ b̀anìe é z̀n, è b̀e khuie h̀ s̀ani é koo bé l̀n é dàá é z̀nie ké bé yèrèmea bé t̀ie è b̀e f̀erèsí bé b̀-koohẽ wénl̀ ñ. ^v22 É sí iè mù pe é ñ dàa nin khé mú lé mie ñ ne h̀ lie l̀nĺ z̀n, è lè l̀n-biè le mii yí mie é p̀ní mú le mii wé Tire àá Sid̀n* lóo nìe ñ. ^v23 È m̀pe Kapereyayimu nìe, mí t̀i è mì ne mí bèn dẽ f̀u é yòó ve líi hí hóohũn íeé? Ǹb̀é dé, mí bèn síe f̀u é vé síe dẽ be nì-hiè lóo. Iè mù le é mú pe yéréké bò le wó mí lóo hũn é hũn é wó Sod̀mu hũn, ne zooni le é hó sod̀mu* mu é péwi é wi ỳn. ^v24 É sí iè mù pe é ñ dàa é nin khé mú lé mie ñ ne h̀ lie l̀nĺ z̀n, è lè l̀n-biè le mii yí mie é bèn p̀ní bé Sod̀mu nìe l̀n-biè. »

\\s Lè ñvũ̀nín é wóò yí àá Yiezu vii

\\r Liike 10.21-22

\\p ^v25 É pemù ỳi hũn, é Yiezu z̀n bie é ne: « Yàá, k̀pe le iè Ǹns̀ h̀ hóohũn àá lé s̀s̀nù, nín k̀ b̀anínin iè mù le é kó t̀nk̀nie k̀ bé-záanú bò àá bé b̀-đũmunù b̀asiè àá bé heciri b̀asiè, è k̀ é z̀nie mù é lé bé le é d̀i k̀a z̀ncãahẽ ñ. ^v26 Ûun, Yàá, kó temu weniè ne mu wé k̀a mu. »

\\p ^v27 « K̀ie Yàá d́ bò mí-k̀i niñ núnú hũn. Ǹǹb̀r̀ d̀ é yí dũ a Yè̀nù ké á Yàá é ben bò mí, è ǹǹb̀r̀ d̀ é yí dũ a Yàá ké á Yè̀nù é ben bò míne, àá bé le á Yè̀nù é we mii z̀ní é Yàá è lé nin.

\\p ^v28 M̀ ben niñ vii, m̀pe le é t̀ie hò t̀eró le lì mì-k̀i é mí tan, é nín lé ñvũ̀nín mie ñ. ^v29 M̀ t̀e té niñ t̀nĺ, è mì f̀iansí ne ñ bé mie, iè mù le é ñ wuawi, è niñ t̀i lò s̀a, é mí bèn yí ñvũ̀nín niñ vii. ^v30 Niñ t̀nĺ é wuawi, è mù bò le é ñ ne mi wé é lò wénĺ t̀i. »

\\c 12

↘ Yiezu àá lé ñvũùnín sí bòo

↘ Mariki 2.23-28 ; Liike 6.1-5

↘^{v1} É hí pe wihí mu hũn, é bé Zuifube ñvũùnín sí dò zɔn, é Yiezu é zɔn mún dò è cánke. É piè kèrán-zèbè é hí hĩni é bé, é bé khie é hò dínló le bɔn dĩ júnhẽ è khè è pũme bé níhí hũn è lè. ↘^{v2} É bé Fariziebe é meu mù é bé khie é bie àá Yiezu ne: « Húi, kò kèrán-zèbè é mù bòo le yáà wé hó ñvũùnín sí zɔn è wé. » ↘^{v3} É Yiezu é zɔn kóníe bè ne: « Mí bie é yí kèrán mú bòo le á Davide é hàarí wó pèhú le é hí hĩni dàá é òpe àá bé le é bðbán àá ò è bé? ↘^{v4} Ò yòo zɔn lè Dɔfĩn zũ-behó, òpe àá bán ñkɔhí é zɔn khuie hò búru le bðsí é lé Dɔfĩn é lè, búrosí ké hó kè làndé é lò den ne be yí fóbán è bè lè hò búru mu wè. Dɔfĩn khén-dàariè bé-dòonún é temu dè hò é wòo lè. ↘^{v5} Íe ké mí iè bie é yí kèrán ó Moyiizi làndé vèhú hũn ké lé ñvũùnín sí zɔn, è bè Dɔfĩn khén-dàariè le wòo zɔ té hó tɔnló lè Dɔfĩn zũ-behó hũn? É bé iè pe é wòo yáake hò ñvũùnín sí làndé kèa mu búrosí ké bé lò yí bie le é wé khe Dɔfĩn híehó wè. ↘^{v6} É ní den nin bie lé mie ñ ne ape le é wi hũnún é pɔ Dɔfĩn zũ-behó! ↘^{v7} É hó Dɔfĩn é bie mí bienù vèhú hũn é ne: ↘qt
*Le è mì wóo mì bán miinè é ní we é pɔ be bì-laàsiè le wòo fũà è lé mì ñ ↘qt** Ké mí hũn dĩ le pe bienù mu sí jún, é mí hũn yá Bén bie ne be pe nìnbirìe le é yí wé mú bð-koo hó dò, é wó khɔn wè. ↘^{v8} Iè mu le á ñ pe nìnbíro Yènú é iè hò ñvũùnín sí júnso.

↘ Ò nùún dò le núnú lè wieníró

↘ Mariki 3.1-6 ; Liike 6.6-11

↘^{v9} É Yiezu khie ló yón é khie van zɔn bé ñkóobánlòn zũnú dò hũn. ↘^{v10} É nùún dò le núnú lè é hũn zɔn wi yón. É bé Fariziebe le wi yón é hũn bòo le é be bènin è dàá bie ne Yiezu wó khɔn è cè. É bé zɔn ò diènin ne: « Kìe làndé wún lòn, é nìnbíro sùn dè dɔro é wiení ñvũùnín sí zɔn? » ↘^{v11} É Yiezu é zɔn kóníe bè ne: « Mipe mì tíihú ké á dò é iè piro wì-cóoní á dàa, ké á piro mu é kùere zɔn kúun le ni hò ñvũùnín sí zɔn, é báaso é wìe yá vé leń wó é lé yón? ↘^{v12} È nìnbíro é den bòo tú piro lò! É mú iè bòo le te mí yìe è kè wóo wé bòo le sãa hó ñvũùnín sí zɔn. » ↘^{v13} È Yiezu é khie bie lé á nùún mu ñ ne: « Niiní kó núnú líení. » Á niinie lè é líenie é lé yòo wan é dĩ sãa kèa le sí ké. ↘^{v14} É bé Fariziebe é

zɔn lɔ́ é van lɔ́ lè é mù bòo le é be wé è dàá lé Yiezu è bè bé è cè.

\s Ì tɔnkerɔ le é hó Dɔfɪn é muié bòo

\p ^v15 É Yiezu dune mù bòo le bé Farizĩeβε é cè é be wé, á zɔn lɔ́ yɔ́n, é nĩnbi-
kui é khie bò piè máahú, á wienie bè dɔriè bé-kui. ^v16 Ké á den wòò khé hièní è
lé bà ñ ne be bí lé ne nĩnbiè è dũn mí wè, ^v17 bòo le é wé à Dɔfɪn bè-háanírɔ
Ezayi bòo le á bie è dàá ñunù è tí. À bie ne hɔ Dɔfɪn é ne:

\q1 ^v18 \qt Ì le iè nĩn tɔn-té le é ní muié,\qt*

\q1 \qt Ì iè òpe é ní we, ò iè òpe bòo hũn é dàa é we nĩnte.\qt*

\q1 \qt Ń bèn sɛnɪ nĩn Heciri pànké piè lòn,\qt*

\q1 \qt Á é khé mú bòo le é térénn bòo é lé bé nĩnbiè bé-kui nè ñ.\qt*

\q1 ^v19 \qt Ì yá bèn fɪ áá nĩnbírɔ, à yá bèn bènke wè,\qt*

\q1 \qt È nĩnbírɔ é yá bèn jí piè ñunù hĩ fɔ́hĩ hũn wè.\qt*

\q1 ^v20 \qt À yá bèn háa lé káanú le é háa có wè,\qt*

\q1 \qt À yá bèn bé lé pèntĩní le é hí có wè.\qt*

\q1 \qt É sí iè pe á bèn wé kèa mu fúu ké yí bòo le é hó térénn lɔ́ van yú hó pànké
mù bòo mí-kui lòn.\qt*

\q1 ^v21 \qt É bé nĩnbiè bé-kui é bèn mĩ bé tĩè é bè piè lòn.\qt*

\s Yiezu é pànké wi pɔ Situanɛ

\r Mariki 3.22-30 ; Liike 11.14-23

\p ^v22 É nĩe dɔ́ é van dàa nùún dɔ́ le é bé ñjĩkĩnĩe é wi nin, le lé é piè yie muié
à lò yí dè yáà bie é dàa ben yú Yiezu. É Yiezu wienie ò nùún mu, á yú bie à lò é
yiè loo bòo. ^v23 É bé nĩ-záamá é mú hè yòokea lòn é bé bie ne: « Ì pe nùún le é
sũn yí é pe Davide Yènnù? » ^v24 É mu le é bé Farizĩeβε é ñé mú, é bé ne: « Ì pe
nùún mu le é iè Belizebuli le iè bè ñjĩkĩnĩe bé-zuú pànké á dàa bè ñjĩkĩnĩe è ñe.
» ^v25 Ké Yiezu den dũ pebè hũn bòo, á zɔn bie lé bà ñ é ne: « Bé-záanú le nĩe é
hũnà é hĩ hĩè té bán hũn, é lé bé-záanú mu é yaa lò. È lóo nĩe tàá zũnù nĩe le
hũnà é hĩè té bán hũn, è pebè lóo tàá bà zũnù mu é yí dè yá bĩní wé yɔ́n lò. ^v26
Ké Sitũanɛ é ben Sitũanɛ è ñe, à iè wie é fi áá mí yèré lò. É piè bé-záanú é yí dè
yá bĩní wé yɔ́n lò. ^v27 Ké ñpe é ben iè ò Belizebuli pànké é ní dàa é bè ñjĩkĩnĩe è
ñe, è mĩpe mĩ nĩe é iè wieni pànké é bé dàa wòò ñe be? É sí iè mù pe é bé pe mĩ
nĩe dàa te mi liè é bèn yírí lè. ^v28 Ké mú ben iè Dɔfɪn Heciri é ní dàa é bè

ήρίκινε è ne, è Dɔfɪn bé-záanú é iè pe wo ben dɛu mie vó.

¶^v 29 Nɪnbíɔ é yí dè yá vé zɔ nɪnbíɔ le pànké zūnù é zɔ khui piè tɛ ké á yí ce bàasɔ vé wè, ò ben can ò vó, á den é khíi khui piè zūnù tɛ lò. ¶^v 30 É nɪnbíɔ ké á mí àá mi, à iè wìe é pɛ̀ nɪn bòo; à le ké á yá nɪn sīnɪ è kè páanɪ bè bè nɪnbirìe hò Dɔfɪn wún lòn é iè biè é bè vīnɪ. ¶^v 31 É sí iè mù pe é n dāa nɪn khé mú lé mie n ne be nɪnbirìe bòo le é bé wòd dàá tòoke Dɔfɪn mí-kùì é Dɔfɪn é Bén dé séwérí è lé nin; ké nɪnbíɔ é tòo Dɔfɪn Heciri, è pemù séwérí é mí wè. ¶^v 32 È nɪnbíɔ ké á khé khɔn é lé á nɪnbíɔ npe Yènú n, é pemù séwérí é dè Bén dé é lé à n; ké á le é khé khɔn é lé Dɔfɪn Heciri n è pemù séwérí é mí hí pe zoòni wihí mu le hūn, è pemù séwérí é lò yí dè yá yí hí pe yírí wihí le vāa ben hūn wè. »

¶ *Liike 6.43-45*

¶^v 33 É mí wóo bie ne ho vīihú é ben sãa, è pehì bie é biè sãa, tàá mì wóo bie ne ho vīihú é yí sãa, é pehì biè é biè yí sãa wè. Iè mù le é lé vīihú wòd dūn àa pehì biè. ¶^v 34 Nkīnnà niè! Mí wie dàa dè b̀-ente é wóo bie ké mípe kùusɔ é den iè bè nì-koohẽ? Mù bòo le zɔn tú lé tī iè pe é lé junù é wòd khé lò. ¶^v 35 Ò nì-ente é iè hò b̀-ente le zɔn wi piè tī hūn á wòd leñ líení hó yíe, à nì-koohó é iè hò b̀-koohó le zɔn wi piè tī hūn á wòd leñ líení hó yíe. ¶^v 36 É nín khé mú lé mie n ne hí liè lènló zɔn, è hí ben-kheà le é bé nɪnbirìe é biekēa mí-kùì é bé Bén munkē bòo hò Dɔfɪn híehó. ¶^v 37 É mú iè kò bie hí lòn é bé Bén dĩn é dàá lè kò liè è dàá dūn ké kó é téréen tàá ké kó yá téréen.

¶ **Yiezu pɛ̀ ne mí yá wé mú yéréké bòo d̀ é bè nɪnbirìe è mi wè**

¶ *Mariki 8.11-12 ; Liike 11.29-32*

¶^v 38 É bé làndé kèránliè àá bé Farizíe be niè-bè-yiení d̀ é zɔn bie lé Yiezu n é ne: « Kèránlɔ, ké we ne kɔ wé yéréké bòo d̀ le zéní ké kó ló àá Dɔfɪn ne ke mi. » ¶^v 39 É Yiezu é zɔn bie lé bà n ne: « Bè pe zoòni niè mu le iè bè nì-koohẽ è bè púnhẽ é yá téréen àá hó Dɔfɪn é den ne yéréké bòo é le Dɔfɪn pànké è zéní iè pe é bé we é be mi, ké yéréké bòo d̀ le mii wé lé bà n é mí, ké mú ben yí é pe Dɔfɪn b̀-háanírɔ Zonasi bòo le wó à n é ben bòo mí. ¶^v 40 Kèa bòo le á Zonasi é dàa wó wihí b̀n-b̀-ťi àá súnúhún b̀n-b̀-ťi ò ce behó vùkì hūn, é npe nɪnbíɔ Yènú é biè Bén wé wihí b̀n-b̀-ťi àá súnúhún b̀n-b̀-ťi lè súsùnù hūn. ¶^v 41 É hí liè lènló zɔn, è hò Ninive lóo niè é Bén síe híní é bie ne ho pe zoòni mu le niè é wó khɔn

iè mù le é bé pe Ninive nìe é hàarí jé á Zonasi bòo le á buie, é bé yèrèmea bé tĩè è bè fùerèsí bé b̀-koohẽ n. É kèa sáale, ápe le é wi hũnún é den é pɔ á Zonasi. ^{v 42} Hĩ liè lènló zɔn, è hò Saba* cèmènè bé-hǎá é Bén síe híní é dĩn à é bie ne be pe zoòni nìe mu le é wó khɔn iè mù le á pe hàarí van ló àá hí pèhẽ le é ni é dàa b̀ere jé á Salomɔn b̀-đũmunù biehĩ, ápe le wi hũnún é den pɔ a Salomɔn. »

\\s À ñjíkírɔ ve khùá benlɔ á nìnbírɔ hũn bòo

\\r *Liike 11.24-26*

\\p ^{v 43} « Ñjíkírɔ é ben é ló nìnbírɔ n, à wòò lé ve múake le vi-herà hũn, è cè ñvũùnín vii. Ké á ben é cè tan, ^{v 44} à bie ne: “Nin khùá ve niñ zũnù le é ñ ló hũn.” À khùá ben è ben yí lé zũnù mu ké nìnbírɔ é mi yón, ké lé tàa é wookèa sãa sãa. ^{v 45} À khíi khùá ve fé bán ñkɔhĩ hùoju é le menkẽn-jiì é wi pɔ a, è bè páaní ben zɔ le zũnù mu è zɔ kansí yón. È bàaso bòo le á dàa hũn dĩ é bĩní é wóoke kènkènló. É sí iè pe bòo le é Bén wé bé pe zoòni nì-koohẽ mu le n. »

\\s Yiezu bà nín àá bà zèbè

\\r *Mariki 3.31-35 ; Liike 8.19-21*

\\p ^{v 46} É mu le é Yiezu é khé àá bé nì-zàamá, é bà nín àá bà zèbè é van b̀ere dĩ lè yíe è bè we é be bie àá j. ^{v 47} É nìnbírɔ d̀ é zɔn bie lé á n ne: « Mì nín àá mì zèbè é ló dĩ lè yíe é we ne be bie àá kɔ. » ^{v 48} É Yiezu é zɔn bie lé bàaso n ne: « Kìe nín é iè wie è kìe zèbè é iè bè bésɔ? » ^{v 49} À khie mí kèrán-zèbè è zéni àá mí núnú à zɔn ne: « Le iè kìe nín è le iè kìe zèbè. ^{v 50} Iè mù le é nìnbírɔ íe nìnbírɔ le é ñ Yàá le wi hɔ hóohũn tĩi bòo è wé, è bàaso é temu iè kiè zuú, à iè kìe hǎá, à iè kìe nín. »

\\c 13

\\s Lè wĩ le é Yiezu wè ò b̀-đé d̀ bòo hũn

\\r *Mariki 4.1-9 ; Liike 8.5-8*

\\p ^{v 1} É pemù zɔn, é Yiezu zɔn ló lé zũnù mu hũn é ló van kesí mú jummu junù. ^{v 2} É bé nìnbí-đũmu é van b̀ere kírie ò n, á yòó zɔn lè jummu wiè d̀ é zɔn kesí yón ké bé nì-zàamá é dĩ mù jummu junù. ^{v 3} Á bie mù bòo cèrìèe àá bé àá wũa;

á ne: « Nìnbírcò d̀̀ é zɔn ló é mii ve dé bòo mí mún hũn. ^{v4} É mu le á mí bòo é dé mí mún hũn é hí biè d̀̀ é van síe hò wũn junù, é bé ñjízàani é bere khuie mù é dú. ^{v5} È mù d̀̀ é van síe lè lenù lòn, lè vii le é hí tĩní é yí buò hũn wè; é mú síe z̀̀ yòó ló f̀̀a f̀̀a iè mù le é hí tĩni é yí buò yón wè. ^{v6} Ké mú le é lé wurù é yòó é lé, é lé jé mù pe bòo le ló é mú yòó hɔn iè mu le é pemù nehí é yí ve síe lé s̀̀s̀s̀nù hũn wè. ^{v7} È hí biè d̀̀ é van síe hí ñjinnà tíihú é hí ñjinnà é síe hũnà é yòó muanie hò. ^{v8} È mù d̀̀ é van síe hí tĩní le s̄a hũn é mú síe hũnà é yòó han hí biè; é hí d̀̀ é han biè khĩminù, è hí d̀̀ é han baatĩ, è hí d̀̀ iè b́nlé àá píru. » ^{v9} É Yiezu é zɔn bie s̄iníe é ne: « Nìnbírcò ké á d̀̀a jek̀̀a é d̀̀a wóo jí bòo, à jí mù s̄àní. »

\s Yiezu wũa wĩnló jún

\r Mariki 4.10-12 ; Liike 8.9-10

\p ^{v10} É Yiezu k̀̀rán-zèbè é van lúwinie ò ò è b̀̀ é ò dienin ne: « Mù iè ñb̀̀o é kó d̀̀a é bie àá bé nìnbirìe àá hí wũa? » ^{v11} É Yiezu é zɔn khé lé bà ò é ne: « Mìpe iè pe é hó Dɔfĩn é lé é mi dũn pehò bé-záanú bòo le t̀̀nk̀̀nìe; è bépe á yí lé è b̀̀ dũn mú wè. ^{v12} Iè mù le á le é d̀̀a mu bòo é bé b́n bĩní lé nin é s̄iní á wo é wé b̀̀-kuì b̀̀asɔ; à le é yí d̀̀a bòo d̀̀, é h̀̀ri mù pe b̀̀-cínbóo le á d̀̀a é bé pé b́n fé. ^{v13} É sí iè mù pe é ñ d̀̀a é khé àá bé àá hí wũa; iè mù le é bé wo húi ké bé yí loo bòo, è b̀̀ é té bé jek̀̀a ké bé yá bòo d̀̀ è jí è b̀̀ lò yá dũn mú pe le é bé é jí jún wè. ^{v14} É hó Dɔfĩn b̀̀-háanírɔ Ezayi bòo le á hàarí bie peb̀̀e bòo hũn iè pe wo junù é tú k̀̀a mu. À hàarí bie ne:

*\q1 \qt Mí wóo b́n té mí jek̀̀a é jí mú bòo ké mí yá dũn pemù jún wè.\qt**

*\q1 \qt Mí b́n húi é s̄aní ké mí yá mi bòo wè.\qt**

\q1 ^{v15} *\qt Iè mù le é bé pe niè mu le é h̀̀ jek̀̀a é d̄u c̀̀un;\qt**

*\q1 \qt B̀̀ sun bé jek̀̀a, è b̀̀ híe bé yìe,\qt**

*\q1 \qt Bòo le é wé è peb̀̀e yìe è bí mi bòo,\qt**

*\q1 \qt È peb̀̀e jek̀̀a è bí jí bòo,\qt**

*\q1 \qt È b̀̀ bí dũn bòo d̀̀ jún,\qt**

*\q1 \qt È b̀̀ bí yèrèmé bé t̄è è b̀̀ khũá ben niñ vii è ñ wiení bé wè.\qt**

\p ^{v16} Ké mípe é júnh̄é é t̄i iè mù le é mí yìe é loo bòo è mì jek̀̀a é mù bòo è jí. ^{v17} Nin khé mú lé mie ñ àá b̀̀- b́n ne be Dɔfĩn b̀̀-háanírìe c̀̀rìèe àá nìnbirìe

le é térén Dɔfɪn híehó cèrìèè é hũn we ne be mi mu bòo le é mí loo ké bé yí mi mu wè; è bè hũn we ne bé jí mú bòo le é mí é jí ké bé yí jí mú wè. »

↘ Yiezu é ò bɔ-dé wĩ jún è munke

↘ *Mariki 4.13-20 ; Liike 8.11-15*

↘^{v 18} É Yiezu é zɔn bie ne: « É mí té mí jɛkèa è mì jí é bɔ-dé wĩ jún. ↘^{v 19} Bè nɪnbirìe le é jé hó Dɔfɪn bé-záanú bienù bòo ké bé yí dũn pemù jún, é dĩ kèa le wũn júnù le é mú bòo le é bé é dé é van kùere síe hũn. À Sitũane è ve ben, è ben leń mú le é dɔ pebè tĩè hũn. ↘^{v 20} È bè dɔ é lɔbán àá hí sɪnnà viì le é hí biè dɔ é van síe hũn, bàasiè é wòd jí lé Dɔfɪn bienù è bè tè pelè bòo àá tĩ-wiè. ↘^{v 21} Ké mú le é bé yáa fùansí lè ò è lè yí nehí pebè tĩè hũn, é bé yáa dàá lé è míi wè. Ké bé ben van yú sɛ-jíi, tàá ké bé é pebè lòn è biení lé Dɔfɪn bienù bòo hũn, è fùa fùa, è bè fùansí bé ndesɪnló ò. ↘^{v 22} È bè dɔ é lɔbán àá hí nɪnnà viì le é hí biè dɔ é van síe hũn. Bàasiè mu é iè bè le é wòd jí lé Dɔfɪn bienù, ké hó pe dí míjé mu le hũnyenkeà bòo àá hó kankán yírè cànłó é wòd muaní lé bienù mu, è lè yá dàń bòo dɔ wé wè. ↘^{v 23} È bè dɔ é lɔbán àá hí tɪní le sãa le é hí biè dɔ é van síe hũn. Bàasiè mu é iè bè le é wòd jí lé Dɔfɪn bienù è bè dũn pelè jún è bè dàá he hí biè; bè dɔ é wòd he biè khĩminù, è bè dɔ è he baatĩ, è bè dɔ è he bénlé àá píru.

↘ Lè wĩi le é Yiezu wè hĩ nɪjí-kúanù bòo hũn

↘^{v 24} É Yiezu é bĩnie khie wè wĩi dè-buè dɔ é lé bà ò. À ne: « Dɔfɪn bé-záanú é lɔbán àá nɪnbíɔ dɔ le van zù bɔ-dàa le sãa mi mún hũn. ↘^{v 25} Ké hó súnúhũn, le bé nɪnbirìe é dũmua, é bà zúkúɔ é van zù hĩ nɪjí-kúanù dɔ mù bɔ-díe hũn à khie cɔ. ↘^{v 26} É bòo le é hó bɔ-díe síe ló hũnà é yòo hĩ biè è he, é hí nɪjí-kúanù mu é biè hũnà é yòo. ↘^{v 27} Á mún bàasɔ tɔn-tériè é van bie àá ɔ ne: “Núnsɔ, hĩ yí bɔ-dàa le sãa é kɔ zù kò mún hũn? É hí nɪjí-kúanù é wo ló àá yí é dàa zɔn wi yón?” ↘^{v 28} Á mún bàasɔ é zɔn kɔníe bè ne: “Ò iè kè zúkúɔ dɔ é temu wɔ.” É bé tɔn-tériè é ò dienin ne a we ne bé ve die hĩ nɪjí-kúanù mu è lé yón? ↘^{v 29} Á zɔn ne: “Níbué iè mù le é mí ben mii die hĩ, é wɔ khɔn é mí páaní die hĩ bɔ-díe àá hí. ↘^{v 30} Mì fùansí hĩ ò ne hĩ páaní tí yòo è ve dẽ mu bòo mĩrɔ. É pemù yìi hũn é ñ den é bie é lé bé bɔ-mìiriè ò ne be wé hí nɪjí-kúanù è bè sɛnhãá die è ce àá mí júnhẽ le iè bòo le é mii cĩní, è bè den khíi mĩi hò bɔ-díe è khui è ve koo niñ

ńnenlé hũn.” »

\\s Hĩ wũa le é Yiezu wẽ lè mutaade biì àá hĩ Ƶe-fĩni bòo hũn

\\r Mariki 4.30-32 ; Liike 13.18-21

\\p \\v³¹ É Yiezu é bĩnie zɔn wẽ lè wĩi dò le é lé bà ñ ne: « Dɔfĩn bé-záanú é lóbán àá mutaade biì le é nùún dò é mò van zù mí mún hũn. \\v³² Lè mutaade biì mu é mĩnie pɔ mu bɔ-zìriè mí-kùi; ké lé ßen síe ló é hũnà yòó, è lè bàanĩ pɔnĩ hó kɔnló vènù bòo mí-kùi, è wé hó vũihú è ßè ńjĩizàani è yèré ßen tí ßé ńwiehẽ pelè ńnehẽ hũn. »

\\p \\v³³ É Yiezu é bĩnie zɔn wẽ lè wĩi dò le é lé bà ñ ne: « Dɔfĩn bé-záanú é lóbán àá Ƶe-fĩni le é hũnu dò é mò khie koo dũmu le buò hũn é mú hũnà pùó yòó ðĩ. »

\\s Yiezu wũa wĩnló Ƶún

\\r Mariki 4.33-34

\\p \\v³⁴ É Yiezu wòò khé mú pe sí mí-kùi é lé ßé ñi-zàamá ñ àá wũa, à yáà khé bòo dò àá ßé ké wũa é ßen bòo mí. \\v³⁵ À wòò wé kèa mu bòo le é wé è hò Dɔfĩn bɔ-háanĩɔ bòo le á hàarĩ bie è dàá Ƶunù tí. À hàarĩ bie ne:

\\q1 \\qt *Ñ wòò ßén bie àá ßé àá wũa, \\qt**

\\q1 \\qt *Mù boo le é tànkònie hàarĩ è dàá ve mìi àá hó ðĩmĩjé mínló, \\qt**

\\q1 \\qt *Iè pe é ń wóò ßén bie bòo àá ßé. \\qt**

\\s Yiezu é hĩ ńjĩi-kùanù wĩi Ƶún è munke

\\p \\v³⁶ É Yiezu é fũerèsí ßé ñi-zàamá ñ à khie van zɔn lè zũnù. É piè kèrán-zèbè é ßere lúwinie ðn è ßè bie lé à ñ ne: « Lè wĩi le é kó wẽ hĩ ńjĩi-kùanù le wi hó mún hũn Ƶún é kó munke è lé kiè ñ. » \\v³⁷ É Yiezu é zɔn khé lé bà ñ ne: « À ñinbíɔ le é zù mù bɔ-dàa le sãa é iè ð ñinbíɔ Yènù. \\v³⁸ È hò mún é iè hò ðĩmĩjé, è hĩ bɔ-dàa le sãa é iè ßè ñinbíriè le é bòo sè hò Dɔfĩn bé-záanú ñ. È hĩ ńjĩi-kùanù iè ßè ñinbirie le bòo sè à Sitũane ñ, \\v³⁹ à zúkúɔ le te hĩ zù é iè ð Sitũane. È mù bòo mìírɔ é iè hò ðĩmĩjé vénló, è ßè bɔ-miiriè é iè hò Dɔfĩn melekebe. \\v⁴⁰ Kèa bòo le é ßé dàa wòò ðie hĩ ńjĩi-kùanù è khíi cĩní, é sí pe é mú ßiè ßén wé kèa mu hò ðĩmĩjé vénló zɔn. \\v⁴¹ Á ñinbíɔ Yènù é ßén tɔn mí melekebe é ßé vé khũa ßé ñinbirie le wòò lé è bá ńkɔhĩ è fũansí ßé ńdesĩnló ñ àá ßé bɔkɔn-weriè ßé-kùi é lé mí bé-záanú hũn. \\v⁴² Bè ßén khũa ße é khíi kóo hó

dúñ le é cǐ hūn. É sí iè viì le é bé den be wírí ké bè é bé niè è khí hūn. ^{v 43} È bè le é térén hó Dɔfɪn híehó é pe Bén niíníke kèa ie wurù bò sí bá Yàá Dɔfɪn bé-záanú hūn. Nìnbírɔ ké á dàa jekèa é dàa wòò jí bò à jí mú sààní. »

¶ Lè wǐi le é Yiezu wè hǐ yírè le tànkònie àá lé líeró bò hūn

¶ ^{v 44} É Yiezu bǐnie zɔn bie é ne: « Dɔfɪn bé-záanú é lóbán àá yírè dè le tànkònie wi mún dè hūn. É nìnbírɔ dè é meu hǐ á bǐnie tànkònie hǐ; á hè wo we míte, à van yìenie mí bò mí-kùì à bere yè hò mún mu.

¶ ^{v 45} É Dɔfɪn bé-záanú é bǐnie lóbán àá danlɔ dè le é wòò cè hò líeró le sàa è ve yìení. ^{v 46} Á van meu lè dè le yàamu é hie cèun, á van yìenie mí núnú hūn bò mí-kùì à khie yè lè dàa. »

¶ Lè wǐi le é Yiezu wè lè tàarí bò hūn

¶ ^{v 47} É Yiezu bǐnie zɔn bie é ne: « Dɔfɪn bé-záanú é bǐnie lóbán àá tàarí dè le é bé té dɔ mú jun-behó hūn, é lé van síe hò bè ciè àá bé júnhè júnhè. ^{v 48} É mu le é lé tú é bé tà-táriè é vé lé é ben líenie mú jumu junù è bè síe kesí è bè ciè è wieke. Bè le sàa é bé é kóo àá bé sǐkíe hūn, è bè le yí sàa é bé é kóosí. ^{v 49} É sí iè mù pe é mú biè Bén wé kèa mu hò dímiré vénlɔ zɔn. Bè melekebe é Bén ben láake be nì-koohè é lébán àá bé nì-téniriè, ^{v 50} è bè nì-koohè é khíi táa é kóo hó dúñ le é cǐ hūn, sí iè viì le é bé Bén wírí ké bé é bé niè è khí hūn. »

¶ ^{v 51} É Yiezu é zɔn bè dienin ne: « Mí dǔ mu pe bò mu sí mí-kùì jún? » É bé zɔn ne “ũun”. ^{v 52} A zɔn bie lé bà n ne: « É sí iè mù pe é Moyiizi làndé kèránlɔ íe làndé kèránlɔ le é bé kèrea àá lé Dɔfɪn bé-záanú bò è páa hó làndé le á dǔ lòn, é lóbán àá zǔnù bàasɔ dè le wòò leñ hó yírè bǐ-fìè àá hó yírè bǐ-kíe mí yírè bìsílén. »

¶ Nazareti lóo niè é yí tè Yiezu bò wè

¶ *Mariki 6.1-6; Liike 4.16-30*

¶ ^{v 53} É mu le é Yiezu é wè hǐ pe wǔa mu sí vó, á khie ló yón, ^{v 54} é khie van bá lóo, é van é bè nìnbirìe è kèrán pebè níkoobánlòn zǔnù hūn; é mú hè yòokea pebè lòn é bé é bieke ne: « É mú minike pe bǐ-dǔmunù sí àá mú pe minike yéréké bò sí á é wé á wo yú àá yí? ^{v 55} Ì sǔn yí é pe dǎa-kierɔ yènu wè? È bà nín é sǔn yí é pe Maari wè? È bà zèbè é sǔn yí é pe Zaaki àá Zozefu àá Simɔn

àá Zude? ^{v 56} È bà hĩni bé-kùì é sũn mí ké tíihũ? É hó pe pànké sí mí-kùì á wo yú àá yí? » ^{v 57} É mú pe sí é lé é bé yí de sǐ è ò wè. É Yiezu é zɔn é khé lé bà ò ne « Dɔfin bà-háanírɔ é bé wòò bàanínin viì mí-kùì, ké bà lóo niè àá bà zũnù niè é temu yìe yàà tí é wè. » ^{v 58} É Yiezu é yí yéréké wé bòò bà-kùì yón iè mù le é bé yí de sǐ è ò wè.

¶ 14

¶ Zān Batiisi hómú bòò

¶ *Mariki 6.14-29; Liike 9.7-9*

¶ ^{v 1} È pemù yìi hũn, à Erɔdi é le é iè hò Kalile bé-zuú é jé Yiezu bòò le é bé bie. ^{v 2} Á bie lé mí tɔn-tériè ò ne: « Ì iè Zān Batiisi! Ì iè òpe é temu vié! Sí iè mù pe á dàa dàa ho pànké le wòò wé mú yéréké bòò. »

¶ ^{v 3} Ì Erɔdi é den hàarí baà ò Zān Batiisi è can dó hó kèsi hũn, ò Erodiadi le iè bà zuú Filipu bà hũnu bòò hũn. ^{v 4} Á zān é den hàarí é wòò bie lé á pe Erɔdi ò ne: « Mù yí te mí yìe è kò vúa ó Erodiadi le iè mì zuú bà hũnù è ye. » ^{v 5} Á Erode é hàarí é cè mii bí é Zān ké á den é bè nìnbirìe è zán, iè mù le é bépe bé-kùì é ò zān líi àá Dɔfin bà-háanírɔ. ^{v 6} Á Erɔdi tenló wurù sérí zɔn, á Erodiadi hāá é yɔn bè nìnbirìe le á Erɔdi é vɔn lè sérí hũn híehó, á hāa-cíi mu bòò é hè tĩnie ò Erɔdi ò cèun. ^{v 7} Á wíe ne mii lé bòò le á hāa-cíi mii hẽun mí viì mí-kùì ò ò. ^{v 8} Á hāa-cíi bà nín é van bó á, á bere bie ne: « Ì Zān Batiisi jún iè pe é kó dé lé tésé hũn è ben lé mi ò hũnún mù le lòn. » ^{v 9} Á bé-zuú tĩ é hè yòó yaa mí-kùì. Ké mú le á wíe mí nìnbirìe le á vɔn yìe hũn, á ne be ben lé á Zān jún ò hāa-cíi ò. ^{v 10} Á wo khie tɔre à dǒ á van búo ó Zān jún hò kèsi hũn. ^{v 11} É bé dó á Zān jún mu hò tésé hũn é bere lé á hāa-cíi ò á fǒ é van lé bá nín. ^{v 12} Á Zān kèrán-zèbè é bere ben mò piè nì-hemu é van wũne, è bè van khé mú bòò le wó é lé á Yiezu ò.

¶ Bòò le é Yiezu dàa dínie nìnbí-dũmu

¶ *Mariki 6.30-44 ; Liike 9.10-17 ; Zān 6.1-14*

¶ ^{v 13} É bòò le é Yiezu jé mú pe sí, á yòó zɔn lè numu wiè dǒ à khie ló yón é có é van lè viì le é nìnbírɔ é mí hũn. É bé nì-zāamá é jé mú, é bé van lóke hí looniè àá bé laà é van bǒ piè máahũ. ^{v 14} É bòò le é Yiezu é zɔn ló lé numu wiè

hũn é síe lè sũsũnũ, á meũ bẽ nĩ-zãamá le é dĩ, é pebẽ miinẽ é yòó baá ò á khie wienĩkea pebẽ dõriẽ. ^{v 15} É bõo le é hó zĩihũ é van dẽũ, é Yiezu kèrán-zèbè é van lúwinie ò ñ è bé bie lé à ñ ne: « Hò sí é hĩ có, è lè vii mu le é lò iè maa. É kó bie lé bé nĩ-zãamá ñ ne be lan ve zõ hĩ looniè hũn è ve zõ yè mù bõ-díe le bé dĩ. »

^{v 16} É Yiezu é zõn kõníe bẽ ne: « Bè yĩ sãawi è bẽ lan ve vii dò wè. Mĩpe mĩte ñ è lé mú bõ-díe bõ ñ ne be dĩ! » ^{v 17} É bé zõn khé lé à ñ ne: « Hò iè búrú hũanú àá ciè biẽ-ju mí-dõonún é ké dàa lò. » ^{v 18} É Yiezu é zõn bie lé bõ ñ ne: « Mĩ dàá hó dàá ben. » ^{v 19} À khie khie bie lé bé nĩ-zãamá ñ ne be síe kansĩ hĩ ñĩĩni hũn. À mò hò búrú hũanú àá bé ciè biẽ-ju mu, à hoonie mí jún é yòó é húi àá hĩ hóohũn, à dó hó Dõfĩn berike. À bũenkea hò búrú é khie é lé mí kèrán-zèbè ñ é bé khie sankea é lé bé nĩ-zãamá ñ. ^{v 20} É bépe bé-kũi é dú é tù, è mù bõ-jũnhẽ le ké é bé kèrán-zèbè é khuie é tíinĩkea sikie píru àá bõn-bõ-ju. ^{v 21} Bè ñĩbirie le é dú bé-kũi é bé báa é hàarĩ é dẽ muasie hònu ké bé háa àá bé zĩncãahẽ é bõo mí yõn wè.

¶ Yiezu é ve mu jumu lõn

¶ *Mariki 6.45-52; Zãn 6.15-21*

¶ ^{v 22} É pemũ máahũ è Yiezu é ne mí kèrán-zèbè è yòó zõ le jumu wiè è dĩ mí híehó cánké mú jumu è lé ve àá lé vũn san-cóonĩ, ké mípe é khé àá bé nĩ-zãamá ne be lan bõ. ^{v 23} É mu le é bé nĩ-zãamá é có vó, é Yiezu khie van yòó lé búkiè, é mii yòó ve hẽun Dõfĩn yõn mí-dõonún. É mu le é hó sí é van hẽun, à wi yõn mí-dõonún, ^{v 24} búrcsí ké piè le hũn yòó zõn lè wiè é wĩnie vii van ñi àá lé sũsũnũ, è mù jumu le é sãnbõníke é lè wiè è hénke iè mù le é lé pinpirũ é pebẽ híehó è sí. ^{v 25} É bõo le é hó sí é van lúwi tĩnló ñ, é Yiezu é khie ve mu jumu lõn é kãa mí kèrán-zèbè. ^{v 26} É mu le é bé kèrán-zèbè é meũ ò ké á é ve mu jumu lõn é bé hè zéré cẽun è bẽ é wũameke ké bé é bie ne a iè ñbõrõ. ^{v 27} Ké Yiezu den zõn bie lé bõ ñ mí laà hũn é ne: « Mĩ hĩ mĩ tĩè! Mĩ bí zan wè. Mũ iè ñpe. » ^{v 28} É Pieri é zõn bie lé à ñ ne: « Nũnsõ, ké mú ben iè kõpe àá bõ-bĩn, è kò lé ne n lé ve mu jumu lõn è kãa kõ. » ^{v 29} É Yiezu zõn bie lé à ñ ne: « É kó ben! » É Pieri é zõn ló lé wiè hũn é ló ve mu jumu lõn é kãa Yiezu. ^{v 30} Ké mú le á mii húi è lè pinpirũ é zè àá pãnké, á zére, á wo hũn lí síe có; á zõn bére é ne: « Nũnsõ, fuenĩ mi ñ! » ^{v 31} É mú lõn, é Yiezu é líenie mí núnú é ló siè ò à ñ ne: « Kõ ñdesĩnló é

miníe dé! Kó wíe dàa titikea kèa mu? » ^v32 È bè yòó zɔn lè wiè bé juunáà, é lé pinpirù é yòó dī. ^v33 É bé kèrán-zèbè le zɔn wi le wiè hūn é síe bé nukúnyie lòn Yiezu híehó è bè bie lé à n ne: « Kó hè iè pe Dɔfín Yènú àá bò-bín. »

\s Dɔriè dò wieníkeró Zenezareti pèhē hūn

\r Mariki 6.53-56

\p ^v34 É Yiezu àá mí kèrá-zèbè é cánkéa mù jumu vó é van ló dēu hò Zenezareti pèhē. ^v35 É lé vii mu siè é dūne Yiezu é bé khie biekea mù é vieníe hī vuò mí-kùì ne a bεre wi yón. É bé van dàa bè dɔriè bé-kùì é dàa bεre Yiezu vii. ^v36 È bè é ò bónbónínin ne a fùansí ne be dɔriè mu è he piè pɔnkòró junù n mí-dòonún. É bé le é wòó he lè n bé-kùì é wòó we.

\c 15

\s Bè nì-kíe làndé bòo

\r Mariki 7.1-13

\p ^v1 É Farizīεbe dò àá bé Moyiizi làndé kèránliè dò é van é ló Zeruzalemu é bεre yú Yiezu é bè é ò dienin ne: ^v2 « Mù ke wie é kó kèrán-zèbè é dàa yáà mēndē kīe nì-kíe làndé? Bè yáà tie bé níhí vé è dàá dí kèa bòo le é bé nì-kíe làndé dàa ne ke wóo wé wè. » ^v3 É Yiezu zɔn kóníe bè ne: « È mipe lò, mí wie dàa wòó fùansí Dɔfín bòo le é hó ne mi fóbán è mi wè è mi khíi wé mí làndé è mi mēndē? » ^v4 Hò Dɔfín é bie ne: “Bàaní mì yáá àá mì nín n” iè “ké nìnbíro dánkenie bá yáá tàá bá nín à fóbán à bé.” ^v5 Ké mipe é den wòó bie ne nìnbíro ké á bie é lé bá yáá n tàá bá nín n ne mu bòo le é mí hūn mii dàá sīnī é iè hēmù bòo le é mí ne mii lé Dɔfín, ^v6 è bàaso é wo bīnīe yí sāawi à sīnī bá yáà wè. É sí iè mipe é wòó fùansí Dɔfín bòo le é hó khé n, è mi wé mí kùrú làndé è mi bè máahú. ^v7 Mí hè iè nihí-dériè! Hò Dɔfín bò-háaníró Ezayi é bòo hàarí bɔn, lè yìi le á dàa bie hī pe biehí mu le mi bòo hūn: À hàarí bie ne hɔ Dɔfín é ne:

\q1 ^v8 \qt Bè pe nìe mu le iè bìe é nìn bàanínin àá je-bienù mí-dòonún\qt*

\q1 \qt Ké pebè tīè é vii ni cēun àá mí.\qt*

\q1 ^v9 \qt Pebè bòo le é bé wòó dàá bàaní mi n é jún mí,\qt*

\q1 \qt È pebè bòo le é bé wòó kèrán àá bé nìnbirìe,\qt*

\q1 \qt É iè bè nìnbirìe bòo le é bie.\qt* »

\r Mariki 7.14-23

\p ^v10 É Yiezu é khie von bè nì-zàamá à bie lé bépe bé-kùì n̄ ne: « Mì té mí pekēa è mì jí mú bòo le é nín khé lé mie n̄ jún. ^v11 Mù yí mú bòo le é wòd zo àá ́ nìnbíro junù é ti-e wòd liení wè; ké mú iè mù le é wòd lé àá piè junù é ti e wòd liení.

\p ^v12 É Yiezu kèrán-zèbè é ben lúwinie ò n̄ è bè bie lé à n̄ ne. « Kó dū ké kó bòo le é kó khé é zon bè Farizīēbe n̄? » ^v13 É Yiezu zon kónīe ne: « Vīihú íe vīihú le é kīe Yàá le wi ho hóohún é yí teñ yí fé é bé Bén bùin é lé yón. ^v14 Mì fùansí bà n̄. Bè iè muaβè le é dú muaβè híehó! Ké mui é dú bá níkonù mui híehó, é bépe bé juunáa é vé kuén zo kún. » ^v15 É Pieri zon bie lé à n̄ ne: « Munke le wì mu jún è lé kie n̄. » ^v16 É Yiezu zon ne: « Mipe lò biè péwi b̄-dūmunù é mí? ^v17 Mí yí dū ké mú bòo le é wòd zo àá nìnbíro junù mí-kùì é wòd ve síe piè vùkì hūn è dàá khíi ve lé àá yíe? ^v18 Ké mú bòo le é wòd zo lé àá nìnbíro junù é wòd zo lé àá piè tīi hūn, é sí iè bòo le é ti e wòd liení. ^v19 Iè mù le é mú bòo le é wòd zo lé àá ́ nìnbíro tīi hūn é iè h̄ n̄n-koohe le temu wòd lé à dàá wé hó b̄-koohe kēa ho n̄-bénló àá n̄fébán àá n̄daaníkēkūn̄ àá kēmíhí àá nìnbirìe jihíe búukeró àá n̄-tòokeà. ^v20 Sí iè mù bòo le é wòd liení-e nìnbíro. Ké nídí ké kó níhí é yí tie kēa bòo le é mí làndé dàa khé mú, é yí dè yá lé é nìnbíro é le wè. »

\s Ì hūnú d̄ le é yí Zuifu n̄des̄nló bòo

\r Mariki 7.24-30

\p ^v21 É Yiezu é zon ló lé v̄i mu hūn é khie van Tire* lóo àá Sidon* lóo pēhē hūn. ^v22 É Kana hūnu d̄ le é lé hí pe pēhē mu hūn é bere ben yú Yiezu à zon béré é ne: « Núnso, Davide Yènù, mi niñ miinè! Niñ hāá á n̄jíkíro d̄ é wi nin á ò lòn biení c̄eun. » ^v23 Ké Yiezu é dú mí junù à ké á. É piè kèrán-zèbè é bere lúwinie ò n̄ è bè zon bie lé à n̄ ne: « Lé ne a lan, ò d̄ é b̄nke ke máahú fúu. » ^v24 É Yiezu é zon ne: « Dōfin é t̄re mi é ní bere bè Yizareyeli n̄ie le ke kēa be pirìe le v̄unun bé-dòonún bòo hūn. » ^v25 Á hūnu mu é bere síe mí nukún-yie lòn Yiezu híehó à ne: « Núnso, s̄iní mi. » ^v26 É Yiezu é zon ne: « Mù yí te mí yie è bè m̄i bé z̄incāahē díe è khíi kóosí lé bé b̄on-zàani n̄ wè. » ^v27 Á hūnu zon ne: « Núnso, mù pe wo b̄on, ké bé b̄ohí é wòd khii h̄ díe wàrànbè le é k̄enke síe ke

há siè é dí è biè dí. ^v28 É Yiezu é zɔn bie lé à ñ ne: « Hũnu, kò ndesĩnló é hè bǎn! Ne kɔ bòo le é kó cè è junù tí. » É pemu laà hũn, é piè hǎá é yòó wan.

\\s Yiezu é dɔriè cèrìèè è wiení

\\p ^v29 É Yiezu zɔn ló yón é khie van hò Kalile jun-běhó junù. Á van yòó lé búkiè dò é yòó kesí yón. ^v30 É bɛ̀ nì-zǎamá é van bɛ̀rɛ piè vii àá bɛ̀ lóohí àá bɛ̀ muabè àá bɛ̀ mùamúabɛ̀ àá bɛ̀ bikiè àá bɛ̀ dɔriè bì-buà bì-kui dò é bɛ̀rɛ bɔ̀sí piè híehó, á wieníkea bè bɛ̀-kuì. ^v31 É mu le é bɛ̀ nì-zǎamá é meu ké ké bikiè é bie, è bɛ̀ lóohí é wan, è bè mùamúabè é ve, è bè muabè é yie loo mu bòo, é mú hè yòokea pebè lòn. É bɛ̀ wo khie é bè Izarayeli siè Dɔfin è bǎanínin.

\\s Bòo le é Yiezu dàá bĩnie dínie bè nìn-bídũmu

\\r Mariki 8.1-10

\\p ^v32 É Yiezu é vɔn mí kèrán-zèbè à bie lé bǎ ñ ne: « Bè pe nì-zǎamá le é miinè baa mi; iè mù le é le iè wihí bòn-bò-tĩ ké bɛ̀ wi àá mi ké bɛ̀ yí dǎa bòo le é dí wè. Ní yí we nin fũansí bǎ ñ è bè lan bɔ̀ ké bɛ̀ yí dí bòo dò wè; é wó khɔn é bɛ̀ lé kùenke hɔ̀ wũn lòn. » ^v33 É piè kèrán-zèbè é zɔn ne: « É hó wo iè yí é ké ve yí hó díe hũn lè pe vii mu le é bòo dò é mí hũn è bè pe minike nì-zǎamá le bɛ̀-kuì è dàá yí dí? » ^v34 É Yiezu é zɔn é bè dienin ne: « Hò iè búrú ye é mí dǎa? É bɛ̀ zɔn ne hɔ̀ iè hùɔju àá ciè bì-cĩni dò. » ^v35 À ne bɛ̀ nì-zǎamá è síe kansí lé súsùnù. ^v36 À khie fɔ̀ hó búrú hùɔju mu àá bɛ̀ ciè à yòó dó hó Dɔfin berike à bũenkea hò é khie lé mí kèrán-zèbè ñ é bɛ̀ khie sankea é lé bɛ̀ nì-zǎamá ñ bɛ̀-kuì. ^v37 É bɛ̀pe bɛ̀-kuì é dú é tù. È bè kèrán-zèbè é khuie hò bò-júnhě le ké tíiníkea sikié hùɔju. ^v38 Bè nìnbirìe le hàarí dú hó díe mu é bɛ̀ bǎa é hàarí iè muasíe naa ké bɛ̀ hǎá àá bɛ̀ zĩncǎahě bòo mí wè.

\\p ^v39 É Yiezu wo ne bɛ̀ nìnbirìe lan bɔ̀, à yòó zɔn lè jumuwie à có van Makadan pèhě hũn.

\\c 16

\\s Farizĩɛbɛ̀ àá Sadusĩɛbɛ̀ é ne Yiezu è wé bòo dò le é zǎnĩ ké á ló Dɔfin vii

\\r Mariki 8.11-13 ; Liike 12.54-56

\\p ^v1 É bɛ̀ Farizĩɛbɛ̀ àá bɛ̀ Sadusĩɛbɛ̀ van yú Yiezu è bè we ne bɛ̀ è hàaní é húi,

é bé ne a wé yéréké bòo dò le é zèní ké á ló àá Dɔfɪn viì. ^{v2} É Yiezu é zɔn kɔ́níe bè ne: « Wurù é ben van síe é lí le ké lé sí é iè dè-miì, è mì wòò bie ne hoo é yáa Bén tè wè. ^{v3} È yuñbín ké hí dùnduó é dú cíkícíkí è mì bie ne hoo é Bén tè zoòní. É hí hóohũn bòo le é hí te dàa wi é dũ é wòò wieke, ké mí den yí dũ ho pe zoòni bòo le é wé jún wè! ^{v4} Bè pe zoòni nè le iè bè nì-koohẽ è bè lò júnhẽ yá térén àá Dɔfɪn, é cè è ne yéréké bòo iè pe é wé ne bé mi. Ké yéréké bòo dò é yí mii wé lé bà n ké á Zonasi bòo le wó à n ben bòo mí. » È Yiezu é fùeresí bà n à khie có.

↘ Farizĩeβε àá Sadusĩeβε je-fĩni bòo

↘ Mariki 8.14-21

↘ ^{v5} É mu le é Yiezu àá mí kèrán-zèbè é mù è cánké, é bé kèrán-zèbè den hũn bó é yí dàá búru wè. ^{v6} É Yiezu zɔn bie lé bà n ne: « Mì pe míte bòo sãaní àá bé Farizĩeβε àá bé Sadusĩeβε je-fĩni. » ^{v7} É bé kèrán-zèbè é khie é khé bá n hũn é ne: « Ì é bie kèa mu iè mù le é ké hũn é bó é yí dàá búru wè. » ^{v8} É Yiezu é dũne mù bòo le é bé bie á zɔn ne: « Mí wie é dàa khé bá n hũn bòo le é mí hũn bó é yí dàá búru bòo hũn? Mì ndesinlɔ̀ hè minie. ^{v9} Mí péwi jeùn yí dũ pemù jún? Mí jeùn yí síe liení hó búru hùanú le é n sankea lé bé báa muasíe hònú n àá hí sikié le é mí khuie tíiníe àá hí bè-júnhẽ le é ké bòo? ^{v10} È mì jeùn yí síe liení hó búru hùoju le é n sankea lé bé báa muasíe naa n àá hí sikié le é mí khuie tíiníe àá hí bè-júnhẽ le ké bòo? ^{v11} É mí wie dàa pé yí dũ ké hó yí búru bòo é n hũn khé àá mie le n dàa ne mi pe mite bòo sãaní àá bé Farizĩeβε àá bé Sadusĩeβε je-fĩni? » ^{v12} É bé kèrán-zèbè é den wo dũne ké á yí wíe é hũn bie ne be pe béte bòo àá hí je-fĩni le é bé wòò wé àá hó búru, ké á iè wíe ne be pe béte bòo àá bé Farizĩeβε àá bé Sadusĩeβε kèránlɔ̀.

↘ Pieri é dũne zènie ké Yiezu iè Kirisa

↘ Mariki 8.27-30 ; Lũke 9.18-21

↘ ^{v13} É Yiezu é khie káa hò looniè le lúwi lè viì le é bé wòò ve ne Filipu Sezaare. Á khie mí kèrán-zèbè è òienin ne: « Bè nìnbirìe é wóo ne npe nìnbíro Yènú iè wieni? » ^{v14} É bé zɔn ne « Bè dò é wóo ne kó iè Zān Batiisi, è bè dò é wóo ne kó iè Dɔfɪn bè-háanírɔ̀ Eli, è bè dò é bĩnie wóo ne kó iè Dɔfɪn bè-háanírɔ̀

Zeremi tàá bɛ Dɔ́fɪn b̀-háanírìè le khie vó d̀. ^{v 15} É Yiezu é zɔn ne: « È m̀pe l̀, m̀pe é wóo ne ń iè wie? » ^{v 16} É Simɔn Pieri é zɔn ne: « Kó iè Kirisa, mekēni b̀aasɔ Dɔ́fɪn Ỳeǹ. » ^{v 17} É Yiezu é zɔn khé lé à ǹ ne: « Simɔn, Zonasi ỳeǹ, k̀ p̀ǹ é t̄; iè mù le á ý ǹǹbírɔ é te ho pe t̄é sí é z̄énié lé k̀ ǹ, ké mú iè kiè Yàá Dɔ́fɪn le van ỳóo wi h̄i hóohũn é temu z̄énié lé k̀ ǹ. » ^{v 18} É nin bie lé k̀ ǹ ne kó iè Pieri iè bòo é b̄é ne leǹ, é lé iè pe leǹ mu é niñ n̄des̄ir̄iè é n̄ b̄én f̄ésí é ð̄iní l̀n. É mú húmú àá p̀anké mí-k̀ui d̀è bòo d̀ è ỳaa b̄én wé àá b̄é wè. » ^{v 19} É n̄ b̄én lé Dɔ́fɪn b̄é-záanú z̄íǹǹ p̀uǹ h̄i k̀ ǹ; é bòo íé bòo le é kó p̄é bòo lé s̄ús̀s̀ǹ è Dɔ́fɪn b̄én ỳóo p̄í bòo h̄i hóohũn; è bòo íé bòo le é kó t̀è bòo lè s̄ús̀s̀ǹ è Dɔ́fɪn b̄én ỳóo t̀è bòo h̄i hóohũn. » ^{v 20} À khie bie lé mí k̀èrán-zèb̀è n̄ é hiènié ne b̄e bí bie lé ǹǹbírɔ d̀è ǹ ne m̀pe temu iè pe Kirisa, òpe le é hó Dɔ́fɪn é muié wè.

↘ Yiezu é mí húmú àá mí vìèró bòo è bie

↘ *Mariki 8.31-9.1 ; Liike 9.22-27*

↘ ^{v 21} É pem̀ zɔn é Yiezu é wo é b̄é mú f̄i é khé w̄iée é lé mí k̀èrán-zèb̀è n̄ ne mí s̄āawi è mí ve ho Zeruzalemu è l̀n è ve be c̀eun b̀è n̄-k̄iè àá b̄é kh̄én-d̀aariè hán-d̄iè àá b̄é l̀andé k̀èránliè núnú h̄n, ie b̀è b̄én b̄é mí ké pem̀ wi h̄i b̀ǹ- b̀- t̄ín̄n̄ zɔn m̀ é vié. » ^{v 22} É Pieri é khie vɔn ò é khie van é w̄ianí é ne: « Nún̄sɔ, Dɔ́fɪn wi ỳón, mù pe sí é ỳa wé k̀ ǹ ỳa mi wè! » ^{v 23} É Yiezu é b̄in̄ié míte é khie bie lé Pieri ne: V̄í lé niñ máahú Situane! Kó c̀è é k̀ si niñ w̄ún; iè mù le é kó ǹn̄lé é ý Dɔ́fɪn ǹn̄lé ké hó iè b̀è ǹǹbir̄iè ǹn̄lé. »

↘ ^{v 24} É Yiezu é khie é bie àá mí k̀èrán-zèb̀è é ne: « Ǹǹbírɔ ké á ne mii bè niñ máahú, è b̀aasɔ è ne mí h̄n b̄é mí k̀urú ỳèré t̄i bòo ǹ, à m̄i mí k̀urú báalén d̄āaǹ è tiè è dàá bè niñ máahú. » ^{v 25} Iè mù le é ǹǹbírɔ le ne mii fuení mí mekēni n̄ é b̄én v̄in̄i lé; à le é t̀è v̄in̄ié mí mekēni niñ bòo h̄n é b̄én kh̄úá é ý lé mekēni le ỳa vé. » ^{v 26} Ké ǹǹbírɔ é ỳèré h̄n ỳu hó d̄ím̄ip̄é bòo mí-k̀ui à biè khon lè mekēni le é ỳa vé ǹ, è hò iè n̄buò t̄unú á ỳu? M̀ iè n̄buò á ǹǹbírɔ é d̀è é lé é dàá fuení mí mekēni n̄? » ^{v 27} Á ǹǹbírɔ Ỳeǹ è b̄én kh̄úá ben bá ỳaa b̀aaró h̄n àá mí melekébe, á b̄én ben s̄aaní b̄é ǹǹbir̄iè b̄é-k̀ui, hóro é wóo ý é báabán àá mú bòo le á wó. » ^{v 28} Niñ khé mú lé mie n̄ àá b̀- b̄ín̄ b̄épe le é wi h̄n̄ún é b̄é d̀ è ỳa b̄én hí ké b̄é ý mi è ǹǹbírɔ Ỳeǹ ké á é b̄én mí b̄é-záanú h̄n wè. »

\c 17

\s Yiezu tekèa yèrèméró bòo

\r *Mariki 9.2-13; Liike 9.28-36*

\p ^v1 É wihí hùezí é van khie, é Yiezu é fó Pieri àá Zaaki àá ópe Zaaki bà zuú Zān é dàa van yòó lé búkìe dè-behó dō lòn bé-dòonún. ^v2 É Yiezu yòó yèrèmea pebè híehó. Piè híehó é yèrèmea é jiiíníke kèa wurù bòo sí, è piè tìe é yèrèmea é ce kèa nípiemu. ^v3 É pemu laà hūn é bé kèrán-zèbè niè-bè-tī mu meu Moyiizi àá Eli ké be é dikímú àá Yiezu. ^v4 É Pieri é zɔn bie lé Yiezu n é ne: « Núnso, mù sãa è kè wo kań hūnún; ké kó tē, é nín bɔn kùdàhē bòn-bò-tī è lé mie n: kòpe é teń lé dō, à Moyiizi é teń lé dō à Eli é teń lé dō. ^v5 É mu le á é bie kèa mu, é dùndùí dō le é jiiíníke é bere hie bà n, è mú temu dō é zɔn tē lè hūn é ne: « Òpe le iè niń Yènú le n we cèun; n we nińte cèun piè bòo hūn. É mí jí piè bòo! » ^v6 É mu le é bé kèrán-zèbè é jé mú temu mu, é bé zére cèun é kùenkea síe búнкеasí bé híehē lè súsùnù. ^v7 É Yiezu é van lúwinie bà n à síe hanke bà n à ne: « Mì síe híńí, mì bí zán wè. » ^v8 É bé hére bé yie é yòó é híi ké bé den yí mi nìnbíro dō ké Yiezu mí dònún é ben bòo mí.

\p ^v9 É mu le é bé yòó ló lé búkìe lòn é síe, é Yiezu é khé mu hiènie lé bà n ne: « Mù bòo le é mí meu é mí bí bie è lé nìnbíro dō n fúu fúà ké á nìnbíro Yènú é van húrún è vié ló bé ni-hiè tíihú vó. »

\p ^v10 É bé kèrán-zèbè é zɔn Yiezu è dienin ne: « É mú iè níbùo é bé làndé kèránliè é dàa wòò ne a Eli é sãawi à ben vé à Kirisa, òpe le é hó Dɔfīn é muié è dàá ben? » ^v11 É Yiezu é zɔn bie lé bà n é ne: « Eli é pe wo sãawi à ben è ben sésé mú bòo mí-kùí è bīsí vé. ^v12 Ké n den nin bie lé mie n ne a Eli é bere vó, ké bé nìnbirìe é yí dūń ò wè, è bè bienie piè lòn kèa bòo le é bé we. É sí iè pe á nìnbíro Yènú é lò biè lòn bèn be pebè núnú hūn kèa mu. » ^v13 É bé kèrán-zèbè é den wo dūne ké á iè Zān Batiisi bòo á khé àá bé.

\s Bòo le é Yiezu dàa wienie zĩncáahó dō le é hííkíro dō é wi nin

\r *Mariki 9.14-29 ; Liike 9.37-43*

\p ^v14 É bòo le é bé van é ben dēu le vii le é bé ni-zãamá é wi hūn, é nùún dō é bere síe mí nukún-yie lòn Yiezu híehó ^v15 à zɔn bie ne: « Núnso, mi niń yènú

miinè. Nlékùenkesí duiè é wi e ò á lòn é be cèun. Á wòò wé à kuén zɔ hɔ dũn, è mù dò à kuén zɔ mu numu. ^{v 16} É ñ dàa ò é dàa bere kò kèrán-zèbè vii ké bé yí dañ ò yí wiení wè. » ^{v 17} É Yiezu é zɔn ne: « Nìnbirìe le ñdesìnló mí, mí wie dàa pekèa dèu kèa mu? Nin kañ àá mié fúu è ve dè wuàwurù? Nin hè niñ hũn àá mié fúu è ve dè wuàwurù? Mì dàá ó zĩncáahó mu è dàá ben hũn. » ^{v 18} É Yiezu é tĩne à ñpíkĩrɔ mu jún hũn á zɔn ló á zĩncáahó ò á yòó wan mí laà hũn. ^{v 19} É bé kèrán-zèbè é bere lúwinie Yiezu ò bé-dòonún è bè é ò dienin ne: « Mù wie é ké dàa yí dañ ó ñpíkĩrɔ mu é yí je? » ^{v 20} É Yiezu é zɔn khé lé bà ò é ne: « Mù iè mù le é mí ñdesìnló é mìnìe cèun. Nin khé mú lé mié ò àá bò-bín ne ké mí dàa ñdesìnló hèrì ké hó ke fĩi kèa ñpièhĩ bìi bò sí, é mí dè é wòò bie é lé le pe búkìe mu le ò ne le bùin míte lé hũn è khíi ve hũnyénín é lé é bùin míte é khíi ve yón. É bòò dò le é wóo wé te mi vii é yá wé wè. [^{v 21} Ké á pe ñpíkĩrɔ sí bà ñmàa é yáa tè lé ké junù lìn ló àá Dɔfĩn hẽne é ben bòò mí. »]

¶ Yiezu é sìn mí hómú àá vièró bòò é bie

¶ *Mariki 9.30-32 ; Liike 9.43*

¶ ^{v 22} É mu le é Yiezu àá mí kèrán-zèbè é wi hɔ Kalile pèhẽ hũn, é wurù dò zɔn, é Yiezu é bie àá bé é ne: « Ò nìnbíró Yènú é bé bèn dé bé nìnbirìe núnú hũn; ^{v 23} é bé é bé; ké hí wihĩ bòn-bò-tĩnín zɔn, à é vié. » É piè kèrán-zèbè é hè tĩe yòo yáa mí-kùì.

¶ Dɔfĩn zũ-behó làn póo sàaníró bòò

¶ ^{v 24} É bòò le é Yiezu àá mí kèrán-zèbè é van dèu Kaperenayimu, é bé Dɔfĩn zũ-behó làn póo-fèriè é bere luwinie Pieri ò é bè ò dienin ne: « Mì kèránlɔ é wié yáa sàaní hó Dɔfĩn zũ-behó làn póo íée? » ^{v 25} É Pieri é ne a wòò sàaní hó. » É bòò le á Pieri é yòó zɔn lè zũnù, é Yiezu é zɔn é ò dienin hò híehó ne: « Simɔn, hò iè ñbùò é kó é nùún mú pe le bòò hũn? Kòpe kò vii ké bé ben iè bè dí míjé bészèbè, è bè iè bè bésɔ é temu fóbán è bè wóo sàaní hó làn póo è lé bà ò? Bè iè pebè lóo nié íée ké bé iè bè ò-hàà? » ^{v 26} É Pieri é zɔn ne be iè bè ò-hàà. É Yiezu é zɔn ne: « É bé lóo nié é wo yí fóbán è bè sàaní lò! ^{v 27} Ké le è kè bí yaaní bé pe nié mu le tĩe, é kó síe ve mu jun-behó junù è ve síe té kó hĩ è dé; á hán ce le é kó è yí é kó haà junù, é kó zó mi vèhũ yón, è kò leñ lé è kò ben sàaní ípe àá kópe kè làn póo.

\c 18

\s Ì nìnbíró le jún lì é pɔ ɓe le ké hò Dɔfín bé-záanú hũn

\r *Mariki 9.33-37; Liike 9.46-48*

\p ^{v1} É pemù yìi hũn é Yiezu kèrán-zèbè é ben yú ó è bè ò dīenin é ne: « Ì iè wieni é temu jún lì é pɔ ɓe le ké bé-kùì hò Dɔfín bé-záanú hũn? » ^{v2} É Yiezu é khie vɔn zīncáahó dò é ben dīnie pebè tíihú, ^{v3} à zɔn ne: « Nin khé mú lé mie ñ àá b̀-̀bín, ké mí yí yèrèmé è wé kèa zīncāahẽ, é mí yí dè Dɔfín bé-záanú hũn é yá zɔ wè. ^{v4} É sí iè pe temu lé é nìnbíró le wóò síení míte ñ è síe dīn kèa ó pe zīncáahó mu le é iè òpe le é jún lì é pɔ ɓe le ké bé-kùì hò Dɔfín bé-záanú hũn. ^{v5} È nìnbíró ké á pere ò pe zīncáahó mu le bà nímàa niñ yèrè lòn, è mù é iè ñpe é bàaso é perenin. »

\r *Mariki 9.42-48 ; Liike 17.1-2*

\p ^{v6} Ké nìnbíró é lé é bé pe zīncāahẽ mu le dūmua sè mi ñ á dò é khɔn hò Dɔfín wún, è mù bòo hũn tú bàaso vii è bè è ce sèn-behó piè fɔnù ñ è bè mìí ó è té dé mú jun-behó fii hũn. ^{v7} Mù hè hie bè pe dīmíjé mu le niè lòn iè mù le é mú bòo le é wóò lé è bè dàá khe hɔ Dɔfín wún é wi. Mù pe bòo le é wóò lé è bè dàá khe hɔ Dɔfín wún é pe wo wóò bèn wé fúu. Ké á nìnbíró le temu wóò lé è mù dàá wé é pe wo yìi bèn mi mu! ^{v8} « Ké kó núnú tàá kò zeñ é ben temu wóò lé è kò dàá khe hɔ Dɔfín wún, è kò búuke hī kóosí. Mù bòo é tú è kò zɔ le mekēni le yá vé hũn àá nín-cóoní tàá àá zen-cóoní é pɔ mu le é kɔ ve zɔ hɔ dún le yá vé hũn àá kó zehí b̀n-b̀-̀ju àá kó níhí b̀n-b̀-̀ju. ^{v9} Ké kó yìi é ben temu wóò lé è kò dàá khe hɔ Dɔfín wún, è kò mun lè téviení. Mù bòo é tú è kò ve zɔ le mekēni le yá vé hũn àá yìi dī-cóoní é pɔ mu le é kɔ dàá kó yie b̀n-b̀-̀ju ké ɓe ve mìí kɔ té dé hó cāámìné dún hũn. »

\s Ì píró le hún vúnun ké bé khùu meu wì

\r *Liike15.3-7*

\p ^{v10} É Yiezu é bīnie zɔn bie ne: « Mì pe mite bòo è mì bí wóò khèránke ɓe pe nì-cíini mu le dò wè. Nin khé mú lé mie ñ ne ɓe melekeɓe le é pebè bòo è húi é wi hó hóohún kīe Yàá Dɔfín híehó fúu. [^{v11} Á nìnbíró Yènú é ɓere é mii fuení

βέ λε é vūnun ò.]

\p ^v12 Mí tīi è mì ne were? Ké nìnbírcò dò é dàa piriè khīminù, ké wì-cóoní é vūnun, á yá fùansí βέ pe kīmí àá pírú àá bìe dīiní sí ké ò lè búkìe lòn à é ve cè àpe le vūnun? ^v13 Ké á van meu ò, é nin bie lé mie ò ne a é wení míte piè bòo hūn é pōnì βépe kīmí àá pírú àá bìe dīiní sí ké le yí víi. ^v14 É sí biè iè mù pe bà nímàa é mì Yàá Dōfīn le wi hī hóohūn é yí we ne βé pe nì-cīini mu le é nì-cóoní dò è ví wè. »

\s Mù bō-koohe séwérí dénló bòo

\p ^v15 « Ké mì zuú é wó bō-koochó, è kò ve piè vii è ve yí é kò-dòonún è kò zēnì piè níwékhenù è lé à ò. Ké á jé kó bòo, è kò wo yú mì zuú. ^v16 Ké á pé ne mí yá jí kó bòo, è kò ve ve nìnbí-cóoní tàa nìe-bè-ju dò è páa kó lòn è dàá ve, bòo le é wé è kèa bòo le é mú dàa wé lé Dōfīn bienù vēhū hūn, è \qt mù bòo mí-kùì è wóoke nìe-bè-ju tàa nìe-bè-tī mu yìe hūn. \qt* ^v17 Ké á pé ne mí yá jí pebè bòo, è kò khé mú è lé hó Dōfīn zūnù nìe ò; ké á pé ne mí yá jí hó Dōfīn zūnù nìe bòo, è kò líi ó àá nìnbírcò le é yí dū Dōfīn tàa kèa làn-pó-fércò.

\p ^v18 Nin khé mú lé mie ò àá bō-bín ne bòo íe bòo le é mí pé bòo lè súšùnù é Dōfīn bēn yòó pí bòo hí hóohūn; è bòo íe bòo le é mí tè bòo lè súšùnù é Dōfīn bēn tè bòo hí hóohūn.

\p ^v19 É nin bīnì bie lé mie ò ne ké mí tíihú, é nìe-bè-ju é jé bán è bè hēne bòo dò lè súšùnù, é kìe yàá le wi hī hóohūn é wé mú é lé bà ò. ^v20 Iè mù le é vii íe vii le é nìe-bè-ju tàa nìe-bè-tī é koo van bán lòn hūn niè yèrè lòn, è ò wi pebè tíihú. »

\s Ò tōn-té le ne mí yá dé séwérí bòo

\p ^v21 É Pìeri é bere lúwinie Yiezu ò à é ò diēnin ne: « Núnscò, ké kìe zuú é wó khon àá mi, è fóbán è ò dé séwérí lé à ò fúu yìe-hì ye? Fúu yìe hùoju íeé? » ^v22 « É Yiezu zōn bie lé à ò ne: « Níbùé, nín bie lé kò ò ne yìe hùoju bòo mí wè; ké yìe baatī àá pírú fúu yìe hùoju. ^v23 É sí iè mù pe, é le iè mù bòo le é Dōfīn bé-záanú é dàa lóbán: Lè lóbán àá bé-zuú dò le é ne mii dì mí kehí mí tōn-tériè vii. ^v24 É mu le á bé mù fii é hì dì, é bé van é dàa ò dò le é piè minike mè-kuì wi nin é dàa bere. ^v25 Ké mú le á tōn-té mu é yí dè lè kìe mu é yá sàanì, á bé-zuú ne be yìenì é pe àá bà hūnu àá piè nìe àá bòo le á dàa mí-kùì è dàá sàanì piè kìe. ^v26

Á tɔn-té mu é van síe mí nukún-yìe lòn bé júnso híehó à ò bónbónínin ne: « Hĩ kò hũn àá mi, ní bèn sàaní mú mí-kùì. » ^v27 É piè miinè é yòó baa pebè júnso, á ne a fùansí è bí sàaní bòo wè, à fùerèsie ò ò ne a lan. ^v28 Á tɔn-té mu é ló vaá lan á ló meu bá níkonù tɔn-té dò le é piè kiè biè wi nin ké hí yí màa le buò wè. Á khie sun piè fɔnù kèa wìe mii bí é ké á bie ne: « Sàaní mú bòo le é kó sãawi è kò lé mi ò! » ^v29 É bà níkonù é kuere síe piè híehó à é ò bónbónínin ne: « Hĩ kò hũn àá mi, ní bèn sàaní mú! » ^v30 Ké á den pɛ́, à dàa ò é van dó hó kèsí hũn fúu á van sàaníe piè kiè. ^v31 É bà níkhí tɔn-tériè é meu mù bòo le é wó, é bé hè yí wení béte wè; é bé van bie mù é lé bé júnso ò. ^v32 Á júnso é wɔn ò tɔn-té mu à bie lé à ò ne: « Tɔn-té mekēn-jiì bàaso! Nĩ hẽun kò kiè mí-kùì àá kò iè mù le é kó bónbóníe mi ò. » ^v33 É kó biè hũn yí sãawi è kò mi mì níkonù miinè kèa bòo le é ní dàa meu kò miinè? » ^v34 Á júnso mu tĩ é hũnà ò ò, á ne be ve dí é hò kèsí hũn è vé á jekèa fúu ké yí bòo le á sàaníe mí kiè mí-kùì.

^vp ^v35 É Yiezu é zɔn bie sīnīe ne: « É sí iè pe bòo le é kìe Yàá le é wi hĩ hóohũn é biè bèn wé àá mié ké mí dàa bèn yàá dé séwérí àá mí tĩe mí-kùì è lé mì zèbè le wó khon àá mié. »

\c 19

\s Yiezu le á bie mù yaamu yaakeró bòo hũn

\r Mariki 10.1-12

^vp ^v1 É mu le é Yiezu é bie mù pe sí wó, á ló Kalile é khie van hò Zude pèhẽ le cánkea van ló wi ho vũn le é bé wóo ne Zurudẽ máahú. ^v2 É nìnbí-kuì é bò piè máahú, á wienie pebè dɔriè yón. ^v3 É bé Farizīeβε dò é bere yú ó è bè we ne be vī ε mí bie hí hũn, é bé ò dienin ne: « Kìe làndé hũn, é bérɔ é sũn dè bá hũnu é je mù níkemù bó-cíi dò le á wó bòo hũn? » ^v4 É Yiezu zɔn kónīe bè ne: « Mí biè é yí kèrán mú bòo le é wé lé Dɔfīn bienù vèhú hũn? Mù é wé yón é ne: \qt Bòo mí-kùì fi bálnén é Dɔfīn é mé á bérɔ àá hũnu \qt* ^v5 è hò bie ne: \qt É sí iè mù pe á bérɔ é dàa é wóo fùansí bá yàá àá bá nín ò à khī cεbán àá bá hũnu, é bépe bé juunáa é wo wé teke-cóoní. \qt* ^v6 É kèa mu, è bè wo bīnie yí nìe-bè-ju, ké bé iè nì-cóoní. É Dɔfīn bòo le é hó wó àá di-cóoní é nìnbírɔ é bí sanke wè. » ^v7 É bé Farizīeβε é ò dienin ne: « É mú iè níbuò á Moyiizi é dàa ne bérɔ ben mii je bá

hūnu, à wóo lé hó yaamu fuakeró vēhú ò ò à fùansí é ò ne a lan? » ^v8 É Yiezu zɔn ne: « Mù é iè mi tīè hìeró bòo hūn á Moyiizi é dàa ne mí dè mì háa é wóo jé. Ké pemù fii bánlen è mù hún yí dĩ kèa mu wè. » ^v9 É nin bie lé mie ò ne béro ké á jreu bá hūnu à khie yan hě-đuè ké á bà hūnu mu le á jreu é lò yí bé-fé, búrosí à béro iè hě-fé. »

¶ ^v10 É Yiezu kèrán-zèbè é zɔn bie lé à ò ne: « Ké sí ben iè béro bòo le á fóbán à dàá dàá bá hūnu, ké nìnbíro é tan yí ye hūnu é mù bòo tú. » ^v11 É Yiezu é zɔn kóníe bè é ne: « Bè yí nìnbirìe bé-kùì é temu dè hò pe kèránlò mu le bòo é tè wè, ké bé ben yí bé le é Dɔfín é lé pemù pànké nin. » ^v12 Bòo cèrìèe é wi yón é temu é wóo lé è bè báa dò è dàa yá ye be háa wè: bè dò é wóo te lé kèa mu é pebè bé-mu é mí wè, è bè dò é bé nìnbirìe te wóo wé kèa mu iè mù le é bé mune bè, è bè dò é wóo pí ne bé yá ye háa hò Dɔfín bé-záanú bòo hūn. Ne a pe nìnbíro é dè lè pe bienù mu le bòo é tè, è bàaso è tè lè bòo. »

¶ Yiezu é bè zīncāahě è dúbénin

¶ *Mariki 10.13-16; Liike 18.15-17*

¶ ^v13 É bé nìnbirìe dò é van dàa be zīncāahě é dàa bere ne Yiezu bè mí níhí pebè lòn à hēun Dɔfín è lé bà ò, é piè kèrán-zèbè é khie pě áá bàasiè. » ^v14 Ké Yiezu pe den zɔn ne: « Mì fùansí bé zīncé-cíini ò ne be ben niñ viì è mì bí si be wè iè mù le é hó Dɔfín bé-záanú bòo é sè nin bè le é ke kèa be ò. » ^v15 À síe bò mí níhí bè zīncāahě mu lòn, à khie ló yón é ló có.

¶ Zu-fie pàamán dò bòo

¶ *Mariki 10.17-31 ; Liike 18.18-30*

¶ ^v16 É biè dò é van bere ben yú Yiezu à ò dienin ne: « Kèránlò, mù iè bò-tente hóso é ní fóbán è ò wé è dàá yí lé mekēni le yá vé? » ^v17 É Yiezu zɔn kóníe ò ne: « Kó wie dàá é nìn dienin áá bò-tente bòo Nì-cóoní mí-dòonún é temu iè nì-tente. Kó ben we ne kò yí lé mekēni, è kò tíini mú bòo é Dɔfín ne a nìnbíro fóbán à wé junù. » ^v18 Á biè é zɔn ne: « Mù bòo hóso le é Dɔfín ne a nìnbíro é fóbán à wé? » É Yiezu zɔn kóníe ò ne: « Bí bé nìnbíro wè; bí wé hě-fé tàá bé-fé wè; bí kēmé bòo wè; bí búu búo è bè nìnbíro dò lòn wè; » ^v19 Bàaní mì yáá áá mì nín; wení mì nkɔnù kèa bòo le é kó dàa we kò kùrú séhú. » ^v20 Á zu-fie mu é

zɔn ne: « Mù pe sí mí-kùì é nín wé lò. É mú bīnie ké íbùò? » ^v21 É Yiezu é zɔn bie lé à ò ne: « Kó ben we ne kɔ ce è junù tí, è kò ve yìení kó bòò le é kó dàà mí-kùì è khíi lé pe mù màa bè nì-kherà ò, é kó bèn yí yíré hì hóohūn; è kò ben bè niñ máahú. » ^v22 É mu le á zu-fie mu é jé hí pe bie hí sí, á khie có ké á híehó é hè yaa iè mù le á iè bòò bàaso àá cēun.

\p ^v23 É Yiezu é khie é bie àá mí kèrán-zèbè é ne: « Nin bie mu lé mie ò àá bō-bín ne mu hè hie è pàamán è zɔ hóohūn bé-záanú. ^v24 É nín bīnì bie mu lé mie ò ne júkùmí nɔz khíi àá mísímí kún é wuawi pɔ pàamán zɔnló Dɔfin bé-záanú hūn. » ^v25 É mu le é bé kèrán-zèbè é jé mú é mú hè yòokea pebè lòn é bé bie ne: « Á wo iè wiení é temu dè bèn fuen? » ^v26 É Yiezu é huie bè à zɔn bie lé bà ò ne: « Mù iè bòò le é yí dè yá wé nìnbirìe viì, ké bòò mí-kùì é pe wóò wé yí Dɔfin viì. » ^v27 É Pieri zɔn bie lé à ò ne: « Ké le wo fùerèsí ké bòò mí-kùì ò è kè bere bō kò máahú. É ké bòò é wo bèn wé wie? » ^v28 É Yiezu zɔn bie lé bà ò ne: « Nin khé mú lé mie ò àá bō-bín ne pèhú le ké á nìnbíɔ Yènu é yòó kesí mí bé-záanú khúì lòn mí bàarɔ hūn lè dí míjé dè-fì hūn, é mípe niè píru àá niè-bè-ju le é bō niñ máahú é biè bèn kansí bé-záanú khúò píru àá bōn-bō-ju lòn, è mì é lè bè Izarayeli niè zīhíe junhē píru àá bōnbō-ju liè. ^v29 È nìnbíɔ le fùerèsí mí zīhíe ò tàá bá zèbè tàá bá híini tàá bá yáá tàá bá nín tàá bá húnu tàá mí zèbè tàá mí múuniè òpe niñ yèrè bòò hūn, é bàaso é bèn yí mú pe sí mí-kùì fúu yìe khīminù à lò é yí lé mekēni le yá vé. ^v30 É bé hán-díe cèrìèe é bèn wé mén-diè è bè mén-díe cèrìèe é bèn wé hán-díe. »

\c 20

\s **Lè wii le é Yiezu é wè bè nìnbirìe le é té á núùn dō mún hūn bòò**

\p ^v1 « É mí híi é Dɔfin bé-záanú é lóbán àá mún bàaso dō le dan ló yuñbín dùdù é ne mii ve cè tɔn-tériè è bè ve té mí mún hūn. ^v2 Á khé tō àá bé tɔn-tériè mu é ne mí wóò mii sàaní hɔɔ àá denie* dí-cóoní wúɔn-kùì hūn, à wo lé bé có van é té piè mún hūn. ^v3 Á bīnie khúa ló ké lé wurù é wo é yòó é ló meu bè dō ké bé wi hī fǒhí hūn é yá bòò dō è wé wè. ^v4 Á bie lé bà ò ne: « Mìpe lò biè lan ve té niñ mún hūn è ò sàaní mie àá mú bòò le é mí fóbán è mì yí. » ^v5 É bé khie có. Á mún bàaso é sìn zɔn ló lé wú-ɔnù hūn, àá lé wu-háalé, é ló meu bè dō, á

bīnie khé mú b̀-̀c̀ooní mu é lé bà ò. ^{v 6} É zīihú, à mún bàaso bīnie ló é ló yú bé nīnbirie d̀ ké bé dĩ. Á b̀è dienin ne: « Mí wie dàa dĩ kié é t̀ lè wurù ké mí yá bòo d̀ è wé? » ^{v 7} É bé z̀on ne: « Iè mù le é nīnbíro d̀ é yí yè kie è kè ve té mí t̀onl̀ wè. » Á z̀on bie lé bà ò ne: « É mípe lò biè lan ve té niñ mún hūn. »

^{v p 8} É mu le é bé t̀on-tériè h́íníró yì é van deu, á mún bàaso é khie bie lé á le é te be t̀on-tériè bòo é h́uí ò ne: « Ve be t̀on-tériè è k̀ sàaní bé; è k̀ bé mú fii àá bé le é bere hò máahú è dàá ve víení àá bé le é bere hò híehó. » ^{v 9} É bé le é van lè mún hūn hò zīihú é ben ló, é h́oro é wòo yí denie d̀-̀c̀ooní, le iè wus̀on-k̀ui sàanín. ^{v 10} É mu le é mú bere deũ b̀è le é van lè mún hūn hò híehó, é bé é lieníke è b̀è ne be b́en yí é p̀oní bé sí khie; ké mú den wó denie d̀-̀c̀ooní é bé wòo lé h́oro ò. ^{v 11} É bé mù fé ké bé é kí bé jihíe hūn é nè à mún bàaso ^{v 12} é ne: « B̀èpe sí é bere hò máahú é bere wó líeré d̀-̀c̀ooní t̀onl̀ é bé té, è k̀ sàaanie b̀è é m̀aanie àá képe le é té l̀on b̀on é t̀ lè wurù, é le é lé wurù é jé jé. » ^{v 13} Á mún bàaso é khie é bie àá ó d̀ é ne: « Kè biè, í yí zo ko ò lò! Kó yí khé è t̀ àá mi ne ko té wus̀on-k̀ui è ò sàaní ko àá denie d̀-̀c̀ooni? » ^{v 14} É kó fé kó sàanín è k̀ lan lò! Ní we nin sàaní bé mén-díe è m̀aaní àá ko. ^{v 15} Nin wìe sūn yí d̀è bòo le é í we é yá wé àá niñ m̀aa? Íé ké mú le é nín niñ sãamu è źení é te ko t̄i é c̀i? » ^{v 16} É Yiezu z̀on bie sīinie é ne: « É sí iè mù pe é bé mén-díe é dàa b́en wé bé hán-díe è b̀è hán-díe é b́en wé bé mén-díe. »

^{v s} Yiezu é s̄in mí h́úmú àá mí vìeró bòo è bie k̀ea yìe-h̀i-t̄ínín

^{v r} Mariki 10.32-34 ; Liike 18.31-34

^{v p 17} É Yiezu hàarí yòo vaá ve ho Zeruzalemu. Á v̀on mí k̀erán-zèbè píru àá niè-b̀è-ju é khie é bie lé nin bé-d̀oonún ké bé b̀ hò wún é ne: ^{v 18} « Ké le iè pe é wo yòo vaá ve ho Zeruzalemu, á nīnbíro Yènu é bé b́en yòo vé dé bé kh̄ẽ-d̀aariè hán-díe àá bé l̀andé k̀eránliè núnú hūn. B̀è b́en bie ne a f́óbán à bé, ^{v 19} è b̀è é kh́i dí é b̀è le é yí dũ Dofin núnú hūn, é bé é yáake a, é ǹaa wo àá hí nh̀iiehí, è b̀è é kh́i báa wó lè báalén d̀aanù l̀on. É pemù wihí b̀on-b̀-̀t̄ínín, à é við. »

^{v s} Zaaki àá Z̄an b̀a nín bòo le á h̄ẽne Yiezu við

^{v r} Mariki 10.35-45

\p ^v20 É Zebede bà hũnu é van bere àá mí zèbè biè-ju, é bere yú Yiezu, à síe hùerèsí piè híhó à hēne à ñ iè wé mí àá hiì. ^v21 É Yiezu é zɔn ò dienin ne: « Hò iè ñbùò é kó é cè? Á zɔn bie lé à ñ ne: « Niñ zèbè biè-ju mu le é kó húi, é pēhú le ké kó wi ko bé-záanú hũn, è kè tè ne a wì-cóoní è kansí kó ñdóonín à wì-cóoní è kansí kó ñmiinín. ^v22 É Yiezu é zɔn ne: Mí yí dũ mu bòo le é mí é hēun wè. Lè lòn-biè junlén diè le é nín ju hũn é mí dè bèn ju hũn? » É bé zɔn ne bé dè mù. ^v23 É Yiezu zɔn ne: « Mù pe wo bɔn ké lé junlén diè le é nin ju hũn é mí biè bèn ju hũn. Ké hó ñkansí niñ ñdóonín àá niñ ñmiinín é ñpe yí te yá lé wè. Hì kansílenbè mu é kiè Yàá é te sésea b̀s̀í bé le sãawi è b̀è kansí yón bòo hũn. »

\p ^v24 É mu le é bé k̀erán-zèbè píru sí ké é jé mú, é pebè tíè é c̀è b̀è pe zèbè biè-ju mu ñ. ^v25 É Yiezu é khie vɔn b̀è bé-k̀uì à bie lé bà ñ ne: « Mí dũ ké bé c̀emèná le é yí dũ Dɔfin bé-zèbè é wòò vé bé c̀emèná niè jek̀èa, è pebè ni-b̀eh̀è é wòò z̀éní bé p̀anké àá bé. ^v26 Ké mú pe sí é yí f̀óbán è mù wé k̀èa mu mì tíihú wè. À le ké á we ne mii wé ni-behó mì tíihú, à wé míte àá mípe mì-k̀uì tɔn-té. ^v27 À le é we ne mii wé mí hán-dí à sãawi à wé mí wɔnù. ^v28 É sí iè mù pe á ǹn bíro Yènù é dàa yí ben bòo le é wé è b̀è té tɔnló è lé à ñ, ké á bere é mii té tɔnló è lé bé ǹn birie ñ, è lé mí mek̀èni è dàa leñ ǹn birie bi-k̀uì jún.

\s Muabè biè-ju d̀ò wieníró

\v *Mariki 10.46-52 ; Liuke 18.35-43*

\p ^v29 É mu le é Yiezu àá mí k̀erán-zèbè é zɔn é lé Zeriko lóo hũn, é ǹn bí-k̀uì é khie b̀ò à Yiezu máahú. ^v30 É muabè biè-ju d̀ò le é kesí hó wún junù é jé è b̀è ne a iè Yiezu temu é khíi; é bé zɔn é bènke ne: « Núnso, Davide Yènù, mi ke miinè. » ^v31 É bé ni-z̀aamá é khie é fi àá bé é ne be hĩ, ké bé den wookèa é zɔn é bènke c̀èun é ne: « Núnso, Davide Yènù, mi ke miinè. » ^v32 É Yiezu é van d̀i, à vɔn b̀è à é b̀è dienin ne: « Mù iè ñbùò é mí we ne n wé è lé mie ñ? » ^v33 É bé zɔn é bie lé à ñ ne: « Núnso, lé ne ke yie è mi bòo. » ^v34 É pebè miinè é yòó baa Yiezu, á yòó han pebè yie ñ, é pemù laà hũn é pebè yie é yòó loo bòo, é bé khie b̀ò Yiezu máahú.

\c 21

↘ Yiezu é vaá zɔ Zeruzalemu lóo

↘ *Mariki 11.1-11 ; Liike 19.28-40 ; Zān 12.12-19*

↘^{v 1} É bòo le é bé é van lúwi hò Zeruzalemu lòo ò, le é bé van dɛu Betifaze lóo, hĩ Olive vĩnĩ búkìe vii, é Yiezu é tɔre mí kèrán-zèbè nìe-bè-ju dɔ, ^{v 2} à bie lé bà ò ne: « Mĩ lan ve zɔ hɔ lóo le wi mi híehó. É mú lòn, é mí vé á mi ònèkènbì-hũnu dɔ ké á can dĩ àá ònèkènbì-fie dɔ. È mì fuen bè è ben lé mi ò. ^{v 3} Ké nìnbíɔ dɔ é khie é bòo dɔ è bie àá miɛ, è mì bie lé à ò ne: « Ì Nũnsɔ é mèkóo wi bà ò. É pe mù lòn á fũansí miɛ ò é mí lan àá bé. »

↘^{v 4} Mù wó kèa mu á Dɔfĩn bɔ-háanĩɔ bienu é dāa junù é tú: À hàarĩ bie ne:

↘q1 ^{v 5} ↘qt Mĩ bie lé bé Siyɔn siè ò ne:↘qt*

↘q1 ↘qt Mĩ húi, mì bé-zuú é vaá ben mì vii,↘qt*

↘q1 ↘qt À síenìe míte ò é síe yòo ònèkènbì-hũnu↘qt*

↘q1 ↘qt À yòo ònèkènbì-fie le iè ònèkènbii yènù.↘qt*

↘^{v 6} É bé kèrán-zèbè é cɔ van wó mú bòo le é Yiezu é khé lé bà ò. ^{v 7} É bé van dāa ɔ ònèkènbì-hũnu àá ɔ ònèkènbì-fie é dāa bɛɛ, è bé yòo bé bé tĩe pebè lòn, é Yiezu yòo kesí lòn. ^{v 8} É bé nìnbí-kuì bè nì-zāamá tíihú é síe bé bé tĩe hò wún lòn; è bè dɔ é zɔn khāakea hĩ vĩnĩ ònéhẽ é ló bé hó wún lòn. ^{v 9} É bé nì-zāamá le dú Yiezu híehó àá bé le é dú piè máahú é bènke é ne: « Ne a Davide hũn Yènù yèrè è bàanĩ! Ne Nũnsɔ Dɔfĩn è dúbé á le é ben piè yèrè lòn! Ne Nũnsɔ yèrè è bàanĩ hí hóohũn le van yòo ni hũn. »

↘^{v 10} É mu le le é Yiezu é van zɔn Zeruzalemu, é hó lóo mí-kui é hè hũnà té dĩ. É bé nìnbirìe é diike bá í ne: « Ì pe nùún mu le é iè wieni? » ^{v 11} É bé nì-zāamá le hũn bɔ à Yiezu máahú é wòo zɔ bie ne: « Ì iè Dɔfĩn bɔ-háanĩɔ Yiezu le é lé Nazareti lóo hò kalile pèhẽ hũn. »

↘ Yiezu é bè bɔ-yienĩriè è ɲe líení lé Dɔfĩn zũ-behó dānkò hũn.

↘ *Mariki 11.15-19 ; Liike 19.45-48 ; Zān 2.13-22*

↘^{v 12} É Yiezu é khie van zɔn lè Dɔfĩn zũ-behó dānkò hũn, é zɔn ɲeu bè le é mù bòo è yienĩ yɔn àá bé le é yè yànló bé-kui é líenie; à khie súukea bè le é hĩ màa è zèní tèbélibè àá bé le é bè òmaàbúo è yienĩ khúo é kóokeasí. ^{v 13} À zɔn bie é lé bà ò ne: Dɔfĩn é bie mí bienù vèhú hũn é ne: ↘qt Nìh zũnù é bé wóo bèn ve ne

Dɔfɪn hɛ̀nlɛ́n zũ̀nù. \qt* Ké mípe é den wó lé àá kɛ̀múa te tàǹkò̀níkelén viì.

\p ^v14 É bé muàbè àá bé lóohí dò é van ßere é ben yú Yiezu lè Dɔfɪn zũ̀-behó d̀ankò hũn á wienie b̀è.

\p ^v15 É bé kɛ̀n-d̀aariè hán-díe àá ɔ Moyiizi l̀andé k̀èránliè é meu mù yéréké bòo le é Yiezu hũn wé, é bé yí wení béte pemù bòo hũn wè. È b̀è lò pɛ́ yí wení béte b̀è zĩncāahẽ le hũn bənke le Dɔfɪn zũ̀-behó d̀ankò hũn bòo hũn wè. B̀è zĩncāahẽ mu é den hũn benke é ne: « Ne Davide hũn Ỳènù yèrè è b̀aaní! » ^v16 É bé khie é bie àá Yiezu é ne: « Kó mù bòo le é bé pe zĩncāahẽ sí é bie è jii? » É Yiezu zɔn ne « Ñun » à ne: « Mí bie é yí k̀èrán mú pe bòo le é wé lé Dɔfɪn bienù v̄hṹ hũn? Mù wé yón é ne: \qt Kó lé é bé zĩncāahẽ àá bé ñ̀diidĩini é kò b̀aanínin.

\qt*

\p ^v17 É Yiezu wo f̀uerèsí b̀à ñ à zɔn ló hó lóo hũn, é ló van Betani, é van cāa yón.

\s Lè ñluunù le é Yiezu dánkénie bòo

\r *Mariki 11.12-14, 19-24*

\p ^v18 É pemù sí le é tĩ yùnbín, é Yiezu é khũa vaá ben hò lóo hũn, é hí hĩni é ò bé. ^v19 Á meu ñluunù d̀ò ké lé wi hɔ wũn junù á van lúwinie lè ñ, ké hí wó pekèa mí-d̀onún á van yú yón. Á zɔn bie lé lè ñ ne: « Kó yá bĩní he biè é yá mi wè. » É pemù laà hũn é lé ñluunù é yòò é hɔn d̄ĩ. ^v20 É bé k̀èrán-zèbè é meu mù é mú hè yòokɛa pebè lòn, é bé zɔn é Yiezu òienin: « Lè ñluunù mu é wo wó wie dàa yòò hɔn f̀ua f̀ua k̀èa mu? » ^v21 É Yiezu é zɔn k̀óníe b̀è ne: « Nin khé mú lé mie ñ àá b̀- bín ne ké mí dàa ñdesĩnló, le ké mí yá titike, é mú pe bòo le í wó àá lé ñluunù é mí wóo bən dàñ wé, è mì lò dè wóo bən bie é lé lé pe búkie le ñ ne: “B̀úin kóte è lé yón è khíi ve lísí mu jun-behó hũn”, é mú lò é wé. ^v22 Ké mí ben wòd hẽun bòo Dɔfɪn viì àá ñdesĩnló, é mú bòo le é mí é hẽun mí-k̀ui é mí wóo bən yí. »

\s Yiezu p̀anké lénlén

\r *Mariki 11.27-33; Liike 20.1-8*

\p ^v23 É Yiezu é van zɔn lè Dɔfɪn zũ̀-behó é zɔn b̀è nĩnbiríe è k̀èrán; é bé kɛ̀n-d̀aariè hán-díe àá bé Zuifuɟe ñi-kíe é ßere yú ó è b̀è é ò òienin ne: « Kó yú lé

junù àá yí é dàa é mù pe bòo sí è wé? Ì iè wie te le junù mu é lé kò ò ò ne kò wé mú? » ^{v 24} É Yiezu zòn bie lé bà ò ò ne: « É ò ò biè nin ò ò mie ò ò àá bò-cóoní dò; ké mí é yú mú é khé lé mi ò ò, é ò ò biè é zéni ò ò nìnbíró le é te le junù lé mi ò ò é ò ò dàa é mù pe bòo mu le è wé. ^{v 25} Ì iè wie é ti e Zān tōre ne a ben líiníke bé nìnbirìe mù jummu hūn? Hò iè Dōfin íee ké bé iè nìnbirìe? » É bé khie van bie bán hūn é ne: « Ké ké zòn ne hò iè Dōfin é ti e Zān tōre, á zó ò ò kie ò ò ne ké wie dàa yí de sí è ò ò? ^{v 26} È kè lò ben zòn ne be iè nìnbirìe é ti e tōre é mú yá ve àá bé nì-zāamá iè mù le é bépe bé-kùì é dūmua sè ne a Zān é iè Dōfin bò-háaníró. » ^{v 27} É bé zòn bie lé Yiezu ò ò ne: « Ké yí dū wè. » É Yiezu biè zòn bie lé bà ò ò ne: « É ò ò biè yí nin zéni é le te le junù lé mi ò ò é ò ò dàa mù pe bòo le è wé wè. »

¶ Lè wii le é Yiezu é wè nùún dò nìe biè-ju bòo hūn

¶ ^{v 28} É Yiezu bīnie zòn é bie ne: « Mù iè ò ò ò ò é mí é nùún mú pe le bòo hūn? Nùún dò é hàarí é dàa zèbè biè-ju. Á zòn ò ò wì-cóoní à bie lé à ò ò ne: “Niñ yènú, ve té niñ mún hūn hò zoòni.” ^{v 29} Á zòn ne: “Ní yí vaá ve wè.” Ké pemù máahú lòn, è piè tīi khie yèrèmea á có van hò mún hūn. ^{v 30} Á yàá é khie van yú ó yènú sí ké à khé lé ben-cóoní mu é lé à ò ò. Á yènú mu é zòn ne: “Ūun yàá, ò ò vaá ve”, ké á den khie é yí ve wè. ^{v 31} É bepe zèbè biè-ju sí tīihú á hósó é temu wó bá yàá tīi bòo? » É bé nìnbirìe zòn ne: « Ì iè ò ò hán hón. » É Yiezu é zòn bie lé bà ò ò ne: « Nin khé mú lé mie ò ò àá bò-bín ne be lànpo-fériè àá bé háa le wóò yiení béte é ben dí mí híehó hò Dōfin bé-záanú hūn. ^{v 32} Iè mù le á Zān Batiisi é bere ben zénie mie àá hó wún le é téréen, é mí yí de sí è ò ò wè. Ké bé lànpo-fériè àá bé háa le wóò yiení béte é pe dūmua sè à ò ò. É hèrí mu le é mí meu mù àá mí yie, ké mí péwi yí yèrémé mí tīè è de sí è ò ò wè. »

¶ Lè wii le é Yiezu wè bè tòn-tériè dò le meken-piì wi bòo hūn

¶ *Mariki 12.1-12; Liike 20.9-19*

¶ ^{v 33} É Yiezu bīnie zòn bie ne: « Mì té mí pekèa è mì jí lé wii dè-buè dò le: Nùún dò hàarí fé divén vīinì mí mún hūn, à wó hó kónló é kírie hòn é khie fò, à cé hó kún le é bé wóò fòh hí divén ò ò ò ò hūn, à tòn ò ò bò-hiero núnkó zūnú yón. É pemù máahú à khie dó hó mún mu bè tòn-tériè dò núnú hūn ne be teñ pelè bòo húi, à có van wún lòn. ^{v 34} É pèhú le é mú bòo mīiró yìi é van dēu, á tōre mí tòn-tériè dò ne be ve be mún tòn-tériè vii è ve fé mí hón vènú bòo. ^{v 35} É bé mún

tɔn-tériè mu é van baakea ò mún bàaso tɔn-tériè, è bè han ò dò, à dò é bé bó, à le é ké é taa bó àá hí sìnnaa. ^{v 36} Á mún bàaso é bīnie mí tɔre tɔn-tériè bì-ɓuà dò ké bé buò é pɔ be hán bìe. Ké bé mún tɔn-tériè é van wó bé kèa bòo le é bé wó àá bé pe hán bìe. ^{v 37} É pemù ve víenílén, á tɔre mí kùrú yènù, à é lieníke à ne be bèn ve é kànbi mí yènù. ^{v 38} Ké bòo le é bé mún tɔn-tériè é van meu ò yènù mu, é bé é bie bán hūn é ne: “Ò le é iè òpe le é bèn wí e mún bàaso. Mì ben kè bí e é hó mún é wo bòo é sì kie n.” ^{v 39} È bè húnà é ɓaa ò é té van líeníe hò mún máahú é van ló bó. ^{v 40} É kèa sáale ké á mún bàaso é ben bere, é mú iè n̄bùo á ben wé àa bé tɔn-tériè mu? » ^{v 41} É bé n̄nbirìe zɔn k̄óníe ò ne: « Ò bèn bé bé tɔn-tériè n̄i-koohe mu bé-kùì ké pebè miinè é yá ɓaa ò wè, à khíí lé hó mún mu tɔn-tériè bì-ɓuà n̄ le pe wóo bèn lé piè hón vènù bòo ò n̄ mu bòo m̄iró yìi hūn. » ^{v 42} É Yiezu é zɔn bie lé bà n̄ ne: « Mì bìe é yí kèrán mú bòo le é wé lé Dɔf̄in bienù v̄ehú hūn? Mù é wé yón é ne:

*\q1 \qt Lè s̄enlè le é bé z̄ū-teriè é lere tévieníe,\qt**

*\q1 \qt É temu kh̄iia wó lé s̄enlè lè bòo hie, le te le z̄ūnù é zenkeanin.\qt**

*\q1 \qt Núnso é temu we ne mu wé kèa mu,\qt**

*\q1 \qt É mú iè b̄-behó kè yìe hūn!\qt**

^{v 43} É Yiezu é bīnie zɔn bie s̄iinie ne: « É sí iè mù pe é n̄ d̄aa é nin khé mú lé mie n̄ ne ho Dɔf̄in é bèn fé mí bé-záanú mí vii è khíí lé n̄i-ɓuà n̄ é bépe é ten̄ peh̄i bie é he. ^{v 44} É n̄nbir̄o íe n̄nbir̄o ké á kùere síe lè s̄enlè mu lòn, á síe é háake míte, à le é lé s̄enlè mu é kùere é síe lòn, é lé síe f̄ucéke bàaso. »

^{v 45} É mu le é bé kh̄én-dàariè hán-díe àá bé Fariz̄iebe é né lé w̄ii mu, é bé d̄ūne ké Yiezu iè bèpe á nè àá lé. ^{v 46} É bé wo hún bòo le é be wé è dàá ɓaa ò è cè, ké bé den é bè n̄i-z̄aamá è zán iè mù le é bépe é den é Yiezu líi àá Dɔf̄in b̄-haaníro.

c 22

\s Lè w̄ii le é Yiezu w̄è hò yaamu díe bòo hūn

\r Lüke 14.15-24

^{v 1} É Yiezu é s̄in khie é bie àá bé n̄i-z̄aamá àá w̄iia é ne: ^{v 2} « Hóohūn bé-záanú é lóbán àá bé-zuú dò le é séséa mí yènù yaamu díe bòo. ^{v 3} À khie tɔre mí

tɔn-tériè ne be ve be nɪnbirìe le é mí vɔn hò yaamu hũ ne be ben, ké bàasiè mu é den van pɛ́ke ne bé yí vaá ben wè. ^{v 4} Á khie tɔre mí tɔn-tériè bì-buà à khé lé bà ò ne: “Mì ve bie lé bé le é ò vɔ ò ne: Niñ díe é té vó, è niñ nè-báabé àá niñ bì-laasiè le jiini wi é bɔke vó, é mú bòo mí-kùì é wo séséa vó. É mí wo ben hò yaamu díe dínlén.” ^{v 5} Ké bépe le é bé vɔnke é den yìe é yí tí lé pe verè wè; è bè wó bé nín-baarè tɔnló é bé é téke, bè é wódò lé ve àá bé mehē hũn, è bè dò è lé ve àá bé derè vii; ^{v 6} è bè dò é van baakea ò bé-zuú tɔn-tériè mu é jínkea, è bè bó bé. ^{v 7} Á bé-zuú é tĩ sie húnà, á tɔre mí hĩ-tériè é bé van bó bé pe ni-bériè sɔ, è bè cɪnie pebè lóo. ^{v 8} É pemù máahú à khie bie lé mí tɔn-tériè ò ne: « Hò yaamu díe é té vó, ké bépe le é ò hũn vɔnke é yí fɔ́bán àá hí wè. ^{v 9} É mí wo lan ve hĩ fɔ́hĩ hũn è ve ve be nɪnbirìe le é mí ve mi bé-kùì ne be ben hò yaamu díe dínlén. ^{v 10} É bé tɔn-tériè é húnà bò hĩ fɔ́hĩ ò é vɔnke bè niñbirìe le é bé van meu bé-kùì, bè le sãa àá bé le yí sãa bé-kùì; é hó yaamu zũnù wo zɔn tú àá bé tú àá bé nɪnbirìe. ^{v 11} Á bé-zuú é bere zɔn é ne mii zɔ húi bé nɪnbirìe le é mí vɔn hò yaamu hũn, á zɔn meu nɪnbíɔ dò ké á yí zɔ ho yaamu pɔnkòró wè. ^{v 12} Á ò òienin ne: « Kè biè, kó wó wié dàa bere zɔn hũnún ké kó yí zɔ ho yaamu pɔnkòró? » Á nùún u é hĩe. ^{v 13} Á bé-zuú é khie bie lé mí tɔn-tériè ò ne: « Mì baà ò è ce zehí àá mí níhĩ è té líení lé yíe lè síbíru hũn. Sí vii le á bèn lé wírí hũn ké á mí piè è lè, iè bòo le á dàa lòn é be. ^{v 14} É bé nɪnbirìe le vɔnke é buò, ké bé le muikéa é temu yí buò wè. »

¶ Hĩ lànpoó le wód saaní lé á Rɔmu bé-zu-behó ò bòo

¶ *Mariki 12.13-17 ; Lüke 20.20-26*

¶ ^{v 15} É bé Farizíe be é khie van é lè bán hũn, é mù bòo le é be wé è dàá yí Yiezu ò vĩ mí bie hí hũn è cè. ^{v 16} É bé khie tɔre bé kèrán-zèbè dò àá ó Erode máahũ niè dò ne be ve òie ò ò ne: « Kèránlɔ, ké dũ ké mú iè bè-berà é kó wódò bie, è Dɔ́fɪn wũn iè pe é kó wódò kèrán àá bé nɪnbirìe àá bè-bín, kó yáà zán nɪnbíɔ iè mù le é mú yí bé nɪnbirìe bòo le é bé te dàa òie é kó wódò húi wè. ^{v 17} É kó bie mu bòo le é kó é nùún mú pe le hũn è lé ke ò: Kè làndé wũn lòn, é mú sũn te mí yìe è kè wóo sàaní hó lànpoó è lé á Rɔmu bé-zu-behó ò íee ké ké bí wóo sàaní hó? » ^{v 18} Ké Yiezu é den é dũ pebè bè-koo hó le é bé é lieníke, á zɔn bie lé bà ò ne: « Nihĩ-dériè, mí wie dàa é cè ne mí è vĩ mi? ^{v 19} Hĩ màa le é mí

wòd dàá sàaní hó lànpoó mu vĕn-zuú dò é dàá è ben zĕní mi ò. É bé dàa hò vĕhú dò é bere zĕnie ò ò. ^{v 20} Á zɔn bè òienin ne: « Lè le iè wieni híehó áá wieni yèrè é temu wi pelè lòn? » ^{v 21} É bé zɔn ne a iè ò bé-zu-behó. É Yiezu zɔn bie lé bà ò ne: « É mú bòo le bòo sĕ à bé-zu-behó ò é mí lé à ò, è mù le bòo sĕ hò Dɔfĭn é mí biè lé hò ò. » ^{v 22} É mu le é bé jé mú pe sí, é mú hè yòokea pebè lòn, é bé wo fùerèsí é ò è bè khie có.

↘ Bè é Yiezu è òienin áá òi-hiè vĕrɔ bòo

↘ *Mariki 12.18-27 ; Liike 20.27-40*

↘ ^{v 23} É lé pe wú-cóoní mu sɔ zɔn, é bé Sadusĭebe le è iè bèpe le é wóo ne be òi-hiè é yá bén viè é bere yú Yiezu è bè é ò òienin ne: ^{v 24} « Kĕránlɔ, Moyiizi é bie lé kiè ò hò làndé hūn ne: *↘qt Ké òinbírɔ é húrún ké á yí yí òie, àpe le húrún bà zuú é khíi mùi ó hūnu mu è ye è dàá lé máahū bá zuú ò.* *↘qt** ^{v 25} É báa hùoju dò le iè zèbè é hàarí wi ke tíihú. Á kíi é yan bá hūnu à khie húrún ké á yí yí yènú áá wó wè; é bà zuú é khie mò bà hūnu é yan. ^{v 26} É mú khie wó kĕa mu áá ó òjuunín, á òtĭinín é khie sĕ, é mú wó kĕa mu é bépe zèbè hùoju mu bé-kùì é van vó. ^{v 27} É bépe bé-kùì é húrúnke vó, à hūnu é biè khie húrún. ^{v 28} É bé òi-hiè vĕrɔ yìi hūn, á wo bén wí e hósɔ bà hūnu bè pe zèbè hùoju mu tíihú? Bépe bé-kùì é lò wo yanke à. » ^{v 29} É Yiezu zɔn bie lé bà ò ne: « Mí biè é mĭte è fiiní iè mù le é mí jí dū mu bòo le é wĕ lé Dɔfĭn bienù vĕhú hūn jún, è mì lò yí dū Dɔfĭn pànké bòo wè. ^{v 30} Iè mù le é bé òi-hiè vĕrɔ yìi hūn, è báa áá háa é yá bén bĭní ye bán, ké bé bén dĭn kĕa Dɔfĭn melekebe bòo sí hĭ hóohūn. ^{v 31} Ké mú ben ké bé le húrún vĕrɔ, è mì iè biè é yí kĕrán mú bòo le é Dɔfĭn é khé lé mie ò mí bienù vĕhú hūn? Hò ne: ^{v 32} *↘qt Npe iè Abarhamu Dɔfĭn áá Izaaki Dɔfĭn áá Zakɔbu Dɔfĭn.* *↘qt** É Dɔfĭn é yí bé le é húrúnke Dɔfĭn, ké hó iè bè le yè wi Dɔfĭn. » ^{v 33} É bé òi-zāamá le hūn piè biehí è jí é mú hè yòokea lòn.

↘ Dɔfĭn junù bienù le bòo hie pɔ hĭ le ké mí-kùì

↘ *Mariki 12.28-34 ; Liike 10.25-28*

↘ ^{v 34} É bé Farizĭebe é jé è bè ne Yiezu é jè bè Sadusĭebe ò áá mí biehí, é bé van koo bán lòn. ^{v 35} É pebè nùún dò le iè làndé kĕránlɔ dò, é we ne mí è vĭ Yiezu, á zɔn ò òienin ne: ^{v 36} « Kĕránlɔ, lè Dɔfĭn junù bienù dúso é temu bòo é

hie pɔ hĩ le ké mí-kùì? »

\p ^v37 É Yiezu zɔn kɔ́níe ò ne: \qt Kó fóbán è wení hó Dɔfín é le iè kò Núnso áá kó tĩ mí-kùì, áá kó mekèni mí-kùì áá kó héciiri mí-kùì. \qt* ^v38 Sí iè lè Dɔfín junù bienù le dú hó híehó, è lè bòo hie é pɔ hĩ le ké mí-kùì. ^v39 È le iè lè njuunín é le lò biè bòo hie kèa le pe hán diè: \qt Kó fóbán è kò wení mì níkonù kèa bòo le é kó dàa we kɔ kùrú sèhú. \qt* ^v40 Moyiizi làndé mí-kùì áá bé Dɔfín Bò-háaniriè bòo le é bé bie mí-kùì é lé hìpe Dɔfín junù biehí bòn-bò-ju sí hũn. »

\s Ì Kirisa iè Davide hũn Yènù

\r Mariki 12.35-37; Liike 20.41-44

\p ^v41 É mu le é bé Farizīeβε é koo bán lòn, é Yiezu van é bè dienin: ^v42 Mù iè níbuò é mí é nùún ó Kirisa bòo hũn mì ne a iè wie te mí hũn yènù? É bé zɔn ne a iè Davide hũn yènù. ^v43 É Yiezu zɔn bie lé bà ò ne: « É mú iè níbuò é hó Dɔfín Héciiri dàa lé á Davide é ò Kirisa è ve ne mí Núnso? Ì den hàarí bie é ne:

\v 44

\q1 \qt Núnso Dɔfín é bie lé niñ Núnso ò ne \qt*

\q1 \qt Ben Síe kansí niñ nídoónín, \qt*

\q1 \qt Nin lé è kò zúkúsiè è wé kó zehí bènlén wànlè. \qt*

\p ^v45 Ké á Davide é ben ò Kirisa è ve ne mí Núnso, á pe Kirisa wo wie dàa dè é bĩní khíi wé piè hũn yènù? » ^v46 É nìnbíro dò é yí dàń wó zɔ kɔ́ní áá bòo dò wè. É wo dàá mìí lé pe wurù mu sɔ zɔn, é nìnbíro dò é yí bĩní hĩ mí tĩ é zɔ diè ò ò áá bòo dò bòo wè.

\c 23

\s Mì pe béte bòo áá bé làndé kèránliè áá bé Farizīeβε

\r Mariki 12.38-39 ; Liike 11.43-46, 20.45-46

\p ^v1 É Yiezu é khie bie áá bé nì-zàamá áá mí kèrán-zèbè é ne:

\p ^v2 « Bè làndé kèránliè áá bé Farizīeβε é ti e Moyiizi làndé bòo é wòò kèrán áá bé nìnbiriè. ^v3 É mí fóbán è mì wóo jí mú bòo le é bé wòò bie, è mì wé mú bòo le é bé ne mi wé mí-kùì; ké mí bí wóo wé mú bòo le é bé wòò wé wè. Iè mù le é bé yáà wé mú bòo le é bé wòò bie wè. ^v4 Bè wòò ce ho tìeró le lùkúkú è yòó bè bè nìnbiriè bèkhèá lòn, ké bé den yáà tè ne be nín-ké-zuú è yòó he hòn

wè. ^{v5} Pebè bòo le é bé wòò wé mí-kùì é bé wòò wé bòo le é wé è bè nìnbirìe è mi be. É sí iè pe temu lé é lé Dɔfɪn bienù n̄wɪnc̄éa le é bé wòò ce bé biè n̄ tàà bé bèh̄è n̄ é bé wòò wé bàaní è pɔnì bé le ké bòo*; è pebè mùakúo jihíe é bé lò wòò wé bàakení c̄eun. ^{v6} Bè ben van séh̄í díe dínlén, è h̄i kañsílénbè le wi ho híehó iè pe é bé we; è bè ben wi bé ñkóobánlòn z̄ihíe h̄un, è h̄i hán kañsílénbè iè pe é bé lò we. ^{v7} Bè we ne be nìnbirìe è wóo f̄oníke bé s̄aa s̄aa h̄i f̄ohí h̄un, è wóo ve h̄orɔ ne “Kèránlɔ”. ^{v8} Ké mípe, mì bí wóo bie ne be nìnbirìe è ve miè ne “Kèránlie” wè; iè mù le é mí iè zèbè è mìpe mì-kùì “Kèránlɔ” é iè nìnbí-cóoní. ^{v9} È mì bí wóo ve nìnbírɔ d̄ò ne “Yàá” lè sússùnù lòn wè; iè mù le é nìnbí-cóoní é temu iè mì Yàá, ò le é yóò van wi h̄i hóoh̄un. ^{v10} È mì lò bí wóo lé ne be ve miè ne “jún bàaso” wè; iè mù le á Kirisa mí-d̄onún, é temu iè mì “jún bàaso”. ^{v11} Á le é pɔ miè mì-kùì é f̄óbán à wé mí t̄on-té. ^{v12} Á le wòò hóoní míte n̄ é Dɔfɪn b̄én síenínin, à le é wòò síení míte n̄ é Dɔfɪn b̄én hóoní. »

↘ Yiezu é bè làndé kèránliè àá bé Farizíeβε n̄ihí-dénlɔ bòo è bie

↘ *Mariki 12.40 ; Lüke 11.39-52, 20.45-47*

↘ ^{v13} « Mí yìi b̄én mi mu, mìpe làndé kèránliè àá mípe Farizíeβε, mí iè n̄ihí-dériè! Mí wòò si be nìnbirìe ne be bí zɔ le hóoh̄un bé-záanú h̄un wè. Mìpe kùusɔ é lò yí mi zɔ, è mì lò yí mi f̄uansí bé le we bé zɔ n̄ ne be zɔ wè.

↘ [^{v14} Mì yìi b̄én mi mu, mìpe làndé kèránliè àá mípe Farizíeβε, mí iè n̄ihí-dériè! Mí wòò dí bé me-h̄aa z̄ihíe t̄ie, è mì lò den ben mí h̄eun Dɔfɪn, è mì d̄iñ h̄eun míi bòo le é wé è bè nìnbirìe è mi miè. É sí iè mù pe é Dɔfɪn dàa b̄én vé mí pek̄èa c̄eun.]

↘ ^{v15} Mì yìi b̄én mi mu, mìpe làndé kèránliè àá mípe Farizíeβε, mí iè n̄ihí-dériè! Mí wòò bè lè sússùnù n̄ àá mú jun-behó n̄ è dàa ve cè bè nìnbirìe le be è tè mì Dɔfɪn w̄ún bòo. Ké mí ben yú n̄i-cóoní d̄ò, è mì b̄íní kh̄uá wí é àá C̄aámìné n̄ún è pɔnì miè f̄úu yìe-h̄i-ju.

↘ ^{v16} Mì yìi b̄én mi mu, mìpe le dú bé nìnbirìe híehó ké mí lò iè muaβè! Mí wòò bie ne ké nìnbírɔ é tè mí junù kiè Dɔfɪn z̄ū-behó lòn, è lè yí junù kiè é bàaso é tè wè; ie ké á le é tè mí junù kiè Dɔfɪn z̄ū-behó s̄éní lòn, à den f̄óbán à tíiní pemù junù. ^{v17} Mì h̄è iè pe b̄énb̄úa è mì lò iè muaβè àá b̄ò-bín! Mù búso é temu bòo é hie pɔ? Le yí lé pe Dɔfɪn z̄ū-behó le temu wòò lé è hò s̄éní è dàa wé

bò-dɔ̀nù? ^v18 Mí wòò bīnī bie ne ké nìnbírɔ́ é tẹ mí junù kiè lẹ̀ dìe le é bé wòò ye hī miihí lòn è lé Dɔ̀fīn, è lẹ̀ yí junù kiè é b̄aaso tẹ̀ wẹ̀; ie ké á le é tẹ̀ mí junù kiè mù hēmù bòo le yòò wi le mi-yànlén mu lòn, è b̄aaso den f̄óbán à tíní pemù junù. ^v19 Mí hẹ̀ pe muàbè! Mù búso é temu bòo é hie pɔ̀! Mù yí lé pe Dɔ̀fīn mi-yànlén le temu wòò lé è mù hēmù bòo è dàa wé b̄ò-dɔ̀nù? ^v20 É nìnbírɔ́ ké á tẹ̀ mí junù kiè Dɔ̀fīn mi-yànlén lòn, búrosí à tẹ̀ mí junù kiè pelè lòn, à lò bīnīe tẹ̀ mí junù kiè, mù pe bòo le yòò wi le lòn mí-kùì. ^v21 È nìnbírɔ́ ké á tẹ̀ mí junù kiè Dɔ̀fīn zū-behó lòn, búrosí à tẹ̀ mí junù kiè Dɔ̀fīn zū-behó lòn, à lò bīnīe tẹ̀ mí junù kiè hò Dɔ̀fīn le wi le hūn lòn. ^v22 À le ké á tẹ̀ mí junù kiè àá hóohūn, búrosí à tẹ̀ mí junù kiè Dɔ̀fīn bé-záanú wànlè lòn, à lò bīnīe tẹ̀ mí junù kiè àá hó Dɔ̀fīn le kesí lé lòn.

^v23 Mì yìi b́én mi mu mipe lándé k̀eránliè àá mípe Farizīeβε, mí iè nì-híriè! Iè mù le é hó zín-pekèa kèa ie hī f̄uahí àá hó kónlɔ́ àá lé víenú bòo pírú jún-cóoní é mí wòò leń è lé Dɔ̀fīn, ké mí den wòò f̄uansí mú bòo le bòo hie hò lándé hūn, le iè hò térénlɔ́ àá hó miinè dūnlɔ́ lé jún-térénlɔ́. Ké sí lò den iè mù pe le é mí hūn f̄óbán è mì wé, le ké mí lò yí f̄uansí mú sí ké ñ wẹ̀. ^v24 Mí iè muàbè é temu dú bé nìnbirìe híehó! Mí wòò cíní mí b̄ò-juriè è dàa leń ɔ́ ñcēnú è lé yón, ké á ñpúkùmì é mí den wòò v̄ì.

^v25 Mì yìi b́én mi mu, mipe lándé k̀eránliè àá mípe Farizīeβε, mí iè nìhí-dériè! Mí wòò tie le junlén dìe àá lé dínlén dìe máahú s̄aa s̄aa, ké pe h̄i hūn é den zɔ̀n tú àá mí k̀emíhí pɔ̀nù àá mí nùn-koohẽ. ^v26 Mipe Farizīeβε muàbè! H̄i junlén t̄ie àá hí dínlén t̄ie hūn iè pe é mí wóo b̄ébénin tie vé, é peh̄i máahẽ é den é lé ce lò.

^v27 Mì yìi b́én mi mu mipe lándé k̀eránliè àá mípe Farizīeβε, mí iè nìhí-dériè! Mí lóbán àá hí búo le é bé wookèa é hí wó b̄ò-può, le é kó ben húi, è h̄i é ce s̄aa s̄aa; ké peh̄i hūn é den zɔ̀n tú àá bé nì-hiè hūà àá mú bòo le é tie àá mí júnhẽ júnhẽ. ^v28 É sí iè pe é mí dĩ kèa mu. Bè ben é mì húi, è mì iè n̄ie le é téréń bé nìnbirìe híehó, ké mí hūn é den zɔ̀n tú àá lé n̄ihí-dénlɔ́ àá mú b̄ò-koohẽ wénlɔ́. »

^v29 Mì yìi b́én mi mu, mipe lándé k̀eránliè àá mípe Farizīeβε, mí iè nìhí-dériè! Mí wòò te βe Dɔ̀fīn b̄ò-háanírìe búo, è mì lò wóoke bé n̄i-tentiè búo s̄aa s̄aa, ^v30 è mì wòò bie ne: « Ké ké hàarí hūn kere k̄ie z̄ík̄ínbè p̄ehú hūn, é ké

hàarí yá páa bé lòn é dàá bé bé Dɔfɪn b̀-háaniriè wè. » ^{v 31} É kèa, é mí iè biè é den zéní ké mí tè é dũ ne bepe le é bó bé Dɔfɪn b̀-háaniriè é te bé niè é iè m̀pe. ^{v 32} É mí pe mi híehó è mì viení hó bòo le é mì zĩkĩnbè é jè fii! ^{v 33} M̀pe hóohí àá mípe níkĩnnà niè le le! Mí lieníke è mì ne mí dè bèn zè è mì ké hó cãámèné ṣé-jũ? ^{v 34} É mí húi, nín tɔn b̀ Dɔfɪn b̀-háaniriè d̀ àá bé b̀-đũn-báa d̀ àá bé làndé k̀ránliè d̀ è b̀ ben mì vii. É mí wóo bèn bé bé d̀, è b̀ d̀ é mí wóo bèn báa hí báalén dāahí lòn, è b̀ d̀ é mí wóo bèn he àá hí hùehí mì níkóobánlòn zĩhíe hũn, è b̀ d̀ é mí wóo bèn bè máahú é vé jekèa hĩ lóonie hũn. ^{v 35} É kèa mu, é bépe ǹnbiriè le é bé b̀keanin bó bé-k̀i lè ṣúsùnù, é cãaní é bèn khùá é síe mí lòn. B̀pe le é bé bó bé-k̀i è dàá ve mìí ́ ǹ-ente Abeli h́mú ǹ fúu è ben ḍẽ a Baraki yènu Zakari h́mú, àpe le é mí bó lé Dɔfɪn zũ-behó àá lé diè le é bé wóo ye hĩ mihí lòn è lé Dɔfɪn ṭíhú. ^{v 36} É nin khé mú lé mie ǹ àá b̀-́n ne bepe sí bé-k̀i b̀nló lòn-biè é síe hó pe zòni mu le niè lòn. »

\\s Yiezu é cãameke Zeruzalemu niè bòo hũn

\\r Liike 13-34-35

\\p ^{v 37} É Yiezu é ḅníe zɔn bie é ne: « Zerizalemu siè, Zerizalemu siè, m̀pe le é wóo bé bé Dɔfɪn b̀-háaniriè, è mì taa be le é Dɔfɪn tɔre ne be ben mì vii è bé àá hí sinnà. Àá yie cèrìeè ké ní hũn wóo ne nin fé mie è ben kóo bán lòn niè sènù, kèa bòo le á k̀é dàa wóo hè mí niè è síe híenin àá mí ímáa bòo sí, ké mí den yí tè mù ǹ wè. ^{v 38} É mí húi, le iè pe mì zũnù é Dɔfɪn mii f̀ansínin è lé mie ǹ. ^{v 39} É kèa sáale, é nin bie lé mie ǹ ne mí yí mí ḅní mi mi, fúu è ve ḍẽ le p̣hú le é mí den wóo bèn bie ne: \\qt Ne Júnso Dɔfɪn è dúbé ́ le é ben piè yèrè lòn. \\qt*

\\c 24

\\s Yiezu é lè Dɔfɪn zũ-behó wuaró bòo è bie

\\r Mariki 13-1-2 ; Liike 21.5-6

\\p ^{v 1} É mu le é Yiezu é zɔn ló lé Dɔfɪn zũ-behó hũn, é ló vaá lan, é piè k̀rán-zèbè é bere lúwinie ò ǹ è b̀ é bie lé à ǹ ne a húi bòo le é lé Dɔfɪn zũ-behó dàa hè tɔn sãa. ^{v 2} Ké Yiezu é den zɔn bie lé b̀ ǹ ne: « Nin khé mú lé mie ǹ àá b̀-́n ne mu pe le é mí loo mí-k̀i ké h̀rí ṣènlè é yá bèn ḍĩn bá níkɔnù ṣènlè lòn wè; hò mí-k̀i é bèn búuke é khí síe. »

\s Lè sɛ́-ɲí pèhú

\r Mariki 13.3-13 ; Liike 21.7-19

\p ^{v3} É Yiezu é van yòó kesí hí Olive vɛ̀inì búkìe lòn. É piè kèrán-zèbè é van lúwinie ò ò bé-dòonún è bè ò dienin é ne: « Hò iè wuàwurù é mú pe sí mí-kùì bèn wé hūn, è mù iè ńbùo é temu bèn zɛ̀ní kó benlò yìi àá hó dímíjé vénlò yìi? » ^{v4} É Yiezu é zɔn bie lé bà ò ne: « Mì pe mite bòo sãàní ne nìnbíró dò è bí khèní mie è yínin wè. ^{v5} Iè mù le é nìnbirìe cèrìèe é wóo bèn híní ben niè yèrè lòn è hóró é wóo bèn bie ne mípe é temu iè pe Kirisa. É bé bèn kèníke nìnbirìe cèrìèe é yínin ò. ^{v6} Mí wóo bèn jí hí híè le é lúwi mie ò temu, è mì lò wóo bèn jí hí híè le é van té vii ni bòo; ké mí bí ne mi hūn è yen wè; iè mù le é mú sãawi è mù wé, ké mú ɲeùn yí hó dímíjé vénlò wè. ^{v7} É cèmèné dò niè é wóo bèn híní é vé té hí híè àá cèmèné dò niè, è bé-záanú dò niè é wóo bèn híní é vé té hí híè àá bé-záanú dò niè. È hí híni é wóo bèn lé hí vuò dò hūn, è lè sú̀s̀ùnù è lò wóo bèn zèke vuò dò hūn. ^{v8} Ké mú pe sí mí-kùì é den bèn wé lé sɛ́-ɲí fii bánlén, kèa bòo le á hūnu le é mii te dàa sɛ́hú é wóò sɛ̀nɛ́hàá jí bòo sí. ^{v9} É bé nìnbirìe é wóo bèn baake mie é vé lé é bé biení lòn è bè é bé mie, è bè nìnbirìe bé-kùì é bèn hán mie òpe niè bòo hūn. ^{v10} É pemù yìi hūn, è nìnbí-kuì é bèn fùansí hó ńdes̀inlò ò; bè wóo bèn bé bán máahɛ, è bè wóo bèn hán bán. ^{v11} È bè búo Dɔ́fɛ̀n b̀-háanírìe bì-kuì dò é wóo bèn síe híní é khèníke be nìnbí-kuì. ^{v12} È mù b̀-koohó é bèn wookɛ híní tí hó dímíjé fúu é bé nìnbirìe cèrìèe ńwanminù é bèn yòó we. ^{v13} Ké á le é fésí dì sãa fúu é van víenie, á bèn fuen. ^{v14} É lé pe Dɔ́fɛ̀n bé-záanú Ben-tĩnù mu le bòo é bèn bie ho dímíjé mí-kùì hūn è dàá zɛ̀ní ké hí cèmèná bé-kùì niè é ɲé mú. É pemù máahú, è hò dímíjé é den wo é vé.

\s Nì-sũmúì b̀-łàn-wé

\r Mariki 13.14-23 ; Liike 21.20-24

\p ^{v15} Pèhú le ké mí ben van loo ɔpe le é bé wóò ve ne \w **nì-sũmúì b̀-łàn-wé** \w* ké á wi le Dɔ́fɛ̀n zũbe-hó vii le é ce hūn, òpe le á Dɔ́fɛ̀n b̀-háanírò Daniyeli é bie bòo, - ne ape nìnbíró le é mù pe bòo mu le è kèrán è jí pemù bòo sãàní. - ^{v16} É pe mù yìi hūn, è bè le é wi ho Zude pèhɛ hūn è zè yòó ve àá hí búkùo hūn. ^{v17} À le é yòó wi ho lòo hūn è bí bie ne mí síe zɔ mìí bòo dò mí zũnù hūn

wè. ^v18 À le é van wi ho maa hũn è bí bie ne mí khùá ben mì mí pɔnkòró vé wè. ^v19 É hí pe wihí mu so hũn, è mù hè bèn hiení bé háa le pónie wi àá bé le niè é yìè lòn. ^v20 Mì hẽun Dɔfɪn bòo le é wé è mì zènló mu è bí wé mùn-tiení yìi hũn tàá bè Zuifube ñvũùnín sí zɔn wè. ^v21 Iè mù le é lé lòn-biè le bèn wé pemù yìi hũn é bèn bàaní cẽun é pɔní hí lòn-buò le wó khie mí-kùì è dàá ve mì àá lé dímíjé fii bánló fúu è dàa ben dẽ zoòni, è lòn-biè le yú lè ñ é yá bèn bĩní wé wè. ^v22 Ké Dɔfɪn é hũn yí fán hí pe wihí mu ñ, é nìnbíró dò le é hũn bèn fuen é yá wé wè. Ké hó den fére hĩ ñ bè nìnbirìe le hó muié bòo hũn. ^v23 Ké nìnbíró dò é bɛɛɛ bie lé miè ñ ne a Kirisa é wi hũnún tàá à wi hũnyéniń, è mì bí desĩ bàaso ñ wè. ^v24 Iè mù le é pemù yìi hũn, è bè nìnbirìe dò wóo bèn síe hĩní é bie ne bépe é temu iè bè pe Kirisabè àá bé Dɔfɪn b̀-háanírìe ké bé lò yí bépe wè; bè wóo bèn wé yéréké bòo àá b̀-βẽhẽ è dàá khèníke bɛ nìnbirìe, ké mú yèré hũn dè é wé, è hèrí bèpe le é Dɔfɪn é muié é bé pé khèníke è yí nin. ^v25 É mí húi, í lò wo sènèhà khé mú é lé miè ñ. ^v26 É ké nìnbíró dò é bie lé miè ñ ne a van wi ho maa hũn, è mì bí ve yón wè; tàá ké á ne a van zɔn wi hĩ zu-bóhĩ hũn, è mì bí de sĩ mù ñ wè. ^v27 Kèa bòo le é hí hoo é dàa wòò ve jiińi àá lé wurù hànłén è ciení lé vii mí-kùì fúu è khii ve dẽ le wurù línlén, sí iè pe á nìnbíró Yènú é ben vaá ben, è mù bèn wé kèa mu. ^v28 Lè vii le á wìe le húrún é wi hũn iè pe é bé duurìe é wòò ve koo bán lòn hũn.

↘ Ì nìnbíró Yènú khùá bénló bòo

↘ *Mariki 13.24-27 ; Liike 21.25-28*

↘ ^v29 « É hí pe lòn-buò mu pẽhú é ben van khie vó, é mí làa hũn è lè wurù é bèn yòó é wé síbíru, è hò ñpíihú ñpiemu é yá bĩní wé, è hĩ ñpíinàwuò é yòó lé hí hóohũn é kùenke síe, è hĩ hóohũn pànkéa é bèn yòó zèke. ^v30 É mú bòo le é ò nìnbíró Yènú benlò bòo è zèní é den wo bèn yòó mi hĩ hóohũn, é bé dímíjé niè bé-kùì é bèn cãameke; bè bèn mi è nìnbíró Yènú ké á é ben hĩ hoo dùndùó lòn àá pànké àá bàaró b̀-βehó. ^v31 É lé bũì é bèn tè, á bèn tɔn mí melekebe é bé é ve le súsùnù mí-kùì lòn, é vé ve bɛpe le é hó Dɔfɪn é muié bé-kùì é ben koo bán lòn lè súsùnù lòn. »

↘ Lè ñluunù kèránlò le é lé é lé bòo

↘ *Mariki 13.28-31 ; Liike 21.29-33*

\p ^{v 32} « Mì dũn lé ñluunù kèránló le é lé é lé jún: pelè ñnehẽ é ben van é kùkúke, le ké pelè ñekèa é ben síe é sè, è mì dũ ké lé wɔ-yíenú é lúwi. ^{v 33} É sí iè mù pe bà ñmàa, é pèhú le ké mí biè ben van loo mu pe bò mu sí mí-kùi ké mú é wé, è mì dũn ké á ñinbíro Yènú benló é dẽu. ^{v 34} Nín khé mú lé mie ñ àá bò-bín ne ho pe zoòni mu le niè bé-kùi é yá bèn híke é vé bé-kùi ké mú pe bò mu é ñeùn yí wé wè. ^{v 35} Hĩ hóohũn àá lé súsùnù é bèn khíi, ké ñin bièhí é pe yá khíi yá mi wè. »

\s Dɔfɪn mí-dòonún é temu dũ mú bò mí-kùi vénló pèhú

\r *Mariki 13.32-37 ; Liike 17.26-30, 34-36*

\p ^{v 36} « Ké mú bèn ké lé wurù àá lè yìi le é mú pe bò mu é bèn wé hũn, è ñinbíro dò le é dũ hí é míne wè. Bè hóohũn melekere é yí dũ hí, hèrí à Yènú kùuso é yí dũ hí wè, ké á Yàá mí-dòonún é ben bò mí. ^{v 37} Mù bò le hàarí wó á Nowe pèhú hũn bà ñmàa é biè bèn wé á ñinbíro Yènú benló yìi hũn. ^{v 38} Pemù yìi hũn, pèhú le é hó hóo dàa hàarí ñeùn yí ben tè è yáake ho dí míjé, è bè ñinbirie é hàarí dí ké bé é ju, é ye bá ñ ké bé é bé niè è yiení, fúu é van dẽu lè wurù le á Nowe é dàa yòò zɔn lè jumú wiè dè-behó. ^{v 39} Bè hàarí é yá bò dò bò è lieníke fúu é mú ñun-behó é dàa bere é fó bé bé-kùi. É sí iè pe é mú biè bèn wé kèa mu à ñinbíro Yènú benló yìi hũn. ^{v 40} É pemù yìi hũn, è báa biè-ju le van wi ho mún hũn é té, á dò é bèn mìi, à dò é fùansínin. ^{v 41} È háa biè-ju le é mù bò è ni ho ñihú lòn, á dò é bèn mìi, à dò é fùansínin. ^{v 42} É mí piení mí yie, iè mù le é mí yí dũ le sí le é mí Núnso é vaa ben hũn wè. ^{v 43} Mì dũn sãaní ké á zũnù bàaso é hũn dũ le yìi le á kè míi é mii ben hũn hò súnúhú, á yá de àá fùansí e ñ á ben zɔ piè zũnù hũn wè. ^{v 44} É sí iè mùpe é mípe biè sésé míte è díní iè mù le á ñinbíro Yènú é bèn ben lè yìi le é mí yá bò è lieníke hũn wè. »

\s Ì tɔn-té le jún é téréen àá ɔ le jún é yá téréen bò

\r *Liike 12.41-48*

\p ^{v 45} « Ì iè tɔn-té hóso é temu jún téréen à lò hécírí wi? Ì iè ò le é pebè júnso é dó mí zũnù tɔn-tériè húiró bò núnú hũn, à wóo lé pebè díe bà ñ hí díe dínló yìi hũn. ^{v 46} Ké á tɔn-té mu júnso é van khúá bere tèrea ò ké á mù bò le á ne a wé è wè, à tɔn-té mu jún é tí. ^{v 47} Nín khé mú lé mie ñ ne pebè júnso mu é bèn

dé mí zūnù bòo mí-kùì huiró bòo piè núnú hūn. ^{v 48} Ké á iè tɔn-té koohó, á é bie mí tī hūn ne bé júnsɔ é van é mī ké á yá ben wè, ^{v 49} ké á wóo híni he bá nkohí tɔn-tériè, à dí ké á é ju àá bé je-baakeriè, ^{v 50} é pebè júnsɔ é Bén ve khúa é ben lè wurù le á yá bòo dé hūn, lè yì le á yí dū hūn wè. ^{v 51} É pebè júnsɔ mu é Bén ben biení ε lòn cèun à é wí é àá bòo le é bé wòò wé àá bé nihí-dériè. É sí iè vii le á den Bén wírí hūn ké á bie ne ké mí hūn dū hūn. »

\c 25

\s Lè wii le é Yiezu wè bè híni píru dò bòo hūn

\p ^{v 1} « É hóohūn bé-záanú é lóbán àá híni píru le khue bé pèntína è bè ne bé ve sí ε yaamu bàasɔ híehó. ^{v 2} É bé híni huanú é pe hécíri wi, è bè huanú sí ké é iè bēnbúa. ^{v 3} É bé híni le iè bēnbúa é khue bé pèntína ké bé yí bīnī dàá yuró dò é bè bé núnú lòn wè. ^{v 4} Ké bé le hécíri wi é pe khue bé pèntína è bè bīnie dàa ho yuró dò hò pēn-cíini hūn, é bò bé núnú lòn. ^{v 5} Ké á yaamu bàasɔ é den é mī ké á yá ben wè; é bé pe híni mu bé-kùì é mú demu é pɔ é bé síe dūmua. ^{v 6} É hó sínèhèn, è ho temu dò é tè é ne: “Ò yaamu bàasɔ le é ben! Mī híni lé sí piè híehó.” ^{v 7} É bé híni píru mu é yìe síe fé, é bé síe húnà é bé pèntína è séséke. ^{v 8} É bé híni bēnbúa é khie é bie àá bé le hécíri wi é ne: “Mī hē kie àá mí yuró bō-cínbóo iè mù le é ké pèntína é mii hí.” ^{v 9} É bé híni le hécíri wi é zɔn kónie bè: “Níbùé, hò yuró le é ké dàa é yá yí képe àá mípe wè. Mī tè ve hó yuró yienílén, è ve yè hò dò.” ^{v 10} É mu le é bé híni bēnbúa mu é khie có van hò yuró yànlén, á yaamu bàasɔ é bere dēu. É bé híni huanú le pe te é séséa vó é yòó zɔn le yaamu zūnù àá ó yaamu bàasɔ, è lè zīnù punù é khie híe é pɔn. ^{v 11} É pemù máahú è bè huanú sí ké é biè bere dēu è bè é bēnke é ne: “Núnsɔ, Núnsɔ, hán lé zīnù punù ne ke zɔ!” ^{v 12} Á yaamu bàasɔ é zɔn bie lé bà ò ne: “Nin bie mu lé mie ò àá bō-bín ne ò yí dū mie wè.” » ^{v 13} É Yiezu zɔn bie sīinie ne: « É mí piení mí yìe iè mù le é mí yí dū le wurù àá lé yìi wè. »

\s Lè wii le é Yiezu é wè bè tɔn-tériè niè-bè-tī dò bòo hūn

\r Lúke 19.11-27

\p ^{v 14} É Yiezu é bīnie zɔn bie é ne: « Mù Bén wé kè à ie núnú dò le é vaá ve ho wún lòn, á vɔn mí tɔn-tériè à dó mí yíré huiró bòo pebè núnú hūn. ^{v 15} À lé sēnī

júnhě hùanú à dđ ñ, à dđ á lé sění júnhě bđn-bđ-ju nin, à ntĩnin á lé sění jún-kùi nin. À léke hĩ bđ ñ, hđrđ àá bđo le á dđ é wé, à wo có van mí wũn lđn. ^{v 16} Á le é yú hó sění júnhě hùanú é khie có mí laà hũn é van é dan àá hí, á yú pemù júnhě hùanú é yđó sĩinie. ^{v 17} À le é yú hó sění júnhě bđn-bđ-ju é biè é van wó kèa mu, á biè yú sění júnhě bđn-bđ-ju é yđó sĩinie. ^{v 18} À le é iè lè sění jún-kùi á yú, é van cě hó kũn lè sũsũnù à síe tànkdńie bé júnsđ sění yđn.

^{v p} ^{v 19} É mú khie mie, é bé tđn-tėriè mu júnsđ é van bere é ben é vđn bđ à ne hđrđ wóo ben munke mu bđo le á wó àá hó sění. ^{v 20} Á tđn-tė le é zđn yú hó sění júnhě hùanú é bere lúwinie ké á bĩnie dđa sění júnhě hùanú dđ, à zđn bie ne: “Júnsđ, kđ zđn lé sění júnhě hùanú mi ñ. É n bĩnie yú sění júnhě hùanú é yđó sĩinie; é hí le!” ^{v 21} É pebè júnsđ é zđn bie lé à ñ ne: “Mù sđa, kđ iè tđn-tė sđanù le jún é tėrėn. Kđ tėrie kđ jún bđo le é mĩnie hũn, é nin dé bđo bđ-kui kđ bđanì hũn. É kđ ben zđ wenì kđte àá mí júnsđ.” ^{v 22} Á tđn-tė le zđn yú hó sění júnhě bđn-bđ-ju é biè van lúwinie à zđn bie ne: “Júnsđ, kđ zđn lé sění júnhě bđn-bđ-ju mi ñ, é kđ húi n bĩnie yú pemù júnhě bđn-bđ-ju é yđó sĩinie kèa tũnú. É hí le!” ^{v 23} É pebè júnsđ é zđn bie lé à ñ ne: “Mù sđa kđ iè tđn-tė sđanù le jún é tėrėn. Kđ é tėrie kđ jún bđo le é mĩnie hũn, é nin dé bđo bđ-kui kđ bđanì hũn. É kđ ben zđ wenì kđte àá mí júnsđ.” ^{v 24} Á tđn-tė le zđn yú lé sění jún-kùi é biè van lúwinie à zđn bie ne: “Júnsđ, n đũ ké kđ iè nĩnbĩrđ le lđn-biè wi; kđ wđo mĩ mú bđo hđ mún le é kđ yí zì bđo dđ hũn, è kđ wđo mĩ mú bđo hđ mún le é kđ yí dé bđo dđ hũn. ^{v 25} É n zere é van tànkdńie kđ sění lè sũsũnù; é hí le, é kđ fé kđ bđo.” ^{v 26} É pebè júnsđ é zđn bie lé à ñ ne: “Tđn-tė koohđ, paarđ, kđ đũ ké n wđo mĩ mú bđo hđ mún le é n yí zì bđo dđ hũn, è n mĩ mú bđo hđ mún le é n yí dé bđo dđ hũn, ^{v 27} é kđ hũn fđbđn è kđ ve bĩsí niñ màa hĩ màa bĩsĩlėn zũnù hũn, ké n ben khũa bere, è n ben fé niñ bđo àá pemù tũnú.” ^{v 28} À khie bie lé bé tđn-tėriè sí ké ñ ne: “Mì khĩi fé lé sění jún-kùi mu è khĩi lé á le é dđa hĩ sění júnhě píru ñ. ^{v 29} Iè mù le á le é dđa mu bđo é bé bėn bĩnì lé nin é sĩinì á wo é wé bđ-kui bđasđ, à le é yí dđa bđo dđ, é hėrì mu pe bđ-cĩnbđ le á dđa é bé bėn bĩnì fé. ^{v 30} Ké mú ben é ké ápe tđn-tė koohđ le, è mì mĩ wó è té ve líenì lé sĩbĩrú hũn; sí iè lè viì le á mii wĩrì hũn ké á é bie ne ké mí hũn đũ. »

v Bđo le é Đđfin dđa bėn lè bđ nĩnbĩrĩe liè.

\p ^{v 31} « Pēhú le ké á nìnbírw Yènú é ben é vaá bèn mí bàaró hūn àá mí melekebe bé-kùì, á bèn síe kansí mí bé-záanú wànlè lòn lè yèn-behó hūn. ^{v 32} É lè súsùnù nìnbirìe bé-kùì é bèn kóo bán lòn piè híehó. Á wo bèn sanke be é lé bán hūn, kèa bòo le á pi-sírw é dàa wòò sanke be piriè è lé bán hūn àá bé bìe bòo sí. ^{v 33} À bèn khíi é òòní bé pirìe àá mí ndóonín, è bè bìe á khíi òòní à mí nímiinín. ^{v 34} Á bé-zuú é bèn khíi bie é lé bé le é wi piè ndóonín ne: “Mì ben, mìpe le é kìe Yàá é dúbea nin; mì ben è zò le bé-záanú hūn lè pe le é Dofin é sésèa bòsí mí bòo hūn hò òòníé fii bánlen. ^{v 35} Iè mù le é hí hīni é hàarí é nìn bé é mí lé hí díe mi n, è hí je-hīni é hàarí é nìn bé é mí lé mú jumu mi n é ní jún; è n hàarí iè nì-hēnù é mí pere mi n. ^{v 36} Ní hàarí é yí dàa bò-zòriè é mí lé tìe mi n é ní zò, è n hàarí é do é mí huie nìn bòo, è n hàarí é wi ho kèsí hūn é mí bere é khú mi.” ^{v 37} É bépe nì-ténirìe é bèn zò bie é lé à n ne: “Núnsò, hò iè wuàwurù é ké dàa meu kò ké hí hīni é kò bé é ké lé hí díe kò n, é kó dú, è kè meu kò wuàwurù ké je-hīni é kò bé é ké lé mú jumu kò n é kó jun? ^{v 38} Hò iè wuàwurù é ké dàa meu kò ké kó iè nì-hēnù é ké pere kò n, è kè meu kò wuàwurù ké kó yí dàa bò-zòriè, é ké lé hí tìe kò n é kó zò? ^{v 39} Hò iè wuàwurù é ké dàa meu kò ké kó é do tàá ké kó wi ho kèsí hūn é ké bere huie kò?” ^{v 40} Á bé-zuú é bèn zó kóní bé ne: “Nin bie mu lé mie n àá bò-bín ne pèhú íe pèhú le mí dàa wó mú pesí é lé kìe zuú dò le é mìnìe é pò bepe kìe zèbè le le ké bé-kùì, è mù iè npe é mí wó mú é lé nin.”

\p ^{v 41} É pemù máahú, à bé-zuú é khíi bie é lé bé le é wi piè nímiinín ne: “Mì khèù ve sòn sòn è mì ké mí iè nìe le dánkénìe! Mì lan ve zò ho dùn le yá hí hūn, le é Dofin é sésèa ò Sitūane àá mí melekebe bòo hūn. ^{v 42} Iè mù le é hí hīni é bó mi é mí yí lé bò-díe mi n è n dí, è hí je-hīni é bó mi é mí yí lé jumu mi n è n ju wè. ^{v 43} Ní hàarí iè nì-hēnù é mí yí pen mi n, è n hàarí yí dàa bò-zòriè é mí lé tìe mi n è n zò wè; è n hàarí do, è n lò hàarí wi ho kèsí hūn é mí yí ben húi mi wè.” ^{v 44} É bé biè bèn zó bie ne: “Núnsò, hò é iè wuàwurù é ké dàa meu kò ké hí hīni é kò bé tàá ké hí je-hīni é kò bé tàá ké kó iè nì-hēnù tàá ké kó yí dàa bò-zòriè tàá ké kó é do tàá ké kó é wi ho kèsí hūn é ké yí húi kó bòo?” ^{v 45} Á bé-zuú é bèn zó kóní bé ne: “Nin bie mu lé mie n àá bò-bín ne pèhú íe pèhú le é mí yí wé mú pe sí è lé ápe le é mìnìe é pò bépe le bé-kùì n dò, è mù iè npe é mí yí wé mú è lé nin wè.” ^{v 46} É bépe é wo bèn khíi ve kañ lé sè-jíi le yá vé hūn, è bè pe nì-

téniriè é pe é kañ lé mekēni le yá vé hūn. »

\c 26

\s **Bè Zuifube hán-díe é cè è bè è baà Yiezu**

\r *Mariki 14.1-2 ; Liike 22.1-2 ; Zān 11.54-53*

\p ^{v1} É mu le é Yiezu é khé mú pe bò sí mí-kùì wó á khie bie lé mí kèrán-zèbè ò é ne: ^{v2} « Mí lò dū ké mú ké wihí bòn-bò-ju è lè Nyiewelɔn sérí é dí; á nìnbíro Yènú é bèn dé bé nìnbiriè núnú hūn é bé é báa lé báalén dāanù lòn.

\p ^{v3} É bé khén-dàariè hán-díe àá bé Zuifube nì-kíe é van koo bán lòn ò khén-dàarɔ wì-behó le yèrè Kayifu yíe, ^{v4} è bè páanié lò tò é ne bé ví Yiezu mí biehi hūn è dàá yí é ò baà è bé. ^{v5} Ké bé é bie ne: « Ké yí fóbán è kè wé mú lè sérí zɔn wè, ké dàa bò mí, é bé nìbirie é híni pí. »

\s **Húnu dò é yuró le tūnù tĩ è kóo Yiezu lòn**

\r *Mariki 14.3-9 ; Zān 12.1-8*

\p ^{v6} É mu le é Yiezu é hàarí van wi Betani lóo hūn, ò simɔn le iè ò bèré zūnù hūn. ^{v7} É húnu dò é van bere ben lúwinie ò ò ké á dàa sènlè bùe dò ké lé tú àá yuró le é tūnù tĩ le yàamu é hie cèun. É bò le é Yiezu é kesí é dí, á húnu mu é yòo koo hò yuró mu piè jún lòn. ^{v8} É mu le é piè kèrán-zèbè é meu mù, é bé tĩè é cè à húnu ò é bé khie bie ne: « Mù le iè níbuò bò-yaarè kèamu? ^{v9} Hòpe yuró mu é hūn dè é yiení é yàamu é hiení é khíi lé màa bè nì-kherà ò. » ^{v10} É Yiezu é dūne mù bò le é bé é khé, á zɔn bie lé bà ò ne: « Mí wie dàa é ò pe húnu mu è tiení kèa mu? Mù iè bò le sãa á wó àá mi. ^{v11} Bè nì-kherà é wi yón àá mie fúu, è òpe é yí nin wé yón fúu àá mie wè. ^{v12} Ì koo hò yuró le tūnù tĩ niñ tekeà lòn, é séséa hì dīnie niñ wūnló bò hūn. ^{v13} É nin khé mú lé mie ò àá bò-bín ne vii ié vii le é lé pe Ben-tīnù mu le é wóo bèn khé hūn hò dímiyé mí-kùì hūn, á pe húnu mu le bò le á wó é biè wóo bèn yí é bie, é dàá síe liení piè bò.

\s **Zudasi é Yiezu máahú è bé**

\r *Mariki 14.10-11 ; Liike 22.3-6*

\p ^{v14} É Zudasi Isikariyɔti, le iè pe Yiezu kèrán-zèbè píru àá nìe-bè-ju dò é van yú bé khén-dàariè hán-díe, ^{v15} à bie lé bà ò ne: « Ké ní dó á Yiezu mì núnú hūn,

é mí é lé ñbùò mì ò? » É bé khie mà bé màa fúu b́nlé àá píru é khie lé à ò.
 v¹⁶ É wo dàá mìí pemù yì ò, á Zudasi é wo mù bòò le á mii wé è dàá dé Yiezu
 pebè núnú hūn è cè.

↘ **Yiezu é lè Nyiewelɔn śrì díe è dí àá mí k̀rán-z̀b̀è**

↙ *Mariki 14.12-21 ; Lüke 22.7-14, 21-23 ; Zān 13.21-30*

v¹⁷ É hó búru le é ñe-fini mí hūn śrì hán wurù zɔn, é Yiezu k̀rán-z̀b̀è é
 b́ere ò òienin ne: « Hò iè yí é kó we ne ke ve sésé lé Nyiewelɔn díe hūn è lé kɔ ò?
 » v¹⁸ É Yiezu é zɔn bie lé bà ò ne: « Mì lan ve zɔ hɔ lóo hūn è ve bie lé á ñwieni
 le ò ne: « Ì k̀ránlɔ ne mí p̄hú é wo ðe; ie mípe àá mí k̀rán-z̀b̀è é b́e dí lé
 Nyiewelɔn śrì kò yíe. » v¹⁹ É bé k̀rán-z̀b̀è é wó mú bòò le é Yiezu é khé lé bà
 ò, é bé wo té lé Nyiewelɔn śrì díe.

v²⁰ É hó źihú é van ðe, é Yiezu àá mí k̀rán-z̀b̀è píru àá ñe-b̀e-ju é síe
 ḱsì bé díe dínlén. v²¹ É mu le é bé é dí, é Yiezu é zɔn bie é ne: « Nín khé mú lé
 mie ò àá b̀-́n ne mi t́ihú, á ð è b́n dé mi b̀ ñinbirie núnú hūn. » v²² É bé
 k̀rán-z̀b̀è é h̀ t̄e yòò yaa mí-k̀i é bé wo é ò òiekenin b̀pe àá bé ñi-cóh̄ é ne:
 « Núnɔ, é bòò é mú iè ñpe íe? » v²³ É Yiezu é zɔn k̀níe b̀ ne: « Ì le é páaníe
 zɔn dó mí núnú àá mi lè díe òie hūn iè òpe le é te mi mii dé bé ñinbirie núnú
 hūn. v²⁴ Ì ñinbíɔ Ỳnù é mii hí lan k̀a bòò le é mú dàa w̄ lé Dɔfin bienù
 v̄hú hūn piè bòò hūn. Ké á ñinbíɔ le é ti e ñinbíɔ Ỳnù é mii dé bé ñinbirie
 núnú hūn é pe yì b́n mi mu. Ké bàaso ỳré hūn yí te, è mù bòò hūn tú. » v²⁵ Á
 Zudasi le é ti e mii dé bé ñinbirie núnú hūn é zɔn ò òienin ne: « K̀ránlɔ, é bòò é
 mú iè ñpe íe? » É Yiezu zɔn k̀níe ò ne: « Kó temu bie. »

↘ **Núnɔ h́mú àá piè vieró bòò lieníkeró díe bòò**

↙ *Mariki 14.22-26 ; Lüke 22.14-20 ; 1 Kor 11.23-25*

v²⁶ É mu le é bé é dí, é Yiezu é mò hò búru, à dó Dɔfin berike à b̀enkea hò
 é khie lé mí k̀rán-z̀b̀è ò, à bie lé bà ò ne: « Mì fé è mì lè, h̄ iè ñin t̄ekèa. » v²⁷
 À b̄nie khie mò lè púnlén òie le é hó ðiv̄n wi hūn, à dó Dɔfin berike, à khie lé
 bà ò à ne: « Mípe mì-k̀i è ju, v²⁸ iè mù le é hó pe le é iè ñin c̄ani, h̄ pe c̄ani
 le é te hɔ Dɔfin junù kiè le á t̄e àá bé ñinbirie bòò è z̄ní. Hò koosí bé ñinbí-kuì
 bòò hūn, pebè b̀-kooh̄ séw̄rì ðénló ỳnsénin. v²⁹ É ñin khé mú lé mie ò ne è

wo dàá mǐ àá zoòni, é n̄ yá b̄n̄í ju mu pe b̄ò-ju riè mu le, fúu è ve d̄ē le wurú le é nin dàá ju pe mu b̄ò-f̄iè àá mié k̄iè Yàá bé-záanú h̄ūn. » ^{v 30} É b̄é khie bó lé sérí yánbéhí é b̄àanié Dɔf̄in, è b̄è h̄únà k̄āa lè Olive v̄iini búk̄iè.

↘ Yiezu é bie ne Pieri é b̄én pí é bie ne mí yí d̄ū mí wè

↘ *Mariki 14.27-31 ; Liike 22.31-34 ; Zān 13.36-38*

↘ ^{v 31} É Yiezu é zɔn bie lé mí k̄èrán-zèb̄è n̄ ne: « Hò pe zoòni s̄únúh̄ú le, é mípe mì-k̄uì é mii zè è mi ké mi; iè mù le é mú w̄é lé Dɔf̄in bienù v̄ēh̄ú h̄ūn é ne: *↘qt* *Nin lí é pi-sirɔ n̄ è b̄é, è b̄è pir̄iè è zè saake.* *↘qt** ^{v 32} É Yiezu é zɔn khé s̄iinié é ne: « Ké n̄ ben vié vó, é n̄in é dí mí híehó é ve h̄o Kalile. » ^{v 33} É Pieri é zɔn bie lé à n̄ ne: « Hèri ké b̄épe b̄é-k̄uì é b̄e zè è b̄è ké k̄o, é n̄pe é yá zè è nin ké k̄o é yá mi wè. » ^{v 34} É Yiezu zɔn bie lé à n̄ ne: « Nin khé mú lé k̄o n̄ àá b̄ò-b̄ín ne h̄o pe zoòni s̄únúh̄ú le, á k̄ò-b̄iè é ben mii w̄ūame, búrosí è k̄ò pé yìè-h̄i-t̄i é ne kó yí d̄ū mi wè. » ^{v 35} É Pieri é zɔn bie lé à n̄ é ne: « Hèrí ké n̄ f̄óbán è n̄ páaní hí àá k̄o, é n̄ pé yá pí é bie ne n̄ yí d̄ū k̄o wè. » É b̄épe k̄èrán-zèb̄è le ké b̄é-k̄uì é biè zɔn bie k̄èa mu.

↘ Yiezu é Dɔf̄in è h̄ēunin Zetisemani h̄ūn

↘ *Mariki 14.32-42; Liike 22.39-46*

↘ ^{v 36} É Yiezu àá mí k̄èrán-zèb̄è é khie van lè vii d̄ò le é b̄é wóò ve ne Zetisemani. Á khie bie lé b̄à n̄ ne: « Mì síe kansí h̄ūnú ne n̄pe kh̄éú ve híehó è ve h̄ēun Dɔf̄in. » ^{v 37} À khie f̄ó Pieri àá ó Zebede niè biè-ju é b̄òb̄án àá mí; é le h̄ūn yaalè àá lé h̄ūn yenk̄èa é wo yóò ò b̄aà. ^{v 38} Á khie bie é lé b̄à n̄ ne: « Niñ t̄i é h̄è yaa c̄ēun, niñ h̄úmú é d̄ēu, é mí síe kansí h̄ūnú è mì pièní mí yìè àá mi. » ^{v 39} À khie kh̄ēne van híehó, à k̄ùere síe búresí mí híehó lè s̄ús̄ùnù, à é Dɔf̄in è h̄ēunin é ne: « K̄iè Yàá, ké mú ben d̄è é wé, è k̄ò lé ne le pe l̄òn-biè juñlén diè mu le è kh̄éú ve s̄ón s̄ón è lè ké mi. Ké hí mí-k̄uì h̄ūn, ne mu wé k̄èa bòo le é kó we, ké mú bí wé k̄èa bòo le é n̄ we wè. » ^{v 40} À khie kh̄uà b̄ere b̄è k̄èrán-zèb̄è niè-b̄è-t̄i vii, é ben yú b̄é ké b̄é d̄ūmua é f̄è demu. Á zɔn bie lé Pieri n̄: « Mí h̄è yí dàn mí yìè é yí pièní líeré d̄è-k̄uì h̄ūn àá mi? » ^{v 41} Mì pièní mí yìè è mì h̄ēun Dɔf̄in bòo le é wé ké Situane ben mii h̄aaní mié, à bí yí mié n̄ wè. Mì h̄écírí é we mii wé mú b̄ò-tente, ké mí tek̄èa p̄ánké é temu mí wè. ^{v 42} À s̄in é kh̄ēne có k̄èa

yìe-hì-junín é van é Dɔfɪn è hēunin é ne: « Kìe Yàá Ké lé pe lòn-biè juùlén dìe mu le é ben yí dè yá khèú é lé niñ senù ké yí ju àá lé, è ne kɔ tĩ bòo è wé! » ^{v 43} À sɪn khie khũa bεre yú bé ké bé dũmua iè mù le é mú demu hè pɔ bε. ^{v 44} Á fùerèsí bà ñ à sɪn khũa có é van hēne Dɔfɪn kèa yìe-hì-tínin é bie mù pe bɔ-cóoní mu. ^{v 45} À khie khũa bεre mí kèrán-zèbè vii é ben bie lé bà ñ é ne: « Mí péwi dũmua é vũùní? É mí húi lè pèhú é wo ben dēu, á nìnbírɔ Yènù é bε è dé bé bɔ-kɔn-wériè núnú hũn. ^{v 46} É mí síe híní ne ke lan, ò le é mii dé mi pebè núnú hũn é bεre dēu. »

↘ Yiezu baàró bòo

↘ *Mariki 14.43-50; Lüke 22.47-53; Zãn 18.3-12*

↘ ^{v 47} É Yiezu jεùn bie vé wè, à Zudasi le iè pe Yiezu kèrán-zèbè píru àá niè-bè-ju dɔ é bεre dēu àá ni-zàamá le dàa hĩ kháa àá hí bũa, le é bé khén-dàariè hán-díe àá bé lóo ni-kíe é te é tɔre. ^{v 48} Á pe Zudasi le te a Yiezu mii dé bé nìnbirìe núnú hũn é den sènèhà zénie mù bòo le é bé dàá dũn ɔ. À sènèhà bie lé bà ñ ne: « À le é nin ve è fòoní è yòó yíé kekéré é iè òpe; è mì wo baà ò. » ^{v 49} É mí laà hũn, é Zudasi é van lúwinie Yiezu ñ à zɔn bie ne: « Kèránlɔ, nín kò fòoní! » À yòó yìe piè kekéré. ^{v 50} É Yiezu zɔn bie lé à ñ ne: « Kìe biè, mù bòo le é kɔ bεre kɔ wé é kɔ wé. » É bé nìnbirìe sí ké é wo bεre lúwinie Yiezu ñ è bè baà ò. ^{v 51} É bé nìnbirìe le wi bán lòn àá Yiezu á dɔ é zɔn vua mí khén-tónú à yòó cène à khén-dàarɔ wì-behó tɔn-té ñ é tere piè jekèhú. ^{v 52} É Yiezu é khie bie lé à ñ ne: « Yòó dé kɔ khén-tónú mí dénlén; iè mù le é bé nìnbirìe le wòò khui hĩ kháa è dàá fĩ é hí kháa é te Bén bé. ^{v 53} Kɔ yí dũ ké n hũn dè kìe Yàá é ve ne a sīnī mi, é mí laà hũn á hũn Bén tɔn mekekebe hĩn-tériè júnhē píru àá bɔn-bɔ-ju é bé é ben sīnī mi? ^{v 54} Ké n den ben wɔ mú pe sí, é mú bòo le é wé lé Dɔfɪn bienù vèhú hũn é junù yí dè yá tí lò. Mú wé yón ne mu pe le é wé é fóbán è mù wé kèa mu. »

↘ ^{v 55} É Yiezu é khie bie lé bé nìnbirìe ñ ne: « Mí bεre àá hí kháa, àá hí bũa é mii ben baà mi kèa bòo é n iè kēmí. N hũn wòò kañ lé Dɔfɪn zũ-behó hũn hĩ wihí mí-kùi hũn è kèrán bé nìnbirìe àá Dɔfɪn bienù, é mí yí baà mi wè. ^{v 56} Ké mú pe le mí-kùi é wɔ kèa mu bòo le é wé è Dɔfɪn bɔ-háaniriè bòo le é bé wé lé Dɔfɪn bienù vèhú hũn è dàá junù tí mí-kùi. » É piè kèrán-zèbè bé-kùi é wo

fùerèsí e ò è bè zò vúnunkε. »

↘ Bè dāa Yiezu é dāa van bè liè lèriè vii

↘ *Mariki 14.53-65 ; Liike 22.54-55, 63-71 ; Zān18.13-14, 19-24*

↘^{v 57} É bé nìnbirìe le é baa ò Yiezu é dāa ò é dāa van ò khě̃n-dàarɔ wì-behó Kayifu yíe, le é bé làndé kèránliè àá bé lóo nì-kíε é van koo bán lòn hūn. ^{v 58} É Pieri é van bò Yiezu máahú ké á vii nii é van dēu ò khě̃n-dàarɔ wì-behó dānkò, à yòó zɔn é zɔn kesí àá bé zū-hìeriè é mii mi mu pe sí bòo le é mú mii dàá wé è ve vé.

↘^{v 59} É bé khě̃n-dàariè hán-díe àá bé pe liè leriè bé-kùì é wo é mù bòo le é bε wé è dāa búu Yiezu junù è dāa yí é bé è cè. ^{v 60} É bé cè é tan, hèri àá bòo le é nìnbirìe dò cèrìèε é bεε é búukea pie junù mí-kùì. É wó yú, è niè-bè-ju dò é bεε, ^{v 61} è bè zɔn bie é ne: « Ì pe mu nùún le é bie ne: “N dè lè Dɔfīn zū-behó é wua è nin khíi te le wihí bòn-bò-tĩ tíihú.” » ^{v 62} Á khě̃n-dàarɔ wì-behó é síe húnà é bie àá Yiezu é ne: « Kó hīe, kó yí dāa bòo dò le é kɔ zɔ kóní bé pe niè mu sí bòo le é bé é bie kɔ bòo hūn? » ^{v 63} É Yiezu é dú mí junù. Á khě̃n-dàarɔ wì-behó é zɔn bie lé à ò ne: « Nin diè kò ò mēkēni bāasɔ Dɔfīn yèrè lòn ne kó ben iè ò pe Kirisa le iè hò Dɔfīn Yènu è kò bie mu lé kiè ò. » ^{v 64} É Yiezu é zɔn khé lé à ò ne: « Kó bie mu. Ké nin bīnī bie lé mie ò ne mí bēn mi *↘qt ε nìnbírɔ Yènu ké á kesí hó Dɔfīn pànké bāasɔ ídóonín, è mì lò bēn bīnī mi ε ké á é ben hĩ hóohūn dùndùó lòn.* *↘qt** » ^{v 65} Á khě̃n-dàarɔ wì-behó é yòó khāa mí pɔnkòrɔ à zɔn bie ne: « Ì tūo Dɔfīn. É mú iè níbuo é ké bīnie é cè ne nìnbírɔ dò è ben lé kiè piè bòo hūn? Mí wo jé bòo le á dāa tuò hò Dɔfīn lò. » ^{v 66} É mí ne were? » É bé zɔn ne a fóbán à hí. ^{v 67} É pemù lòn, é bé khie khāaníkεa é koo piè híehó lòn ké bé é ò he àá bé nín-kunbuò, è bè dò é piè kikíε è láake ^{v 68} ké bé é bie ne: « Kirisa, dūnke dūnke ne a iè wie é te kɔ lú nin. »

↘ Pieri é pē ne mí yí dū Yiezu wè

↘ *Mariki 14.66-72; Liike 22.56-62; Zān 18.15-18, 25-67*

↘^{v 69} Ké Pieri pe hūn ló kesí hó dānkò hūn. É tɔn-té hūnu dò é ben lúwinie ò ò à zɔn bie lé à ò ne: « Kòpe lò biè hūn wi bán lòn àá ó pe Yiezu, ò pe Kalile nùún mu. » ^{v 70} É Pieri é zɔn pē bé nìnbirìe bé-kùì yìe hūn é ne: « Kò bòo sí é kó é bie

é ní yí dū wè. » ^{v71} Á khie vaá ve àá lé dānkò zīnù junù viì, é tòn-té hūnu wì-
 buè dō é meu ò á khie khie bie àá bé le wi yón é ne: « Ò pe nùún mu le é hūn wi
 bán lòn àá ó pe Nazareti Yiezu. » ^{v72} É Pieri é sìn zòn pé à wíe ne mípe é yí dū a
 pe nùún mu so wè. ^{v73} É pe mù nífi è bè nìnbirìe le é wi yón é van lúwinie Pieri
 è bè zòn bie lé à n ne: « Áá bō-bín, kó hē iè bè pe niē mu nùún dō! Kò bieró é kò
 lénlén è zēní. » ^{v74} É Pieri é zòn é bēnke ké á é wíike ne mí pe é yí dū a pe nùún
 mu wè. Á kò-bíe é zòn wūamea. ^{v75} É Pieri é síe lienie Yiezu bòo le á hūn bie lé
 à n ne: *\qt Ò kò-bíe é ben mii wuame, búrosí è kò pé yìe-hì-tì ne kó yí dū mi wè.\qt** Á
 khie van ló àá yíe, é van ló wírie cēun.

\c 27

\s Bè dāa Yiezu é dāa van ò Kuvereneri Pilati viì

\r *Mariki 15.1 ; Liike 23.1-2 Zān 18.28-32*

\p ^{v1} É pemù sí le tĩ yuñbín dùdù, é bé khēn-dàariē hán-díe bé-kùì àá bé
 Zuifube nì-kíe é lò tò è bè ne Yiezu é fóbán à hí. ^{v2} É bé khie can ò è bè dāa ò é
 van lé á Pilati n le iè ò Rōmu kuvereneri.

\s Zudasi hómú bòo

\r *Bò-werà 1.18-19*

\p ^{v3} Á Zudasi le é ti e Yiezu é dó bé nìnbirìe núnú hūn é mii húi è bè ne a pe
 Yiezu é fóbán à hí, á den wo é kēbí ké á é bie mí hūn ie ké mí hūn dū ne mì yí
 wé mú wè. Á hūnà van bè khēn-dàariē hán-díe àá bé Zuifube nì-kíe viì àá hí
 màa bénlé àá píru le é bé hūn sàanie lé à n, ^{v4} à bie lé bà n é ne: « Ní wó khon,
 ní dó nìnbíro le é yí wé bō-koo hó bè nìnbirìe núnú hūn é bé wo be è bé. » É bé
 zòn kōníe ò ne: « Mù yí cerekea kie wè, mù iè kò pe é mú nè lò! » ^{v5} É Zudasi é
 síe koosí hí màa mu lè Dōfīn zū-behó hūn à khie ló có é van vēu míte. ^{v6} É bé
 khēn-dàariē hán-díe é khie khuie hī màa mu è bè ne: « Kè làndé wūn lòn é ké yí
 sāawi è kè kóo hí lè Dōfīn zū-behó màa lòn wè; iè mù le é hí iè cāani màa. » ^{v7}
 É bé khie lò tò, è bè van yè à pēn-mí mún àá hí màa mu, é wó àá bé nì-hāa
 wūnlén. ^{v8} É sí iè mù pe é bé dāa péwi wòò ve ho mún mu ne cāani mún hēri
 kēa zoñi. ^{v9} É Dōfīn bō-hāaníro Zeremi bòo le á hàari bie é dāa junù tú. Ò
 hàari bie é ne: *\qt É bé khie mò bé màa bénlé àá píru, le iè pe màa le é bé Izarayeli*

siè é né bán lòn ne be dàá yè àá 3, \qt* \v 10 \qt é dàa van yè à pĕ-mí mún, kèa bòo le é Núnso é dàa hàari khé mú é lé mì ñ. \qt*

\s Pilati é Yiezu è diekenin

\r Mariki 15.2-5 ; Liike 23.3-5 ; Zãn 18.33-38

\p \v 11 É bé van dĩnie Yiezu à Rɔmu Kuvereneri híehó, á Kuvereneri é zɔn é ò dĩenin é ne: « Kó iè pe Zuifube bé-zuú íée? » É Yiezu zɔn kóníe ò ne: « Kó bie mù. » \v 12 Ké mú le é bé khĕn-dàariè hán-díe àá bé lóo nì-kíe é khie é bie ne a wó khon bòo cèrìe hũn, á yí bĩní zɔ kóní bòo dò wè. \v 13 É Pilati é zɔn bie lé à ñ ne: « Mù pe bòo sí é bé é bie mí-kùi ne te wó, é kó yá mù ji? » \v 14 É Yiezu é yí zɔ kóní e wè. É mú hè yòokea ò Kuvereneri lòn àá bò-bín.

\p \v 15 Nyiewelɔn sérí é hũn ßen ðeu, à Kuvereneri é wòò leń 3 kesí nùún dò è fùansínin, ké á wòò wi e le bé nì-zàamá é ne á leń. \v 16 É pemù yìi hũn, è kèsí nùún dò le yèrè hàarí ló cèun é hàarí wi yón, piè yèrè é bé ne Barabasi. \v 17 Á Pilati é zɔn bè nì-zàamá le koo bán lòn è dĩenin ne: « Ò iè ò hósɔ é mí we ne n leń è fùansínin lé mie ñ? Ò Barabasi íée ké á Yiezu le é bé wòò ve ne Kirisa? » \v 18 Pilati den hũn ðũ ké lé iè yanlienú é le é bé é dí àá Yiezu é bé dàa ßere dó á piè núnú hũn. \v 19 É mu le á Pilati é kesí é hĩ lie è lè, é bà hũnu é tɔre nìnbíro dò ne a ve bie lé à ñ ne: « Bí dé kóte ò pe nì-téníro mu le bòo hũn wè. Nĩ puhú súnúhũn lòn bɔn cèun àá hí ðewuà pie bòo hũn. » \v 20 É bé khĕn-dàariè hán-díe àá bé nì-kíe é khie kénie bè nì-zàamá ne ße bie ne a Barabasi iè pe á Pilati è leń fùansínin à Yiezu á lé ne ße bé. \v 21 Á Kuvereneri é zɔn bè dĩenin ne: « Ò iè hósɔ é mí ne n leń fùansínin lé mie ñ bè pe nìe-bè-ju mu le tíihú? » É bé zɔn ne a Barabasi. \v 22 É Pilati zɔn é bè dĩenin ne: « É mú iè nìbùo é mí ne wé àá 3 Yiezu le é bé wòò ve ne Kirisa? » É bépe bé-kùi é zɔn ne: « Báa 3 lè báalén ðaanù lòn. » \v 23 Á Kuvereneri é zɔn é bè dĩenin ne: « Ké mú den iè mù bò-koohó hósɔ á wó? » É bépe bé-kùi é bĩnie wookèa zɔn bènke cèun é ne: « Báa 3 báalén ðaanù lòn! » \v 24 É Pilati mii húi à hè yí ðe bòo dò é yá wé wè; è bè nìnbirìe bènkeà é wookèa é yòó yòóró. Á khie é f3 mú jummu é tie mí níhĩ bè nì-zàamá híehó à zɔn bie: « Nìn bòo é míne ò pe nì-téníro mu le hómú bòo hũn wè. Mí te mí júnhĕ bòo. » \v 25 É bé nì-zàamá bé-kùi é zɔn ne: « Ne piè hómú júnhĕ bòo è síe képe àá ké nìe lòn. » \v 26 É Pilati wo lere à Barabasi é fùerèsínin lé bà ñ, à khie lé é bé

han Yiezu àá hí ñhùiehí, à wo lé á bà ñ ne ße ve báa lé báalén dāanù lòn.

↘ Bè sēnēdósíbé é Yiezu è yáake

↘ *Mariki 15.16-20 ; Zān 19.2-3*

↘^v 27 Á Kuvēneri sēnēdósíbé é khie dāa Yiezu é dāa van zōn piè dānkò hūn, é zōn vōn bá ñkōhí sēnēdósíbé le ké bé-kùì é bé wo ßere kirie Yiezu ñ. ^v 28 É bé khie duinkea piè tìe è bè zoonie ò àá fūrúcé dè-miì dò, ^v 29 è bè khie té bé-zāanú múnseré àá hí ñjinnà é yòò yìinie àá ó, è bè khie mò káanú é dó piè ndóonín núnú hūn, è bè síe hūenkeasí piè híehó è bè é ò yáake é ne: « Zuifùbè bé-zuú, ké kò fòoní! » ^v 30 È bè khie é khàaníke è kóo piè lòn, è bè mìí lé káanú mu è bè yòó nii piè jún ñ. ^v 31 É bé yaakea ò vó, è bè duire lè fūrúcé mu, è bè khuie piè tìe é khie zoonie àá ó, è bè khie dāa ò é dāa có é ße ve báa lé báalén dāanù lòn.

↘ Yiezu báaró lè báalén dāanù lòn bòo

↘ *Mariki 15.21-32 ; Lüke 23.26-43 ; Zān 19.17-27*

↘^v 32 É mu le é ße zōn é lé hó lóo hūn, é bé ló sé Sireni lóo nùún dò híehó, piè yèrè é bé ne Simōn. É bé khie memékea ò ne a tié Yiezu báalén dāanù. ^v 33 É bé van dēu viì dò le é bé wóò ve ne Kōlikota, iè bòo é bé ne “jún bòbókhiè viì”. ^v 34 É bé bé khie lé hó òvén le é bé kánkea àá hó bòo dò le hiè Yiezu ñ ne a ju; é mu le á dindíe mù, à pé é yí ju mu wè. ^v 35 É bé khie báa Yiezu lè báalén dāanù lòn, è mù le é ße sanke piè tìe le á hūn zōn, é bé khie lenkea mù bòo é dāa dūne hóro òie le á sāawi à yí. ^v 36 È bè wo síe kesí é ò hienin. ^v 37 È mù bòo le á wó é bé dāa ne a fóbán à bé é bé wé yòò bíenie piè jún hūn lè báalén dāanù lòn é ne: “Ò le iè Yiezu, bè Zuifube bé-zuú.”

↘^v 38 È kēmúa bìe-ju dò é bé biè khie báa hì báalén dāahí dò lòn Yiezu sēnù, à dò é wi àá piè ndóonin à dò é wi àá piè ñmiinín. ^v 39 É bé wú-bèrie le é khíí é bé júnhē è ví ké bé é Yiezu è tòoke, ^v 40 è bè é bie é ne: « Kòpe le é dè lè Dōfīn zū-behó é wúa è kò é bīnī khūá te le wihí bōn-bò-tī hūn, é kó fuení kóte kòte ñ! Kó ßen iè Dōfīn Yēnù àá bō-bín, è kò yòò lé lé báalén dāanù lòn khíí síe ne ke mi! » ^v 41 É bé khēn-dàariè hán-díe àá bé làndé kēránliè àá bé Zuifube nì-kíe é lò biè é ò yáake é ne: ^v 42 « Ò fuenie bè ñinbí-buà ñ à den yí dè míte é yá fuenínin wè! Ò wo iè ò Izarayeli bé-zuú lò, á wo yòò lé lé báalén dāanù khíí síe ne ke mi,

é ké wo é de é sî è n! ^{v 43} Ì mò míte é dó Dɔfɪn núnú hūn, à bie ne mípe é iè Dɔfɪn Yènú. É hó pe Dɔfɪn é ben we a áá b̀-̀b́n è hò wo síe fuení è ǹ mù le l̀n!
 » ^{v 44} É bé k̀m̀úa le é bé b́aa piè sehíe h̀ b́aalén d́aah́ l̀n é lò biè é ò tòoke k̀ea mu.

\\s Yiezu h́m̀ú bòo

\\r *Mariki 15.33-41 ; Lũke 23.44-49 ; Z̃an 19.28-30*

\\p ^{v 45} É bòo le é lé wurù é yòò d̃eu lè sí tíihú, lè wúsɔn-dáabíi hūn, é lé síbírú yòó wó lé s̀s̀s̀ǹǹ mí-k̀i l̀n f́ú é van d̃eu lè wu-háaré. ^{v 46} É lé pe wu-háaré mu hūn, é Yiezu é zɔn bére c̃eun é ne: \\qt *Eli, Eli, lema sabakatani?* \\qt* Iè bòo á ne: \\qt *Niñ Dɔfɪn, niñ Dɔfɪn, mu níb̀u é ḱ d̀a f̀uèr̀s̀i mi ǹ?* \\qt* ^{v 47} É bé ǹǹbir̀ie le h́ǹ d̀i ỳǹ é bé d̀ è j̀é mú é bé é bie é ne: « Ì é Eli è ve! » ^{v 48} É mí laà hūn, é pebè tíihú, á d̀ è khie z̀ van mò lè p̀ǹk̀-̀ǹǹú d̀ è khie z̀inie hò d̀iv̀ǹ le j̀iì hūn é yòó b́er̀eka le ḱaanú j̀ún ǹ é van yòó bò Yiezu j̀uǹ ǹ ne a ju. ^{v 49} Ké bé le ké é den zɔn bie ne: « D̃in ne ke h́i ne a pe Eli é b́en síe fuení è ǹ. »

\\p ^{v 50} É Yiezu é b́inie zɔn é w̃amea c̃eun à wo h́run. ^{v 51} É pem̀ù ỳi hūn, é lé p̀ǹk̀-̀ǹǹú d̀è-bèh́ le zɔn can d̀i é cére lè Dɔfɪn z̃uǹ tíihú é zɔn kh̃aa é yòó ĺ hí hóohūn f́ú é ben síe t́ere. È lè s̀s̀s̀ǹǹ é síe z̀, è h̀ leh́ é wánkea, ^{v 52} é hí búo é hánkea, é bé ǹǹbir̀ie le é h́runke ké bé d̃umua s̃e Dɔfɪn c̀èr̀iè è é vièkea yòó ĺ. ^{v 53} Bè ĺ hí búo hūn, é mú le é Yiezu é viè v́, é bé van zɔn hò Zerizalemu ĺo, hò pe ĺo le é bé wòò ve ne ĺo le bòo é s̃e Dɔfɪn, é bé ǹǹbir̀ie c̀èr̀iè è é meu b̀è.

\\p ^{v 54} Á s̀ǹèd̀s̀íbé j̀únso áá bé pe s̀ǹèd̀s̀íbé le h́ǹ wi áá ó é d̀a é Yiezu h́ienin é meu bòo le é lé s̀s̀s̀ǹǹ d̀a z̀ áá mú pe bòo le é wó, é bé h̀ z̀ere c̃eun è b̀ è bie é ne: « Ì pe ǹún mu le é h̀ h́ǹ iè ò pe Dɔfɪn Yènú áá b̀-̀b́n. »

\\p ^{v 55} É háa b̀i-k̀uì d̀ è hàarí wi ỳǹ, ké bé van d̀i vii ni é mù bòo lé wé è h́i. Bè iè b̀è pe háa le é hàarí bò Yiezu máah́ é d̀a ĺ hó Kalile é piè bòo è h́i. ^{v 56} É Maari le é lé hó Makedala ĺo áá Zaaki áá Zozefu b̀a nín Maari áá Zebede ǹè b̀a nín é hàarí wi b̀e pe háa mu tíihú.

\\s Yiezu w̃ǹĺ bòo

\\r *Mariki 15.42-47; Lũke 23.50-56; Z̃an 19.38-42*

\p ^v57 É hó zíihú é van dǝu, é nùún dǝ é le iè pàamán le é lé hó Arimate lóo van ßere. Piè yèrè é ßé ne Zozefu à lò hàarí iè Yiezu kèrán-zuú dǝ. ^v58 Á van Pilati viì é vaan hēne Yiezu nì-heemu. É Pilati é ne ße lé á Yiezu nì-heemu ò ñ. ^v59 É Zozefu é van mò Yiezu nì-heemu é bénin àá lé pǝnkǝ-fìi, ^v60 é van dó mí kùrú búí dè-fìi le cǝ lé lenù hūn, à khie bìríkea lè sǝn-behó dǝ é ßen híe lè búí junù à khie cǝ. ^v61 É mú pe sí é wé ké a Maari le é lé hó Makedala lóo àá ó Maari sí ké é kesí lé búí híehó.

\s Yiezu búí hìeró bòo

\p ^v62 É pemù sí le é tǝ, le iè lè sí le é sǝ lè wurù le é ßé Zuifube é dàa wód sésé ßé ñvũùnín sí, é ßé khǝn-dàariè hán-díe àá ßé Farizǝe é páaníe bǝbán van ò Pilati viì ^v63 é van bie lé à ñ ne: « Núnso, ké síe lienie ké mú le á pe nì-fìiníke sí é hún yè wi, à hún wód bie ne: \qt *Wihí bǝn-bǝ-tǝ é ßen khie, é nún viè.* \qt* ^v64 É ké é cè ne kǝ bie ne ße ve híe lé búí ñ fúu è hǝ wihí bǝn-bǝ-tǝ mu junù è ve tí. Ké dàa bòo mí, é piè kèrán-zèbè é vé kǝmé piè nì-heemu, è bè é khíi bie é lé ßé nìnbirìe ñ ne a viè ló ßé nì-hiè tíihú. É mú pe sí é wooke é fìiní ßé nìnbirìe é póní mú pe hán bòo. » ^v65 É Pilati é zǝn bie lé bà ñ ne: « Bè sǝnèdósíbé sí, é mí bie lé bà ñ ne ße ve híe lé búí ñ kèa bòo le é mí é we. » ^v66 É ßé khie cǝ, é van séséa lè búí hìeró bòo, è bè van bǝ bòo dǝ lè sǝn-behó le híe le búí junù, bòo le é wé ké nìnbíro é ßere hére lè è bè dǝn mú, è bè khie bǝsí ßé sǝnèdósí yǝn é ßé é lè hìenin.

\c 28

\s Yiezu Kirisa vìeró bòo

\r *Mariki 16.1-10 ; Lüike 24.1-12 ; Zǝn 20.1-10*

\p ^v1 É mu le é ßé Zuifube ñvũùnín sí é khie vó, é pemù sí le é tǝ le iè heti, é pemù yuñbín dùdù, á Maari le é lé hó Makedala lóo àá ó Maari sí ké é húnà van é lè búí è híi. ^v2 É lé súsùnù pan pan è lè síe zè cǝun, é júnso meleke dǝ é yòo ló hí hóohūn é ßen síe bìríkea lè sǝn-behó le hún híe lè búí junù é khie bǝsí à yòo kesí lé lǝn. ^v3 Ò meleke mu híehó é jìiníke kèa ie hóo jìiníkeà bòo sí, è piè tǝ é ce pán pán kèa ñkúandí bòo sí. ^v4 É ßé sǝnèdósíbé le hún lè búí è hìenin é hè bóhí ló é zè wèwè, è bè dĩ kèa bìe le é húrunkè. ^v5 Á meleke é zǝn

bie lé bé háa ñ ne: « Mìpe, mì bí zán wè. Ní dū ké á iè ò Yiezu le é bé báa lè báalén dāanù lòn é mí é cè. ^{v6} Á mí hūnún wè, à vié ló kèa bò le á dàa hàari khé mú. Mì ben húi lé vii le é bé hūn daanie ò hūn. ^{v7} É mí wo khíi zè lan ve bie lé piè kèrán-zèbè ñ ne a vié ló, ne a mii dí pebè híehó è ve ho Kalile è ve hiè bé yón. Sí iè vii le é mí Bén mi ε hūn. Sí iè pe bò le é ní hūn dàa é nín khé àá miε.

\p ^{v8} É bé háa mu é khie zò ló lé búii lòn, é liεkeasi có ké bé we béte è bè lò é zánke, é be ve bie mù bò le wó é lé á Yiezu kèrán-zèbè ñ. ^{v9} É bé húi, è Yiezu pan pan à bere s̄ pebè híehó à bie lé bà ñ é ne: « Nín mì fòoní! » É bé van lúwinie ò ñ è bè zēnkea piè zehí ñ è bè bàanie ò ñ. ^{v10} É Yiezu é zòn bie lé bà ñ: « Mì bí zán wè; mì lan ve bie lé kè zèbè ñ ne be khíi ve ho Kalile. Sí iè vii le é bé Bén mi mi hūn. »

\s **Bè s̄nèdósíbé bò le é bé bie**

\p ^{v11} É mu le é bé háa é wi ho wún lòn é káa ò Yiezu kèrán-zèbè, é bé s̄nèdósíbé le hūn lè búii è hienin tíihú, é bé dò é khie van zòn lè fónú hūn, é zòn bie mù bò le wó mí-kùii é lé bé kh̄n-dàariè hán-díe ñ. ^{v12} É bé kh̄n-dàariè hán-díe mu é van koo bán lòn àá bé Zuifuβe nì-kíε è bè lò tò, è bè khie lé hí mè-kui bè s̄nèdósíbé ñ, ^{v13} è bè bie lé bà ñ ne: « Mì bie ne a Yiezu kèrán-zèbè é bere k̄mea piè nì-heemu hò s̄núhūn ké mí dūmua. ^{v14} Hèrí ké á Kuvereneri é jé mú, è kè dū bò le é ké bie lé à ñ è mì jún è dàá bí zò bò. » ^{v15} É bé s̄nèdósíbé é f̄ hí màa mu, è bè wó kèa bò le é bé kh̄n-dàariè hán-díe àá nì-kíε é dàa khé lé bà ñ. É mú pe bò mu é wo hūnà saa zòn bè Zuifuβe tíihú é zòn é bie yón fúu è ben d̄ zòni.

\s **Yiezu é míte è z̄ní mí kèrán-zèbè ñ**

\r *Mariki 16.14-18 ; Lüke 24.36-49 ; Z̄n 20.19-23 ; B̄ow 1.6-8*

\p ^{v16} É Yiezu kèrán-zèbè píru àá nì-cóoní mu é khie van hò Kalile, lè búkie le é Yiezu zòn bie lé bà ñ ne be ve lòn. ^{v17} É mu le é bé meu ò, é bé bàanie ò ñ. Ké bé dò é den péwi é titikea piè bò hūn. ^{v18} É Yiezu é van lúwinie bà ñ à zòn bie lé bà ñ é ne: « Hò p̄nké mí-kùii é lé mi ñ mù bò mí-kùii lòn hí hóohūn àá lé s̄úsùnù. ^{v19} É mí wo lan ve hí c̄mèná mí-kùii hūn, è ve wé bé ninbirie bé-kùii àá niñ kèrán-zèbè, è mì líiníke be mù jummu hūn, ò Yàá àá ó Zuú àá hó D̄ofin Heciri

yèrè lòn, ^v20 è mì kèrán bɛ nɛ bɛ wóo wé mú bòo lɛ é ní khé lé miɛ nì mí-kùì. È
mì dũn sãàní ké ní wi àá miɛ wihí mí-kùì hũn fúu è vɛ dɛ hɔ díjíjé vénlɔ. »